

ВІСНИК

Національного банку України

Науково-практичний журнал

**2010
Червень**

**Спецвипуск,
присвячений 20-річчю
Асоціації українських банків**

Спеціальний випуск,
присвячений 20-річчю
Асоціації українських банків

Червень 2010

Здано до друку 08.06.2010 р.

Засновник і видавець:
Національний банк України

Адреса: вул. Інститутська, 9,
Київ-8, 01008, Україна

Журнал зареєстровано Держкомвидавом України
09.06.1994 р., свідоцтво КВ № 691

Постановою президії НАК України
від 09. 02. 2000 р. № 2-02/12
журнал "Вісник Національного банку України"
внесено до Переліку фахових видань України № 4.

Журнал рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного економічного
університету ім. Вадима Гетьмана та
Вченою радою Університету банківської справи
Національного банку України (м. Київ).

Видається у комплекті з електронною версією
на CD-диску додатка "Законодавчі
і нормативні акти з банківської діяльності"

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

просп. Науки, 7, Київ-28, 03028, Україна
тел./факс: (044) 524-96-25
тел.: (044) 527-39-44, 527-38-06, 525-38-25
E-mail: litvinova@bank.gov.ua
http: //www.bank.gov.ua

Передплатний індекс 74132

© Вісник Національного банку України, 2010

ВІСНИК

Національного банку України

Щомісячний науково-практичний журнал
Національного банку України

Видається з березня 1995 року

ЗМІСТ

Звернення Президента України В.Ф.Януковича	4
Звернення Голови Верховної Ради України В.М.Литвина	5
Звернення Голови НБУ В.С.Степашка	6
Звернення Віце-прем'єр-міністра України С.Л.Тігіпка	7
Володимир Горбовський, Василь Мельник Як усе розпочиналося	8
Станіслав Аржевітін Сила Асоціації – у послідовному дотриманні принципів демократії	11
Олександр Сугоняко АУБ: двадцятирічний поступ	14
Володимир Литвин Роки надійного партнерства	22
Олександр Пеклушенко, Станіслав Аржевітін, Олександр Буряк, Владислав Лук'янов, Сергій Павленко, Юрій Полунсєв За участі АУБ закладалося правове поле діяльності банків	23
Леонід Кучма Банківська система – провісник цивілізованих ринкових відносин	24
Петро Порошенко Запорука успіху – інтелектуальний потенціал банкірів	24
Арсеній Яценюк Разом ми врятували систему	25
Володимир Кротюк Ви представляєте системні інтереси у відносинах із НБУ	25
Сергій Сидоренко Співпраця з правоохоронними органами дає ефективні результати ..	26
Сергій Гуржій АУБ – надійний партнер у боротьбі з відмиванням коштів	26
Василь Пасічник Компромісні рішення дають змогу рухатися вперед	27
Джон Ф.Тейффт Разом удосконалюємо законодавство	30
Анатолій Кінах Дії підприємців і банкірів мають бути скоординовані	30
Володимир Бондар Діяльність АУБ у період глобальної фінансової кризи	31
Сергій Шумило Попередження кризи	32
Олександр Дубілет Наша взаємодія змістовна й ефективна	33
Володимир Бондар, Ірина Самойлова Антикризисні заходи Асоціації	34
Ірина Самойлова, Людмила Забаріло Дорогою ціною давався кожен антикризовий документ	36
Федір Шпиг АУБ веде активний діалог між банківським середовищем та органами влади	39
Ірина Самойлова, Олександра Матвійчук Протидія законодавчому популізму	40
Павло Клімеч Авторитет і бездоганна репутація АУБ відомі далеко за межами України	41
Оляна Матвійчук, Олександра Матвійчук Робота над захистом прав кредиторів	42
Дмитро Гриджук Об'єднуємо банківську спільноту	45
Райнер Мюллер-Ханке Бажаємо подальшого розвитку і процвітання!	45
Олексій Куш Відновити платоспроможність позичальників – фізичних осіб	46
Анатолій Гулей Одна з найавторитетніших громадських інституцій	47
Юрій Шрамко Двадцять років активної співпраці	48

Лариса Загородня	Усі ми вчилися в АУБ	48
Анатолій Жуков	Третейський суд АУБ: п'ять років успішної роботи	49
Віктор Пинзеник	На сторожі позитивного іміджу України у світі	51
АБ "Експрес-Банк": надійність, перевірена часом		52
Сергій Шумило	Міжнародна співпраця АУБ	54
Європейська банківська федерація (ЄБФ)		56
Макс Альєр	Відкритість до контактів для нас дуже корисна	56
Банківська асоціація країн Центральної і Східної Європи (BACEE)		57
Мартін Райзер	АУБ консолідує зусилля банків	57
Координаційна рада банківських асоціацій країн – членів ГУАМ		58
Іштван Лендєсл	АУБ і BACEE: партнерська співпраця	59
Ельдар Ісмаїлов	Центрально-Євразійська банківська федерація має велике майбутнє	59
Зураб Гвасалія	Співробітництво – важливе для регіону	59
Гарегин Тосунян	Ми зацікавлені у розквіті економіки України	60
Фелікс Чернявський	Асоціація відіграє велику роль в економічній інтеграції	60
Теодорос Тверийонс	У банківських системах наших країн відбулися суттєві зміни	60
Кшиштоф Петрашкевич	Союз польських банків – за стабільну міжбанківську інфраструктуру	61
Рікардо Джуччі	Банківська система має бути стабільною	61
Тамара Смовженко	Союз науковців і практиків у дії	61
Валерій Огієнко	Асоціація ефективно захищає інтереси вкладників	62
Думитру Урсу	Ви успішно вистояли у боротьбі з кризою	63
Антоніна Паламарчук	Перше всеукраїнське бюро кредитних історій – спільний міжбанківський проект для зниження ризиків кредитної діяльності	64
Михайло Савлук	Потужний союз, здатний обслуговувати інтереси банків	66
Регіональні банківські об'єднання: історія і сьогодення		67
Івано-Франківська асоціація банківського бізнесу		67
Асоціація "Донецький банківський союз"		68
Асоціація "Дніпропетровський банківський союз"		69
Олександр Іванов	Асоціація банків Львівщини	70
Асоціація "Кримський банківський союз"		71
Одеський банківський союз		72
Валентин Берегуля	Ефективний координатор конструктивного діалогу	72
Харківський банківський союз		73
Михайло Азаров	Пріоритет – захист інтересів банківських установ	73
Марія Могилинецька	Перша і найпотужніша галузева асоціація у фінансовому секторі	74
Наснаги вам у діяльності на благо України!		75
Леонід Клімов	Унікальна впливова національна структура об'єднала більшість банків України	75
Сергій Шумило	Співпраця зі ЗМІ та громадськістю	76
Людмила Патріац	Разом ми йдемо по життю	77
Валерій Степаненко	Інформаційно-комунікаційні технології банківського сектору	78
Вшановуємо кращих		80

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

КІРЄВ О.І. (голова),	ПАСІЧНИК В.В.,
БУРЯК С.В.,	ПАТРИКАЦ Л.М.,
БАЖАЛ Ю.М.,	ПЕТРИК О.І.,
ГАЛЬ В.М.,	ПОДОЛІВ І.В.,
ГАЛЬЧИНСЬКИЙ А.С.,	РАЄВСЬКИЙ К.Є.,
ГЕЄЦЬ В.М.,	РИЧАКІВСЬКА В.І.,
ГРЕБЕНИК Н.І.,	САВЛУК М.І.,
ГРУШКО В.І.,	САВЧЕНКО А.С.,
ДОМБРОВСЬКИЙ Марек,	СЕНИЦЬ П.М.,
ІЛАРІОНОВ А.М.,	СМОВЖЕНКО Т.С.,
КРАВЕЦЬ В.М.,	ФЕДОСОВ В.М.,
КРОТЮК В.Л.,	ХОФФМАНН Лутц,
КРЮЧКОВА І.В.,	ШАРОВ О.М.,
ЛАНДІНА Т.В.,	ШЕВЦОВА О.Й.,
МАТВІЄНКО В.П.,	ШЛАПАК О.В.,
МЕЛЬНИЧУК М.О.,	ШУМИЛО І.А.,
МІЩЕНКО В.І.,	ЮЩЕНКО В.А.,
МОРОЗ А.М.,	ЯРЕМЕНКО С.О.,
ОСАДЕЦЬ С.С.,	ЯЦЕНЮК А.П.
ПАЛАМАРЧУК А.Б.,	

РЕДАКЦІЯ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ НБУ

Головний редактор	ПАТРИКАЦ Л.М.
Заступник головного редактора	КРОХМАЛЮК Д.І.
Начальник відділу з випуску журналу "Вісник НБУ"	ПАПУША А.В.
Заступник начальника відділу	ЗАЄЦЬ О.С.
Редактори:	ПАЦЕРА М.М., ПІДВИСОЦЬКИЙ Р.В.
Головний художник	КОЗИЦЬКА С.Г.
Літературний редактор	КУХАРЧУК М.В.
Дизайнери:	ГОРНЯК С.З., КОЗИЦЬКА С.Г.
Коректор	СІЛВЕРСТОВА А.І.
Оператор	ЛИТВИНОВА Н.В.
Реклама і розповсюдження:	ГРИЦЕНКО М.Р., НЕВСЬКИЙ Д.О.
Черговий редактор	ПАПУША А.В.

У спецвипуску використано фотознімки з архівів Асоціації українських банків, Редакції періодичних видань Національного банку України, В.С. Негребецького, Л.А. Мілевського, а також авторів статей.

Фотоілюстрації до статей підбирали автори та Редакція періодичних видань НБУ.

Назви банків, фірм, установ та організацій подано за орфографією оригіналів авторських матеріалів.

Дизайн: Редакція періодичних видань НБУ
Надруковано з готового оригінал-макета ДП "ВПЦ Такі справи"

Адреса друкарні:
вул. Виборзька, 84, м. Київ, Україна, 03680
тел. (44) 458-40-86; 458-46-41
факс (44) 458-01-30
www.ts.com.ua

Формат 60 × 90 / 8
Офсетний друк
Фіз. друк. арк. 10.25
Умовн. друк. арк. 10.25
Обл.-вид. арк. 13.8
Тираж 1400 прим.

При передруку матеріалів, опублікованих у журналі, посилання на "Вісник Національного банку України" обов'язкове.

Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи думку автора. Відповідальність за точність викладених фактів несе автор, а за зміст рекламних матеріалів — рекламодавець.

Шановні друзі!

Щиро вітаю вас із 20-ю річницею утворення Асоціації українських банків!

Ваша організація, яка стояла біля витоків становлення ринкової економіки в Україні, зарекомендувала себе важливим чинником стабільного розвитку вітчизняної фінансово-кредитної системи й відіграє сьогодні важливу роль у суспільному житті нашої держави.

Незважаючи на світову економічну кризу, ви зберегли оптимізм та цілеспрямованість. Нині перед вами стоїть важливе завдання — відновити обсяги кредитування української економіки і довіру до банків.

Упевнений, що ваш досвід і професіоналізм й надалі сприятимуть розвитку національної банківської системи, підвищенню якості послуг, поліпшенню інвестиційного клімату та зміцненню фінансового стану держави.

Бажаю всім міцного здоров'я, щастя, добробуту, нових досягнень на благо українського народу!

Президент України

Віктор Янукович

Шановний Олександр Анатолійовичу!

Щиро вітаю Вас, а у Вашій особі всіх членів Ради Асоціації українських банків, співробітників її виконавчої дирекції з нагоди 20-ї річниці утворення цього потужного і впливового банківського об'єднання України!

Поставши в час масштабних і системних суспільних перетворень, Ваша організація відіграла величезну роль у розбудові вітчизняної банківської системи, зробила вагомий внесок у фінансово-економічний розвиток незалежної Української держави.

Знаменно, що Асоціація, вирішуючи складні проблеми професійної консолідації дій та захисту системних інтересів утворених на теренах України комерційних банків, зосередила свої ділові зусилля на опрацюванні пропозицій щодо вдосконалення законодавства та нормативно-правової бази в банківсько-фінансовій сфері, сприянні зміцненню її економічного стану, забезпеченні стабільності, розширенні партнерських зв'язків з банківськими структурами зарубіжних країн.

На особливу увагу заслуговує цілеспрямована, копітка й сумлінна робота керівництва, всіх членів Асоціації щодо подолання в нашій країні нинішньої фінансово-економічної кризи, повернення довіри громадян та господарюючих суб'єктів до вітчизняної банківської системи.

Переконалий, престиж і авторитет Вашого банківського об'єднання зростатиме й надалі, а складні проблеми, що постали перед українською економікою, спонукатимуть усіх його учасників до підприємницької ініціативи, творчої активності, наполегливої праці.

Від усієї душі бажаю колективу Асоціації українських банків нових вагомих успіхів і здобутків на благо народу, в ім'я України!

Голова Верховної Ради України

Володимир Литвин

Шановні колеги, партнери, друзі!

Щиро вітаємо Вас із 20-річчям Асоціації українських банків – першої в незалежній Україні недержавної, добровільної, некомерційної організації, що об'єднала на громадських засадах вітчизняні банки та банківські об'єднання й утвердилася як представник другого рівня української банківської системи на фінансовому ринку держави.

Об'єднавши 130 банків, Асоціація впродовж уже 20 літ сприяє зміцненню довіри населення до банківської системи, представляє і захищає інтереси банків в органах державної влади, тісно і плідно співпрацює з банківськими організаціями зарубіжних країн, бере участь у вирішенні системних питань розвитку банківської справи.

Вагомим є внесок Асоціації в удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази, що регулює банківську діяльність. Багаторічна активна та конструктивна співпраця АУБ із Національним банком України, участь у робочих групах, надання пропозицій до нормативних актів, інструкцій, рекомендацій тощо є важливим і ефективним напрямом роботи. Стосовно законотворчої роботи варто відзначити, як АУБ активно відстоювала інтереси банківського ринку при прийнятті таких знакових для банківської системи законодавчих актів, як закони “Про Національний банк України”, “Про банки і банківську діяльність”, “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб”, “Про оподаткування прибутку підприємств”, “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) коштів, отриманих злочинним шляхом” тощо.

Особливо варто відзначити активність АУБ в опрацюванні проектів нормативних актів та законопроектів у період фінансово-економічної кризи в країні. Від Асоціації постійно надходять слушні фахові пропозиції, спрямовані на подолання негативних наслідків існуючої кризи у банківській системі. Чимало з цих пропозицій було враховано, і нині вони є невід'ємною частиною державних антикризових заходів.

Діяльність Асоціації українських банків багатогранна і результативна. Зростає її авторитет, посилюється вплив, розширюється спектр напрямів роботи. Свідченням цього є також створення регіональних банківських союзів, що безпосередньо працюють у всіх областях України.

Зичу авторитетному об'єднанню українських банків подальшої ефективної співпраці з Національним банком, вдалих і потужних кроків на шляху процвітання банківської сфери задля зміцнення незалежної Української держави!

Вам усього 20 – і “мідні труби” ще далеко попереду.

Щиро
Голова Національного банку України

Володимир Стельмах

Шановні колеги!

Прийміть мої найщиріші вітання з нагоди 20-річчя створення Асоціації українських банків!

За час своєї діяльності АУБ стала однією з найвпливовіших і найефективніших професійних організацій в Україні. І цей статус постійно підтверджується щоденною фаховою роботою Ваших спеціалістів.

Сьогодні без Асоціації українських банків неможливо уявити повноцінну роботу банківської спільноти України. З перших років незалежності саме АУБ пліч-о-пліч з Національним банком та урядом створювала умови для стабільної роботи економіки країни в нових умовах. За Вашої безпосередньої участі відбувалося формування сучасної законодавчої та нормативної бази щодо регулювання діяльності банківської системи. Тисячі фахівців долучилися до новітніх фінансових технологій і підвищили свою кваліфікацію завдяки зусиллям АУБ.

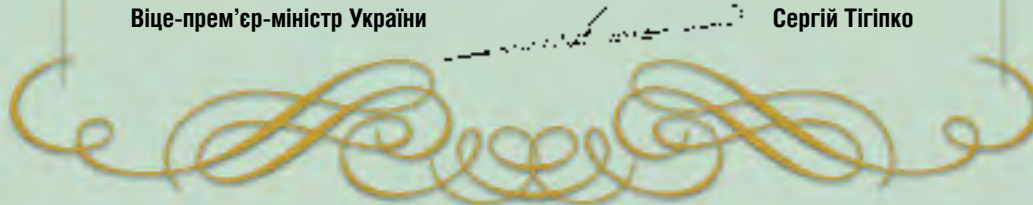
Упродовж двох десятиліть Асоціація оперативно і професійно реагує на всі виклики часу. Під час кризи, яка поставила перед банківською системою жорсткі вимоги, АУБ неодноразово доводила свою компетентність, ефективність і дієздатність. Нині, коли економіка України починає відновлюватися, робота АУБ стає ще важливішою для суспільства, адже економічне зростання неможливе без посилення кредитування виробництва та стабільної роботи фінансового сектору.

Сьогодні АУБ – це своєрідна візитівка банківської системи. Сучасні висококваліфіковані спеціалісти не лише вдосконалюють вітчизняну фінансову систему, а й створюють позитивний імідж банківських установ України.

Сподіваюся, що активна діяльність Асоціації українських банків і надалі сприятиме зміцненню фінансового ринку й дасть новий поштовх розвитку економіки України.

З повагою та найкращими побажаннями,
Віце-прем'єр-міністр України

Сергій Тігіпко

Спогади ветеранів/

Володимир Горбовський

Перший Голова Ради АУБ
(із січня 1990 по березень 1992 року),
колишній Голова Правління Укрбудмбанку

Василь Мельник

Референт Президента Асоціації українських банків,
колишній працівник Республіканської контори Держбанку СРСР

Як усе розпочиналося

*Наприкінці 80-х років минулого століття –
під час так званої горбачовської перебудови –
розпочався процес демократизації суспільства й економічних відносин.
Масово створювалися незвичні для Радянського Союзу господарські
структури – акціонерні товариства, приватні підприємства,
кооперативи. В цей час в Україні почали з'являтися й нові – недержавні –
комерційні та кооперативні банки.
Про передумови виникнення та розвиток першої спеціалізованої
організації у банківському секторі, її ініціаторів та сподвижників
у період становлення АУБ розповідають Володимир Горбовський
і Василь Мельник, котрі брали безпосередню участь у розбудові Асоціації
та вітчизняної банківської системи.*

Першими серед недержавних банків були створені Укрінбанк (головою правління був Г.В.Яндовський), Укрбудмбанк (В.І.Горбовський), Легбанк (Ю.А.Марущак).

Базою для формування статутних фондів нових банків слугували кошти міністерств, відомств, виробничих об'єднань (у вигляді залишків фондів розвитку виробництва, матеріального заохочення, соціально-культурних заходів і житлового будівництва), а також кошти кооперативів і приватних осіб.

На той час Україна не мала власного центрального банку. Його функцію певною мірою виконувала Українська республіканська контора Держбанку СРСР. До її складу входило управління координації діяльності банків, на яке покладалося методологічне керів-

ництво і координація дій галузевих державних комерційних банків, створених у ході банківської реформи 1988 року, а саме: Промбудбанку, Агропромбанку, Житлоспецбанку, Ощадбанку, Зовнішторгбанку. Один із підрозділів зазначеного управління (відділ планування і координації діяльності банків, який очолював В.Ф.Мельник) розглядав і опрацьовував документи, подані ініціативними групами на предмет створення нових комерційних і кооперативних банків.

Оскільки в цей час ще зберігалася централізована система управління в масштабах Союзу РСР, то реєстрація нових банків здійснювалася в Москві, але — за умови попереднього розгляду установчих документів Українською республіканською конторою

Держбанку СРСР і надання нею схвального висновку.

Процес створення нових банків набув стрімкого розвитку. На кінець 1989 року в Україні вже функціонувало понад 15 недержавних банків: Укрінбанк, Укрбудмбанк, Укрлегбанк, Ікарбанк, Укравтобанк, Київкоопбанк, Демосбанк, Лісбанк, Прикарпатлісбанк, Трансформаторбанк та інші.

Ці нові банківські структури опанували тонкощі банківської справи, в умовах ринкових відносин робили перші кроки в новій для них сфері діяльності. Вони здійснювали розрахунково-касове обслуговування клієнтів, практикували надання кредитів переважно новоствореним господарчим структурам — недержавним кооперативним та приватним під-

приємствам, а також фізичним особам за рахунок коштів статутного капіталу і залучених депозитів. Розрахунки по МФО здійснювалися через Українську республіканську контору Держбанку СРСР.

Слід зазначити, що новостворені банки відчували на собі потужний тиск з боку діючих державних банків (особливо – Промбудбанку). Останні намагалися не допустити нових банків – своїх конкурентів на фінансово-банківський ринок або принаймні витіснити їх на його периферію. З цією метою через керівні державні органи (міністерства, об'єднання) опротестовувалися рішення підприємств про перехід на обслуговування до недержавних банків, блокувалися дії державних підприємств щодо отримання кредитів і налагодження співпраці з новими банківськими установами, створювалися штучні перешкоди щодо їх касового обслуговування.

Статут Асоціації комерційних і кооперативних банків УРСР.

Боротися з проявами монополізму першим недержавним банкам було не легко. Адже в Україні на той час не існувало ніяких законодавчих і нормативно-правових актів, які б регулювали їх діяльність. Єдиним документом, що регламентував порядок створення комерційних і кооперативних банків, було затверджене Правлінням Держбанку СРСР “Тимчасове положення про створення комерційних і кооперативних банків”. У поточній діяльності нові банки керувалися старими інструкціями Державного банку СРСР.

Отже, в цей час в Україні назріла гостра необхідність у законодавчому і нормативному забезпеченні діяльності недержавних банків. Такою ж актуальною була потреба захисту їхніх корпоративних і професійних інтересів,

необхідність консолідації дій, обміну досвідом, підготовки кадрів та вирішення низки інших проблем.

Цю роль могла взяти на себе відповідна представницька організація, яка обстоювала б інтереси та була об'єднуючим центром комерційних банків – саме життя, нагальні потреби економіки диктували необхідність її створення. Ідея створення такої організації виникла під час однієї із зустрічей авторів цих рядків, яким доводилося часто обговорювати найгостріші проблеми банківської сфери. Ми обмінялися поглядами щодо принципів роботи нових банків, перспектив їх розвитку і прийшли до думки про необхідність створення координуючої організації, яка б діяла на громадських засадах – Асоціації комерційних і кооперативних банків.

Були підготовлені необхідні установчі документи: проект статуту Асоціації, концепція структури керівних органів, складу засновників, регламенту роботи тощо.

15 грудня 1989 року відбулися збори керівників 13 банків – Укрінбанку, Укр-

23 січня 1990 року. На них затверджено статут Асоціації і перший склад її Ради.

До Ради Асоціації одноголосно було обрано В.І.Горбовського (голова), Г.В.Яндовського (заступник голови), Ю.А.Марушака, О.В.Коробенка, В.У.Жердицького, І.П.Тимченка.

Організаційні питання щодо практичного створення Асоціації було покладено на працівників Укрбудмбанку.

Асоціація комерційних і кооперативних банків (АККБ) була зареєстрована органами державної влади 11 червня 1990 року.

Асоціацією було започатковано видання газети “Коммерческие банки Украины”. На жаль, через брак кваліфікованих кадрів, відсутність досвіду та з інших причин регулярний випуск налагодити не вдалося. У подальшому Асоціація співпрацювала з загальноукраїнською газетою “Контракт”.

На перших порах осередок Асоціації розташовувався в Укрбудмбанку в приміщенні Міністерства будівельних матеріалів України за адресою: м. Київ, вул. Артема, 73. Працівники цього банку виконували і всю поточну

Г.В.Яндовський.

В.Ф.Мельник.

В.І.Горбовський.

будмбанку, Укрлеганку, Лісбанку, Київкоопбанку, Демосбанку, Трансформаторбанку, Прикарпатлісбанку, Таврида-банку, Ікар-банку, банку “Карпати”, Миколаївкоопбанку, банку “Таврія” та філії московського банку “Автобанк” – Укравтобанку за участі представників Української республіканської контори Держбанку СРСР, на яких і було прийнято Декларацію про створення Асоціації комерційних і кооперативних банків. До організаційного комітету Асоціації увійшли: В.І.Горбовський (голова), Г.В.Яндовський, Ю.А.Марушак, І.П.Тимченко, В.У.Жердицький.

Перші збори засновників Асоціації, якими стали дев'ять банків, проведено

З.Ю.Конопатська.

апаратну роботу Асоціації.

Серед невідкладних завдань, що стояли перед Асоціацією, було формування її робочого органу – Виконавчої дирекції. В результаті інтенсивних пошуків і перемовин на посаду виконавчого директора була запрошена Зоя Юхимівна Конопатська – колишній керівний працівник Укра-

їнської республіканської контори Держбанку СРСР. На засіданні Ради 14 травня 1991 року З.Ю.Конопатська була затверджена Виконавчим директором Асоціації.

Розпочалася інтенсивна, конкретна робота.

Усі зусилля Асоціації спрямовувалися на об'єднання і консолідацію дій

Перший номер газети "Коммерческие банки Украины", започаткованої Асоціацією в серпні 1990 р.

нових банків, захист їхніх інтересів, вирішення актуальних проблем в органах державної влади, а в подальшому — на організацію ділових взаємовідносин із новоствореним Національним банком України, іншими державними структурами.

Асоціація брала активну участь у роботі над проектом Закону України "Про банки і банківську діяльність", сприяла перереєстрації комерційних і кооперативних банків у Національному банку України, брала участь у розробці і принципах застосування економічних нормативів банківської діяльності, надавала методичні рекомендації банкам щодо підвищення рівня їх капіталізації.

У центрі уваги перебувала також проблема підготовки кадрів банківських працівників. Це питання неодноразово розглядалося на засіданні Ради Асоціації, до його обговорення залучалися викладачі і вчені Київського інституту народного господарства (нині — Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана), Бізнес-центру м. Тернополя, Київського юридичного центру, Міжнародної фінансової організації. Асоціація організовувала і брала активну участь у проведенні семінарів для банківських працівників, виступила ініціатором і засновником створення Центру підготовки й перепідготовки кадрів банківських працівників.

Представники Асоціації брали активну участь у діяльності робочої групи Кабінету Міністрів України з опрацювання і проведення заходів щодо грошової реформи.

У процесі роботи Асоціації виника-

ли труднощі у взаємовідносинах з різними установами, відомствами й організаціями. Передусім — із правоохоронними, податковими органами, вищими органами державної влади. Найбільший спротив розвитку недержавних банків і Асоціації чинив, як це не дивно, тодішній Голова Національного банку України В.П.Матвієнко. Асоціація змушена була шукати захисту від цього тиску в Комісії Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності та в Президента України.

Першим Президентом Асоціації був обраний депутат Верховної Ради України Б.І.Марков. Але у зв'язку з його призначенням у травні 1992 року заступником Голови Національного бан-

ку України посада Президента Асоціації на певний час виявилася вакантною.

6 квітня 1993 року відбувся I з'їзд Асоціації комерційних і кооперативних банків, у якому взяли участь працівники 83 банків. Президентом Асоціації на з'їзді обрано Олександра Сугоняка, на той час депутата Верховної Ради України, Головою Ради — Валерія Огієнка. (Володимира Горбовського було звільнено з цієї посади за станом здоров'я).

На II з'їзді Асоціації комерційних і кооперативних банків, який відбувся 15–16 жовтня 1993 р., її було перейменовано на Асоціацію українських банків.

Не зайвим буде нагадати, що протягом тривалого часу, особливо упродовж перших чотирьох років, Асоціація працювала у надзвичайно складних умовах. Вона розташовувалася в орендованих, не пристосованих для нормальної роботи приміщеннях (у Міністерстві будівельних матеріалів УРСР, інституті "Машпроект", НДІ Держплану, готелі "Україна" тощо).

На початку персонал апарату Асоціації складався лише з трьох осіб. Через недостатнє фінансування вона не мала належного обладнання, транспортних засобів. Незважаючи на це, Асоціація діяла активно, професійно, грамотно, оперативно.

Захист інтересів банків, участь у розробленні та впровадженні нових законів, що регулюють банківську діяльність, стали її щоденною справою.

Асоціація зробила значний внесок у формування і становлення вітчизняної банківської системи на рівні міжнародних вимог і стандартів.

Ветерани Асоціації (зліва направо) — В.Ф.Мельник, В.І.Горбовський, З.Ю.Конопатська та Г.В.Яндовський.

Із перших вуст/

Сила Асоціації – у послідовному дотриманні принципів демократії

Серед тих, хто причетний до діяльності Асоціації українських банків з перших днів її існування, – народний депутат України, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності, Голова Ради АУБ Станіслав Аржевітин. Під час бесіди з кореспондентом “Вісника НБУ” він поділився своїми міркуваннями щодо основних засад функціонування цієї організації.

— **Станіславе Михайловичу, як саме Асоціація українських банків увійшла у Ваше життя?**

— Люди до хорошого звикають швидко. Тим, хто нині робить перші кроки у банківській справі, здається, що наша банківська система, її інфраструктура, громадські організації, що стоять на сторожі інтересів банкірів, були завжди. Принаймні їх наявність сприймається як норма. І це правильно. Однак 20 років тому в Україні все було інакше. Банківську систему нам довелося створювати, як кажуть, з чистого аркуша. В тих умовах

особливо відчутною виявилася природна потреба людей до згуртування перед спільними загрозами. Серед найбільших із них – невизначеність, відсутність “правил гри”. Вони потрібні в будь-якій справі. А в банківській – особливо.

Я маю честь належати до групи банкірів, які ініціювали створення Асоціації. Згадую тривалі і гарячі дискусії з Германом Яндовським, Василем Мельником, іншими банкірами-однотумцями про принципи діяльності Асоціації, її фінансування, місце цієї громадської організації в суспільно-

економічному житті країни. Все це знайшло своє відображення в статуті АУБ, затвердженому в тепер уже далекому 1990 році на установчих зборах. На них мене обрали до Ради Асоціації. Тобто розроблені нами принципи функціонування ми ж самі мали втілити у життя. Охоче взялися за цю складну справу. І зараз, через 20 років, я не шкодую про це. Витрачені нами зусилля і час дали конкретний результат – Асоціація українських банків діє, виконує покладені на неї завдання, є зразком для багатьох інших недержавних об'єднань і організацій. Не сприймайте це за самохвальство. Мені як першому заступнику голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності часто доводиться вникати у справи різноманітних громадських організацій, знайомитися з роботою подібних зарубіжних об'єднань.

Останні уточнення перед доповіддю.

У порівнянні з ними Асоціація українських банків виглядає гідно.

– Ви говорили про принципи діяльності Асоціації. Якщо проаналізувати її 20-річний досвід роботи, то який із цих принципів слід вважати ключовим?

– Незалежність. У найширшому розумінні цього слова. Недержавне об'єднання банків неодмінно має бути (а наше – стало!) незалежним від

У шкідливості деяких популістських законопроектів колег-депутатів доводилося переконувати з трибуни Верховної Ради України.

політичних процесів, що відбуваються в країні. Воно повинно служити всім банкам – членам організації, а не окремому банку чи групі банківських установ, хай навіть найвпливовішій. Аналізуючи діяльність Асоціації за всі роки її існування, з гордістю констатую, що цього головного принципу вона зуміла дотриматися і дотримується нині, що значною мірою і визначає її авторитет у суспільстві.

– У будь-якій справі бувають ускладнення, неприємні збіги обставин, непорозуміння. Які труднощі в роботі Асоціації вам допікали найбільше?

– Несприятливі фактори завжди слід поділяти на зовнішні й внутрішні.

Коли Національний банк України очолював Віктор Ющенко (праворуч), АУБ та НБУ налагодили конструктивний діалог.

Про зовнішні говорити не варто. Їх безліч. Протидіяти зовнішньому негативному впливу на банківську систему країни – це і є сутністю щоденної роботи нашого об'єднання.

Інша річ – внутрішні “хвороби”. Не приховуватиму: вони були і вряди-годи дають про себе знати. Вважаю некоректним називати прізвиська (члени Асоціації здогадаються, про кого йдеться), але іноді з'являлися у наших рядах люди, які намагалися використати Асоціацію для задоволення своїх амбіцій. У таких випадках оздоровчим “душем” ставала відданість нашого об'єднання другому ключовому принципу – демократичним засадам управління. Ні Президент нашого об'єднання, ні я особисто ніколи не відкидали нових ідей, альтернативних думок. Наша позиція була така: якщо ці ідеї справді є, будь ласка, – висловлюйте їх. Є інша концепція роботи Асоціації – викладайте її, ставте на обговорення на з'їзді. І якщо

більшість підтримає авторів цієї концепції, нехай втілюють задумане. Добрі справи особисто я готовий тільки втратити. Дотримання демократичного принципу виручало нашу організацію не раз. Намагатимемося робити все, щоб так було і надалі. Приклад, який ви спонукали мене навести, є ще одним доказом відомої істини: демо-

Станіслав Аржєвітін (ліворуч) та Олександр Дубілет.

кратія – річ дуже недосконала, але кращого устрою людство ще не придумало.

– Серед основних завдань Асоціації – захист інтересів банків у процесі створення законодавчої бази їх діяльності. Всім відомо, що в сучасному українському законодавстві практично немає нормативно-правових актів з банківської діяльності, які б пройшли повз увагу АУБ. А створенням чи вдосконаленням яких законів Ви пишаєтесь особисто?

– Як депутат, а зараз і як представник профільного Комітету Верховної Ради я причетний до створення бага-

Засідання Ради Асоціації українських банків.

З більшості найскладніших питань НБУ та АУБ вдається дійти згоди. На фото: перший заступник Голови Національного банку України Анатолій Шаповалов (ліворуч) та Голова Ради АУБ Станіслав Аржевітін.

Тісні зв'язки об'єднують АУБ із Українським союзом промисловців і підприємців та його Президентом Анатолієм Кінахом (на фото – ліворуч).

тьох законів, що регламентують банківську діяльність. Серед останніх законопроектів, автором яких я є і які, на мою думку, конче необхідні країні, – закони “Про систему валютного регулювання і валютного контролю”, “Про внесення змін до Закону України “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб”, “Про мінімізацію впливу світової фінансової кризи на фінансово-банківську систему та економіку України”, “Про антикризові заходи в будівництві житла”, ціла низка антикризових постанов. Сподіваюсь, що прийняття та дотримання цих законів і нормативно-правових актів сприятиме розвитку нашої банківської системи й економіки країни загалом.

Окремо хочу сказати про десятки законопроектів, які не прийнято, які завдяки зусиллям Асоціації вдалося відхилити. І в цьому не менша її заслуга, ніж у випадку прийняття потрібних банкірам законів. На жаль, багато законопроектів, котрі надходять для розгляду у Верховну Раду, популістські, мета їх розробників – передусім здобуття симпатій електорату, у цих документах просто ігноруються законні інтереси банкірів та їх клієнтів. Протидіяти такій законотворчості важко. Але до цих труднощів ми звикли. І як можемо справляємося з ними.

– Чи є у Вас союзники у цій справі?

– Як не дивно, є. Чому я так кажу?

Як правило, центральний банк і недержавне банківське об'єднання – це організації-антагоністи. У переважній більшості країн, навіть у економічно розвинутих, з яких ми прагнемо брати приклад, відносини між центральними банками і громадськими організаціями, схожими на нашу, якщо не ворожі, то доволі напружені. Нам із Національним банком України вдалося налагодити конструктивний діалог. З нами в Національному банку не завжди

погоджуються, але нас чують, і в більшості випадків нам вдається дійти згоди. Це свідчить про обопільне розуміння відповідальності за банківську систему країни і про добру волю сторін.

Поглиблюється співпраця Асоціації і Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності. Свідченням цього є підписання відповідного меморандуму. Він надав Асоціації більші перспективи у напрямі вдосконалення банківського законодавства.

– В ювілеї прийнято звертатися до ювілярів із побажаннями. Ваші вітання друзям і колегам по Асоціації.

– Хочу не лише привітати, хочу насамперед подякувати всім членам Асоціації, всім працівникам її виконавчої дирекції, представникам виборних органів за самовідданість, старанність, за щире вболівання за нашу спільну справу. Бажаю кожному здоров'я, успіхів і удач у роботі, в бізнесі, в особистому житті. Зичу нам

усім витримки, наснаги, стійкої віри в найкраще, непохитної єдності. Разом ми – сила!

Бесіду вів **Андрій Папуша**,
“Вісник НБУ”.

Станіслав Аржевітін (ліворуч) і Петро Порошенко.

Як свідчить 20-річна історія функціонування АУБ, об'єднанню банків під силу вирішення навіть найскладніших проблем.

Із перших вуст/

АУБ: двадцятирічний поступ

У 2010 році Асоціації українських банків виповнюється 20 років. Цей ювілей знаковий не тільки в історії АУБ, але й в історії незалежної України та її національної банківської системи. Власне, саме зі створення Асоціації почався процес організаційного оформлення незалежної української банківської системи. Доля розпорядилася так, що перше професійне громадське об'єднання учасників фінансово-банківського ринку України виникло раніше від здобуття країною державної незалежності й створення її Національного банку, а тому і розвиток Асоціації, і становлення української банківської системи відбувалися в одному часовому вимірі. Про створення Асоціації українських банків, її досягнення та плани на майбутнє розповідає Президент АУБ Олександр Сугоняко.

— Олександр Анатолійовичу, розкажіть, будь ласка, коротко про те, як виникла Асоціація, хто її очолював на етапі становлення.

— Створення Асоціації українських банків безпосередньо пов'язане із заснуванням перших в Україні комерційних банків. Цей процес припав на кінець 1988 — початок 1989 року, часи так званої перебудови, коли державна монополія поступово втрачала свої впливи на економіку та суспільне життя країни. Саме тоді тринадцять комерційних банків зробили перший крок до професійної консолідації — наприкінці 1989 року оголосили про намір створити, а вже 11 червня 1990 року зареєстрували власне незалежне професійне об'єднання — Асоціацію комерційних та кооперативних банків УРСР, яка згодом була перейменована в Асоціацію українських банків. Її засновниками стали: Демосбанк, Ікар-банк, КБ “Карпати”, Київкоопбанк, Лісбанк, Прикарпатлісбанк, Тавридабанк, Трансформаторбанк, Укрінбанк, Укрлебанк, Укрбудбанк та інші.

Першим Головою Ради Асоціації із січня 1990 року по березень 1992 року був Володимир Іванович Горбовський, Голова Правління Укрбудбанку. З березня 1992 року по березень 1993-го посаду Голови Ради Асоціації обіймав Валерій Іванович Огієнко, тоді Голова Правління Київського народного банку, а нині директор-розпорядник Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Із квітня 1993 року по липень 2003-го, а потім із жовтня 2006-го і по сьогодні Головою Ради працює Станіслав Михайлович Аржевітін, народний депутат України, перший заступник Голови парламентського Комітету з питань фінансів і банківської діяльності. У період із липня 2003 року по жовтень 2006-го Головою Ради АУБ обирався Федір Іванович Шпиг, Президент АППБ “Аваль”, народний депутат України, член Ради Національного банку України та член парламентського Комітету з питань фінансів і банківської діяльності.

Першим Президентом Асоціації був народний депутат

Жвава дискусія в кулуарах з'їзду Асоціації українських банків.

України Борис Іванович Марков (із червня 1991-го — по квітень 1992 року). Тоді ж його було обрано Головою підкомісії Комісії Верховної Ради України з питань економічної реформи, а в квітні 1992 року — призначено заступником Голови Правління новоствореного Національного банку України.

— *Відомо, що на початку 1990-х років Ви як народний депутат України та Голова підкомісії парламентської Комісії з питань економічної реформи також були безпосередньо причетні до становлення національної банківської системи. Розкажіть, будь ласка, про цей період Вашої співпраці з Асоціацією та про те, як саме Вас було обрано її Президентом.*

— Ще задовго до прийняття Верховною Радою Акта проголошення незалежності України почалася робота над здобуттям економічної самостійності України та створенням власної банківської системи. Співпраця парламенту і зокрема моя з АУБ почалася з прийняття в 1991 році Закону України “Про банки і банківську діяльність”, на підставі якого було створено Національний банк України. А вже з жовтня цього ж року в Києві почалася перереєстрація вітчизняних комерційних банків, зареєстрованих до того у Москві Держбанком СРСР.

Тоді ж почалася моя співпраця з першим Президентом АУБ Борисом Марковим, із яким ми входили до парламентської Комісії з питань економічної реформи та очолювали створені при ній підкомісії. Саме в рамках роботи підкомісії з питань грошової реформи у травні 1992 року мені довелося очолювати оргкомітет першої Міжнародної конференції на тему “Проблеми впровадження національної валюти в країнах Центральної

та Східної Європи”. Участь у цьому форумі брали представники урядів та центробанків України, Литви, Латвії, Естонії, Білорусі, Молдови, а також представники Світового банку, МВФ, Федерального банку Німеччини, ЄБРР, Федеральної резервної системи США тощо. Україну представляли керівники Верховної Ради та НБУ, народні депутати, експерти з економіки та фінансів, банкіри. На цій конференції на міжнародному рівні було обговорено питання виходу пострадянських країн із рублевої зони та реорганізації їхніх грошових систем. Зокрема, обговорювалися досвід та уроки впровадження грошових сурогатів (купонів), питання підготовки впровадження національної валюти, її стабілізації та забезпечення конвертованості. Тоді ж прозвучали чи не перші заклики до заміни купонів та впровадження в Україні гривні, незважаючи на спротив з боку Росії, США та МВФ.

Невдовзі, у листопаді 1992 року, мені довелося очолювати офіційну українську делегацію до новостворених європейських держав — Словенії та Хорватії з метою вивчення досвіду впровадження національних валют у молодих державах Центральної та Східної Європи. До складу делегації входили В.Стельмах, В.Суслов, А.Литвин, Я.Солтис, М.Савлук, М.Борисов, А.Мальований. Під час зустрічей нашої делегації з представниками урядів, парламентів, центробанків та комерційних банків цих країн було нагромаджено важливий матеріал, який опублікували у книзі, а згодом його використали для створення власної національної грошової системи та запровадження гривні в Україні.

Ще один приклад моєї співпраці з

АУБ та комерційними банками у той період — проведення у Києві 20–21 лютого 1993 року Всеукраїнської науково-практичної конференції на тему “Проблеми розвитку кредитно-банківської системи України”. На ній розглядалися такі теми, як створення міцного й незалежного Національного банку, впровадження стабільної грошової одиниці, розвиток національної банківської системи та комерційних банків України. Матеріали конференції вийшли окремою книгою. Вони були використані Комісією Верховної Ради України з питань економічної реформи під час розробки змін та доповнень до діючих законів, а також розробки нових законів, що регулюють банківську діяльність в Україні.

У січні 1993 року Головою Правління НБУ Верховна Рада України затвердила Віктора Ющенка. 6 квітня 1993 року в Києві відбувся І з'їзд Асоціації українських банків, на якому було здійснено її реорганізацію з метою підвищення ролі і участі у становленні банківської системи. Головою Ради обрано Станіслава Аржевітіна, а новим Президентом Асоціації банкіри обрали мене. Перед Асоціацією були поставлені нові стратегічні цілі та завдання, які відповідали викликам того часу.

— *Обрання Вас Президентом АУБ збіглося з одним із найтяжчих періодів у історії становлення незалежної України: гіперінфляція, політична та економічна кризи в країні тощо. Як Вам працювалося на посаді Президента АУБ за таких умов?*

— Безумовно, непросто. Інфляція в 1993 році сягала більше 10 000% за рік.

Антоніна Паламарчук, Олександр Сугоняко, Володимир Стельмах.

Громадяни України ставали “мільйонерами”, а країна бідніла на очах. Ставки за депозитами в деяких банках доходили до 1 500% річних. Відповідними були й ставки рефінансування, які встановлював НБУ з метою “погасити” інфляцію. За 1993 рік цей показник збільшився втричі – з 80% до 240% річних. У жовтні 1994 року облікова ставка НБУ досягла 300% річних. Рішення НБУ були різними, іноді суперечливими. Проте Асоціації вдалося знайти порозуміння з Національним банком, завдяки чому почався системний діалог.

До досягнень АУБ у цей період можна віднести зменшення вдвічі ставки оподаткування банків, скасування рішень НБУ щодо обмеження надання міжбанківських кредитів, заборони кредитів через механізм “кредитних стель”. Восени 1994 року за участі АУБ було скасовано рішення щодо встановлення фіксованого курсу карбованця. В 1995 році вдалося добитися, щоб банки почали вільно працювати на міжбанківському валютному ринку, а також домогтися лібералізації порядку формування обов’язкових резервів тощо. Але головне – у цей період НБУ та АУБ завдяки конструктивній позиції Віктора Ющенка починають співпрацю як стратегічні партнери.

З початком фінансової стабілізації в країні у 1996 році нарешті було введено в обіг національну грошову одиницю – гривню. До цієї перемоги долучилася й АУБ як фахове об’єднання учасників фінансово-банківського

ринку України. У цей час багато гострих проблем функціонування банківської системи було розв’язано. Це дало змогу Асоціації зосередитись на участі в розробці податкового законодавства та нормативної бази, що регулює банківську діяльність.

Завдяки спільним зусиллям НБУ та АУБ було внесено зміни до Закону “Про оподаткування прибутку підприємств”. У результаті банки отримали змогу формувати резерви на покриття можливих втрат від ризиків за рахунок собівартості спочатку в розмірі 40%, а згодом – 20% кредитного портфеля. АУБ також брала активну участь у підготовці банків до переходу із січня 1998 року на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.

– Саме в 1998 році в країні сталася фінансова криза, яка призвела до банкрутства багатьох підприємств. Як цей рік пережила АУБ?

– Негативні тенденції в економіці країни почалися з кінця 1997 року. А у 1998 році девальвація гривні за рік становила майже 80%. Зусилля НБУ, АУБ та системи комерційних банків, спрямовані на підвищення капіталізації банків, фактично було знівельовано. Темпи зростання обсягу капіталу банків зменшилися. Банки втратили на падінні курсу гривні майже половину (1 млрд. доларів США) свого сукупного капіталу.

Передбачаючи фінансову кризу в країні, ще у першій половині 1998 року, напередодні серйозної кризи в Росії, АУБ терміново підготувала і 14–15 лип-

ня 1998 року провела Міжнародну науково-практичну конференцію “Економічні і правові передумови фінансово-банківської кризи в Україні: шляхи запобігання та досвід інших країн”. Асоціація також провела зустріч керівників групи українських банків із представниками банківських кіл Росії, під час якої банкіри обмінялися досвідом, проаналізували причини виникнення фінансової кризи в Росії, її можливі наслідки для банківської системи як Росії, так і України та шляхи подолання. На жаль, рекомендації конференції та зустрічей не були повністю враховані владою, але загалом систему було попереджено. Завдяки цьому в Україні вдалося вчасно і професійно запобігти фінансово-банківській кризі в таких розмірах, як вона сталася в сусідній Росії.

Під час самої кризи, у вересні 1998 року, ми провели надзвичайний з’їзд АУБ за участі представників державних органів виконавчої влади, на якому визначили напрями ліквідації наслідків кризи. Завдяки поданим АУБ пропозиціям НБУ та уряд вжили заходів, які значно пом’якшили кризу, локалізавши її вплив на економіку.

Недопущення дефолту в Україні щодо зобов’язань уряду перед банками було найголовнішим завданням АУБ у 1998 році, і вона його успішно виконала. Мало хто знає, що в той час уряд уже ухвалив рішення про оголошення внутрішнього дефолту щодо ОВДП в Україні, і НБУ навіть завізував цю постанову. Україна стояла на межі розгортання російського сценарію фінансово-банківської кризи. І лише завдяки принциповості й наполегливості АУБ уряд змінив цю постанову. Асоціація тоді навіть вдалася до крайніх заходів, подавши до Арбітражного суду позов проти уряду, який відмовлявся виплачувати банкам кошти за ОВДП. Значною мірою й завдяки цьому банківська система України не мала таких втрат, як у сусідній Росії.

Тоді ж в Україні за ініціативи Віктора Ющенка й активної участі АУБ було створено Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, директором-розпорядником якого став колишній Голова Ради і віце-президент АУБ Валерій Огієнко. Варто додати, що в Росії такий фонд створено лише років п’ять тому.

– Загальновідомо, що коли Україну включили до чорного списку FATF, саме АУБ разом із НБУ та комерційними банками доклала неабияких зусиль, щоб виправити ситуацію. Як це відбувалося?

2 квітня 2003 року. Перші в незалежній Україні парламентські слухання, присвячені розвитку вітчизняної банківської системи. Під час виступу Олександра Сугоняка.

Віктора Ющенка (другий ліворуч) із керівництвом АУБ об'єднує щире вболівання за розвиток вітчизняної банківської системи.

— Справді, АУБ тоді відіграла важливу роль у сприянні виключенню України з чорного списку FATF. Зокрема, Асоціація направила звернення до Групи FATF, Європейської банківської федерації та банківських асоціацій Великобританії, США і Німеччини з пропозицією про співпрацю у справі боротьби з відмиванням “брудних” коштів, провела переговори з послами західних країн — членів FATF, з якими Україна має тісні економічні відносини. Керівництво FATF спиралося на наші експертні оцінки, довіряючи АУБ.

Американські банківські спеціалісти тоді дуже високо оцінили роботу АУБ, назвавши її високопрофесійним об'єднанням і паростком громадянського демократичного суспільства в Україні.

— У грудні 2004 року, під час Помаранчевої революції, в Україні могла стати нова банківська криза. Як її вдалося уникнути?

— Справді, у вирі політичних пристрастей політики могли знищити власну національну банківську систему. Тоді навіть на високому державному рівні звучали заяви, що банківська система от-от завалиться, як “карткова хатинка”. Через ЗМІ нагніталася паніка та недовіра суспільства до банків. Проте завдяки злагодженим діям НБУ, АУБ та комерційних банків удалося призупинити загрозу дестабілізації фінансово-банківського ринку, не допустивши небезпечного відпливу вкладів із банків. У цей час Асоціація через засоби масової інформації зверталася до населення з роз'ясненням про відсутність економічних причин кризи, закликала брати приклад із тих країн, де населення під час фінансової кризи не забирало свої вклади

з банків, а навпаки, несло ще й нові.

Активно підтримувала АУБ і прийняття Національним банком Постанови від 30 листопада 2004 року № 576 “Про тимчасові заходи щодо діяльності банків”, спрямованої на збереження стійкості банківської системи та захист інтересів вкладників і кредиторів. Постановою зокрема вводилися тимчасові обмеження на здійснення окремих банківських операцій, у тому числі на видачу кредитів та дострокове повернення депозитів. Такі вимушені заходи сприяли збереженню для України банківської системи та забезпечили здійснення нею розрахунків і платежів підприємств та громадян у строки, визначені договорами, протягом терміну, передбаченого постановою НБУ.

Хочу підкреслити, що в подоланні

тодішньої загрози кризи в банківській системі важливу роль відіграла злагоженість позиції, тісна співпраця між НБУ, АУБ, комерційними банками та, безумовно, сміливі й відповідальні рішення керівництва НБУ в особі Арсенія Яценюка та Олександра Шлапака.

— Які приклади успішної законотвірної роботи АУБ за останній час Ви могли б назвати?

— Прикладів тісної співпраці Асоціації з депутатським корпусом країни та спільних законотвірних ініціатив можна навести багато. Однією з найпомітніших подій, що увійшла в історію, було проведення в 2003 році вперше в Україні парламентських слухань на тему: “Фінанси і банківська діяльність: сучасний стан і перспективи розвитку”, ініціатором яких виступила АУБ спільно з парламентським Комітетом з питань фінансів і банківської діяльності. Їх головною метою було привернення уваги до проблем банківської системи України, накреслення шляхів її розвитку та вдосконалення, внесення змін до чинного законодавства щодо банківської діяльності тощо.

Щоб перерахувати всі законопроекти, над якими працювала АУБ, довелось б писати багатотомну книгу. Тому пригадаю хоча б останні досягнення АУБ у цьому напрямі, зокрема, під час складного періоду існування національної банківської системи — фінансово-економічної кризи в країні.

Завдяки зусиллям АУБ парламент у червні 2009 року відхилив популістський законопроект, який надавав преференції за кредитами хлібопекарській

Нарада в Національному банку України.

На фото зліва направо: Віктор Лисицький, Олександр Сугоняко, Арсеній Яценюк. 2004 рік.

Виступ Миколи Азарова на з'їзді Асоціації українських банків.

галузі порівняно з іншими галузями економіки і загрожував дестабілізацією роботи банків. Тоді ж, у червні 2009-го, на вимогу Асоціації парламент відхилив законопроект, яким передбачалася кримінальна відповідальність за порушення умов договору банківського вкладу. АУБ добилося й ветовання Президентом України прийнятого парламентом Закону “Про захист майнових прав громадян у період виходу економіки України зі стану фінансової кризи”. У грудні 2009 року АУБ вдалося добитися ветовання Президентом України Закону “Про внесення змін до Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом”.

Важливим досягненням для банківської спільноти було прийняття Верховною Радою України у червні 2009 року Закону “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою подолання негативних наслідків фінансової кризи”, в якому були враховані численні пропозиції АУБ.

З метою активізації та тісної співпраці над антикризовим законодавством Асоціація українських банків у вересні 2009 року спільно з Комітетом Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності та організаціями професійних учасників ринку капіталу підписала Меморандум щодо вдосконалення законодавства з метою стабілізації національного ринку капіталу у кризовий період. Ще раніше, у січні 2009 року, при АУБ було створено Центр оперативного реагування на законодавчі ініціативи у сфері банківської діяльності. Завданням Центру є відстеження, аналіз та оперативна розробка зауважень і рекомендацій до законопроектів, що стосуються банківської діяльності, та

нормативно-правових актів НБУ.

— Як і на початку 1998 року, наприкінці 2007-го та на початку 2008 років АУБ передбачала й намагалася попередити громадськість про можливість фінансової кризи в країні. Чому на цей раз ніхто не почув вас?

— Ще у січні 2008 року під час зустрічі з Головою НБУ Володимиром Стельмахом та іншими посадовими особами Національного банку ми намагалися привернути увагу до загрозливої проблеми зростання споживчого кредитування, іноземних запозичень та стану на міжнародних фінансових рин-

сової кризи. За результатами спільного обговорення на засіданні Ради АУБ (у якому брали участь від НБУ — О.І.Кіреєв, І.А.Шумило, Н.В.Іваненко, О.А.Щербаківа) було прийнято рішення про скликання у березні того ж року XIV з'їзду Асоціації українських банків з метою обговорення та попередження можливих ризиків.

У рамках підготовки до цього з'їзду ми провели переговори з постійним представником МВФ в Україні Блажем Хорватом, радником Світового банку з економічних питань Мартіном Райзером, Головою Комітету з питань фінансів та банківської діяльності Верховної Ради України Миколою Азаровим, іншими представниками міжнародних та українських професійних, владних і політичних установ і організацій, під час обговорення з якими АУБ висловлювала свою позицію щодо темпів зростання макроекономічних ризиків в Україні і їх небезпечного загострення у зв'язку із ситуацією на міжнародних фінансових ринках.

Під час роботи XIV з'їзду АУБ, який відбувся 21 березня 2008 року, ми у своїх доповідях проаналізували існуючі тенденції на міжнародних фінансових ринках, а також у економіці України, фінансовій і банківській діяльності, наголосивши на небезпечних викликах, що можуть постати найближчим часом перед українською банківською

Круглий стіл в АУБ. Зліва направо: Сергій Тігішко, Олександр Сугоняко, Сергій Буряк.

ках і їх можливого впливу на українську банківську систему. Тоді ж АУБ вдалося домовитися про участь керівництва НБУ в черговому засіданні Ради Асоціації, де було заплановано розглянути питання підвищення ліквідності комерційних банків в умовах наростаючої загрози міжнародної фінан-

системою і на тих кроках, які необхідно здійснити банкам і владі.

У заключному документі — Рішенні XIV з'їзду АУБ зокрема відзначалося: “Викликає занепокоєння стан платіжного балансу країни та негативне сальдо торговельного балансу країни. Україна живе в борг за рахунок на-

ступних поколінь. Країна накопичує борги для фінансування споживання населення, ускладнюючи обслуговування цих боргів у майбутньому.

Невизначеність довгострокової економічної політики, неналежна законодавча база, незахищеність прав інвестора призвели до того, що переважна більшість іноземних інвестицій в Україну була скерована у бік споживчих галузей економіки. Сьогодні в країні реалізується політика необмеженого споживання, при цьому вона втрачає позиції промислової країни, країни з високим науковим та людським потенціалом, яка здатна бути самодостатньою.

Неконтрольоване зростання зовнішнього боргу корпоративного сектору економіки являє собою відкладений на майбутнє попит на іноземну валюту, який може активізуватися в будь-який момент. Поштовхом для такої активізації можуть стати як внутрішні, так і зовнішні (глобальна фінансова криза) чинники.

Викликають занепокоєння також темпи зростання кредитної діяльності та структура кредитного портфеля. Якщо раніше кредитне плече виступало головним важелем економічного зростання і було скероване у реальний сектор економіки, то зараз значна частка кредитних ресурсів витрачається на споживання. В таких умовах рекордні темпи нарощення кредитних активів уже не сприймаються як позитивний чинник зростання національної економіки. Обсяг виданих кредитів на початок поточного року значно перевищив грошову масу (монетарний агрегат М3), що свідчить про потенційну втра-

Робоча президія з'їзду Асоціації українських банків.
Зліва направо: М.Азаров, О.Сугоняко, С.Аржєв'їтін, В.Кротюк.

ту економічної бази їх повернення”.

За результатами обговорення у рішенні з'їзду зазначалося, що оскільки українська банківська система інтегрована у міжнародну фінансову систему, то події, які відбуваються на міжнародних фінансових ринках, мають враховуватися під час корекції стратегії розвитку українських банків з метою запобігання та мінімізації можливих ризиків. З відповідною пропозицією АУБ звернулася тоді як до банків, так і до керівників усіх гілок української влади — Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України.

Асоціація, зокрема, тоді пропонувала врахувати в поточній діяльності уряду питання забезпечення стабільності фінансових ринків України в умовах глобальної світової фінансової

нестабільності, зокрема передбачити можливість переорієнтації на внутрішні джерела підтримки ліквідності банків. Також АУБ наголошувала на необхідності скорочення від'ємного сальдо поточного рахунку та зупинення зростання зовнішнього боргу. Асоціація запропонувала НБУ розробити Програму підтримки банківських установ в умовах фінансової нестабільності, в якій, зокрема, передбачити спрощені механізми підтримки ліквідності банків у кризових умовах. Окрім цього, на з'їзді АУБ було рекомендовано власникам і керівникам комерційних банків знизити темпи зростання обсягу кредитного портфеля (у тому числі за рахунок зменшення іноземних запозичень) з урахуванням рівня зростання економіки. Також рекомендовалося вжити комплекс заходів щодо зниження темпів споживчого кредитування (переорієнтувавши кредитні потоки у реальний сектор економіки) та розробити програму забезпечення ліквідності банків (у тому числі за рахунок зменшення витрат та підвищення капіталізації).

На жаль, попередження фахівців АУБ про існуючі загрози й можливість кризи в державі влада не почула. А тому вона виявилася цілковито неготовою до кризи, яка охопила Україну через шість місяців — у вересні 2008 року.

— У чому, на Ваш погляд, причини сучасної фінансової кризи в Україні?

— Моральна, політична криза суспільства, і як наслідок — відсутність національної економічної стратегії. В цьому — коріння економічної кризи. До того ж, негативну роль відіграли неадекватне управління суспільними, в тому числі й економічними, процесами. Точніше — відсутність управ-

Володимир Кротюк (ліворуч) та Олександр Сугоняко.

Перший віце-прем'єр-міністр України Микола Азаров (праворуч) нагороджує керівництво АУБ за активну участь у роботі з виведення України з чорного списку FATF. 2004 рік.

ління цими процесами в інтересах народу, країни, держави. І наявність управління в інтересах, чужих Україні і її народу.

– Чи не загрожує Україні сценарій Аргентини й Греції?

– Політики та експерти намагаються проводити певні паралелі між подіями в Україні та прикладами кризових явищ в інших країнах, у тому числі й Греції та Аргентині. Але, перефразовуючи класика, можна сказати, що всі благополучні країни схожі між собою, а всі кризові економіки переживають кризу по-своєму. Так, безумовно, є спільні риси. Порівнюючи Україну та Аргентину, можна вказати на такі спільні проблеми, як жорстка й тривала прив'язка національної валюти до американського долара, високий рівень зовнішньої заборгованості. З Грецією нас об'єднують високий рівень зовнішньої заборгованості, гіпертрофований бюджетний сектор. Але у нас глибинна, системна криза, і вона набагато глибша, ніж у Греції. Це універсальна криза: моралі і світогляду, а не лише економіки. І виходити з неї доведеться довго.

– Що необхідно зробити для оздоровлення української банківської системи та виходу її з кризи?

– Завдання дуже складні й затратні. Ось головні з них.

1. Продумано “поховати мертві” банки і при цьому не збурити паніки в суспільстві. Нині близько 20 банків

перебувають у стадії ліквідації, або в них працює тимчасова адміністрація. Ряд банків продовжує затримувати платежі, не виконує своїх зобов'язань. Це негативно характеризує всю банківську систему і підриває довіру до неї. Тому потрібно вжити невідкладних заходів для очищення банківської системи від ненадійних банків. Це завдання для Національного банку й уряду країни.

2. Зняття теми проблемних активів. У більшості українських банків головна турбота – це наявність проблемних активів. Тобто велику частину – понад 10% кредитної заборгованості становлять прострочені і безнадійні кредити. Мало того, ця частка має тенденцію до зростання, а при досягненні нею більше 25% кредитного портфеля вона стає вкрай загрозовою. Тому необхідно шукати шляхи й механізми скорочення цієї заборгованості. Такими заходами є продаж і санація ненадійних банків, продаж негативних активів спеціалізованим фінансовим організаціям, створення санаційного банку, рекапіталізація банків тощо.

3. Розробити стратегію влади щодо державних банків та посилити їх роль в економіці. Слід зазначити, що ніяких стратегічних завдань у діяльності й розвитку державних банків у нас не існує – вони працюють як звичайні універсальні комерційні банки. А через державні банки влада мала б здійснювати

свою економічну політику, спрямовану на відновлення і розвиток української економіки, тим більше, що в ці банки держава вклала понад 45 млрд. грн. бюджетних коштів.

4. Забезпечити захист прав кредиторів. Однією з болісних тем нашої економіки і суспільства в цілому є відсутність надійних засад і гарантій захисту прав кредиторів, інвесторів і власників. Особливо негативно ця проблема впливає на діяльність і стабільність банківської системи. Тема перезріла з 1917 року, після “експропріації експропріаторів”.

5. Визначити і забезпечити міру присутності іноземного капіталу в капіталі банківської системи та належного контролю за іноземними інвестиціями в Україну. Фінансова криза 2008 року в Україні засвідчила, яку серйозну загрозу для вітчизняної економіки і банківської системи становить стихійний і неконтрольований приплив іноземного капіталу у банківський сектор, а також використання цих ресурсів на кредитування чужих економік за рахунок накопичення боргів в Україні, що було одним із факторів розгортання кризи. Отже, важливим завданням органів влади є визначення міри присутності іноземного капіталу в банківському секторі країни та спрямування його на розвиток реальної економіки.

6. Відновити кредитування. Без вирішення цієї проблеми, з одного боку, неможливе відновлення і розвитку економіки. А з другого – оздоровлення банківських активів. Як вирішити це завдання? По-перше, слід створити умови для оздоровлення фінансового стану позичальника, спроможного використати кредити на розвиток виробництва й повернення заборгованості в строк. По-друге, – створити надійні джерела формування кредитних ресурсів. Обидва ці завдання має виконати влада, її економічний блок.

7. Створити довгострокові ресурси. Такими ресурсами, причому національними, можуть бути депозити фізичних і юридичних осіб, кошти фінансових організацій. Але для того, щоб залучити ці ресурси, і на довгостроковий термін, потрібно відновити довіру до влади, до її політики і конкретних дій.

8. Зменшити витрати банків. Це загальнонаціональне завдання. І банки, і суб'єкти господарювання повинні різко скоротити витрати, зокрема непродуктивні. Однією зі складових цих витрат для банків є змен-

шення плати за рефінансування, орендної плати і т. ін.

9. Поліпшити корпоративне управління. Потребує докорінного поліпшення стан банківського менеджменту, особливо в питаннях протидії ризикам. Необхідно підвищити відповідальність акціонерів і власників банків за результати діяльності.

Проте всі ці заходи дадуть позитивні результати за умови, що Україна матиме реальний антикризовий бюджет і будуть впроваджені програми антикризових заходів: жорстка економія, недопущення необґрунтованих соціальних виплат, проведення реальних структурних реформ, забезпечення стабільності національної грошової одиниці – гривні і її домінування в Україні.

— Якою, на Вашу думку, має бути межа присутності іноземного капіталу в українській банківській системі?

— Межу визначають національні економічні пріоритети. Тож її має встановлювати не АУБ і навіть не НБУ, а політична влада країни. Але найголовніше – банки з іноземним капіталом мають проводити кредитну політику на підтримку реальної української економіки, а не розкручування споживання імпорту. Це вже ми проходили.

— Чи реально зниження кредитних ставок в Україні?

— Нинішні кредитні ставки в нашій країні – не примха банків і не намагання спекулювати на фінансовому ринку. Рівень ставок – це віддзеркалення фундаментальних факторів монетарної політики і нашого економічного буття. Якщо в країні річна інфляція становить більше 12%, облікова ставка центрального банку перевищує 10%, національна валюта перебуває в постійному девальваційному тренді, а держава залучає гроші під власні боргові зобов'язання під 25% і вище, то якими мають бути кредитні ставки банків? До цього ще слід додати надзвичайно високий рівень фінансових ризиків в Україні, незахищеність прав кредитора, тотальні зловживання на рівні судової системи, що теж піднімає процентні ставки. Саме тому питання наповнення реального сектору економіки дешевими кредитами є не так питанням НБУ, як питанням економічної політики.

— Якою має бути українська банківська система після кризи? Які завдання стоятимуть перед нею?

— Із кризи банки повинні зробити належний висновок, адже, крім негативних наслідків, вона має і позитив-

ний характер. По-перше, криза вимагає значного підвищення рівня якості управління банківською справою, особливо в питанні ризик-менеджменту. Банки повинні мати довгострокову стратегію своєї діяльності і суворо її дотримуватися. Треба значно підвищити рівень аналізу обґрунтованості надання кредитів і гарантії їх повернення. Головну діяльність банки мають спрямовувати на кредитування реального сектору економіки, різко скоротивши позики на споживання. І покласти мораль на основу своєї діяльності, адже без неї не буде ні довіри до банків, ні стабільного й довготривалого розвитку.

— У Росії та інших країнах нині активно вивчається досвід альтернативного до європейського – ісламського банкінгу, який виявився значно стійкішим перед випробуваннями міжнародною фінансовою кризою. У чому його відмінність від загальноприйнятого європейського досвіду банківництва? Чи може він бути корисним для української банківської системи?

— Сутність ісламського банкінгу полягає в тому, що система відносин між клієнтом та банком вибудовується на базі спільних духовних цінностей та моральних норм, отже, базові принципи взаємодії визначаються не людськими, а Божими законами. На відміну від ісламського банкінгу, решта світових фінансових систем пішла шляхом інтернаціоналізації основних правил проведення банківських операцій, специфіка яких визначається місцевими законами, без прямого посилення на моральні правила. Отже, світова фінансова система такими дія-

ми фактично зняла запобіжник, що забезпечував її від занадто агресивних форм розвитку. Таким запобіжником для неї мала би стати система державного регулювання, яка, на жаль, не спрацювала. На відміну від решти світу, ісламські фінансові системи діяли інакше. В ісламських банках відсутнє поняття відсотка за кредит. Позичальник зобов'язаний сплатити банку лише частину своїх доходів. Отже, і доходи, і збитки клієнт та банк мають розділити відповідно до визначеної пропорції. Такий підхід дав змогу ісламській фінансовій системі відсікти неплатоспроможних позичальників, які не змогли довести свою спроможність на отримання доходів, та обмежити темпи розширення операцій.

Сучасні кризові явища багато в чому підтвердили правильність такого підходу. Агресивне поглинання всіх сегментів ринку кредитування та охоплення кредитами неплатоспроможних клієнтів стали головними причинами фінансової кризи у світі. Жити не за бажаннями, а за можливостями – це моральний закон не тільки ісламських країн, а й біблійний принцип, притаманний нашій цивілізації. Покладання всіх сподівань на державу як універсального регулятора – це шлях до повторення фінансових криз. Стандартизація відносин між банком та клієнтом – закономірний та корисний процес, який збільшує продуктивність праці системи в цілому. Але кожна буква мертва, якщо в ній немає живого духу. Саме тому нам необхідно формувати національну банківську систему на вічних, універсальних законах людського буття.

Інтерв'ю записав Сергій Шумило.

Колектив виконавчої дирекції Асоціації українських банків. Травень 2010 року.

Авторитетна думка/

Володимир Литвин
Голова Верховної Ради України

Роки надійного партнерства

Асоціація українських банків – ровесниця незалежності України. Її біографія нерозривно пов'язана з етапними сторінками новітньої історії нашої держави, створенням та розвитком національної банківської та грошової системи. Нині це авторитетна й впливова організація, що дієво сприяє розвитку одного з найважливіших сегментів державного буття – банківської системи. Вона захищає інтереси своїх членів у владних та управлінських структурах, опікується захистом прав банків, забезпеченням зв'язків із громадськістю, іноземними банками та їх об'єднаннями. Сьогодні її членами є 127 комерційних банків та шість регіональних банківських союзів.

На особливу увагу заслуговує внесок Асоціації в удосконалення законодавства, що регулює банківську діяльність. Багаторічна активна співпраця АУБ із Верховною Радою України, особливо з профільним парламентським Комітетом з питань фінансів і банківської діяльності, іншими комітетами, фракціями та депутатським корпусом загалом, участь у робочих групах з вироблення пропозицій до законопроектів у підсумку сприяє поліпшенню всієї правової бази у цій сфері. Найсвіжіший приклад – конструктивні зауваження вашої організації до проекту Положення Національного банку України “Про порядок формування банками резервів під кредитні ризики”.

Характерною рисою діяльності Асоціації є те, що вона не обмежується лише нормативно-проектною роботою щодо поліпшення функціонування банківської системи, а й подає слушні пропозиції стосовно інших напрямів фінансової діяльності, зокрема з питань удосконалення податкової системи, іпотеки, лізингу, електронних платежів тощо. Значний і надзвичайно корисний внесок АУБ у справу адаптації українського законодавства до міжнародних стандартів, норм Євросоюзу та вимог Світової організації торгівлі.

Особливо варто відзначити активність АУБ як ініціатора пропозицій стосовно оздоровлення банківської сфери у сучасний період. Зокрема, саме від Асоціації до Верховної Ради України (насамперед до профільного Комітету з питань фінансів і банківської діяльності) постійно надходять фахові пропозиції, спрямовані на подолання негативних на-

слідків кризи у банківській системі. Учасники АУБ акцентують увагу на необхідності глибше конкретизувати заходи щодо нормативно-правового регулювання кредитної заборгованості, наголошують на важливості накопичення досвіду щодо недопущення збитків за групами таких фінансових активів, як деривативи.

За підтримки АУБ ефективно діють практичні семінари та розробляються конструктивні рекомендації для банківських фахівців. Це знаходить вияв у системі заходів щодо інформаційно-програмного забезпечення діяльності комерційних банків, автоматизації паперового та електронного документообігу. Заслугують на підтримку розроблені за сприяння Асоціації пропозиції з поліпшення діяльності електронних архівів та автоматизації архівної справи в системі комерційних банків.

Українська економіка стоїть перед дуже серйозними випробуваннями. Національне господарство обтяжене зовнішнім боргом, значна частина якого має короткостроковий характер. Це є відчутним фактором ризику для валютно-курсової стабільності. Світова фінансова криза виявила вразливість вітчизняної банківської системи, спровокувала рецидив недовіри населення, що вкрай загострило ситуацію з депозитними вкладками. Вони перестали бути надійним джерелом накопичення загальнонаціональних інвестиційних ресурсів. Тому АУБ має докласти значних зусиль для оздоровлення банківської системи. Без цього ресурсу суттєво поліпшити ситуацію з кредитуванням національної економіки буде надзвичайно складно.

Чимало пропозицій АУБ враховано парламентом під час ухвалення антикризових законопроектів. Нині вони є невід'ємною складовою антикризового законодавства України. Піклуючись про вдосконалення банківської діяльності, Асоціація продовжує приділяти велику увагу підвищенню професіоналізму керівників та спеціалістів комерційних банків. Усе це дає вагомі підстави вважати, що багаторічне конструктивне співробітництво між Асоціацією українських банків та Верховною Радою України триватиме й надалі, забезпечуючи оздоровлення та поступальний розвиток банківської системи й національної економіки.

Вітальне слово/

ЗА УЧАСТІ АУБ ЗАКЛАДАЛОСЯ ПРАВОВЕ ПОЛЕ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ

Щиро вітаємо Асоціацію українських банків із 20-річчям її професійної діяльності! Цей період для АУБ, як і для всієї країни, був нелегким, але водночас і успішним. Небагато в Україні є організації, які мають таку насичену подіями й досягненнями історію. Саме Асоціації на початку переломних 1990-х років довелося брати активну участь у створенні української банківської системи.

Приємно зазначити, що АУБ тісно співпрацює з Комітетом Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності. Початок цієї співпраці закладено ще у часи, коли Президент АУБ Олександр Суюняко був народним депутатом України й очолював підкомісію парламентської комісії, що опікувалася питаннями

грошової реформи та розвитку національної банківської системи.

За спільної участі профільного Комітету Верховної Ради, Національного банку України та АУБ закладалося правове поле діяльності банків, розбудовувалися підвалини грошової реформи та національної валюти.

Асоціація активно відстоювала інтереси банківського ринку, коли приймалися такі знакові для банківської системи документи, як закони “Про Національний банк України”, “Про банки і банківську діяльність”, “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб”, “Про оподаткування прибутку підприємств”, “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) коштів, отриманих злочинним шляхом” тощо.

У квітні 2003 року АУБ брала активну участь у підготовці та проведенні парламентських слухань на тему “Фінанси і банківська діяльність: сучасний стан і перспективи розвитку”. Результатом проведення слухань стало прийняття Верховною Радою України таких важливих для банківської системи законів: “Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень”, “Про іпотеку”, “Про організацію формування та обігу кредитних історій” тощо.

АУБ проявила належні професіоналізм, мобільність та активність у співпраці з Комітетом і під час кризи. Завдяки спільним наполегливим зусиллям народних депутатів, членів профільного Комітету і представників Асоціації було прийнято Закон України “Про внесення змін до деяких законів України з метою подолання негативних наслідків фінансової кризи” від 23.06.2009 р. № 1533-VI, який містить реальні норми, що дають можливість пом’якшити вплив кризи на роботу банківських установ. Водночас депутати разом із Асоціацією колективно виступили проти прийняття недосконалих, популістських законопроектів, які подавалися без цілісного розуміння банківської діяльності і спрямовувалися на захист інтересів окремих груп клієнтів банків. У разі прийняття таких непрофесійних законопроектів могло статися найгірше – руйнування національної банківської системи. Оперативне і спільне з профільним Комітетом опрацювання фахівцями АУБ документів, подання аргументованих зауважень і пропозицій дало змогу вчасно виявити різні недоліки та упередженість авторів законопроектів.

Вітаючи з 20-річним ювілеєм, бажаємо Асоціації українських банків і надалі продовжувати тісно та ефективно співпрацювати з профільним парламентським Комітетом з питань фінансів і банківської діяльності, демонструючи зважений та професійний підхід у розв’язанні проблем розбудови національної банківської системи.

Від Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності:

Олександр Пеклушенко, голова Комітету;

Станіслав Аржевітін, перший заступник голови Комітету;

Олександр Буряк, Владислав Лук’янов,

Сергій Павленко – заступники голови Комітету;

Юрій Полунев, секретар Комітету.

Леонід Кучма

Президент України у 1994–2005 роках

Вітальне слово /**БАНКІВСЬКА СИСТЕМА –
ПРОВІСНИК ЦИВІЛІЗОВАНИХ
РИНКОВИХ ВІДНОСИН**

Заснована 20 років тому Асоціація українських банків стала першою громадською організацією, яка об'єднала банкірів України. Навколо ще була радянська дійсність, а вже був зроблений крок до консолідації зусиль щодо ринкового розвитку банківської системи зокрема і економіки загалом. Саме банки принесли в постсоціалістичну Україну новий стиль мислення та організації фінансової діяльності на приватно-підприємницьких засадах. Без перебільшення, банківська система стала першим провісником цивілізованих ринкових відносин. У цих умовах Асоціація однією з перших показала приклад організації захисту інтересів всіх, хто пов'язаний із банківською діяльністю: засновників, акціонерів, вкладників, позичальників. За 20 років Асоціація зробила вагомий внесок у цю справу.

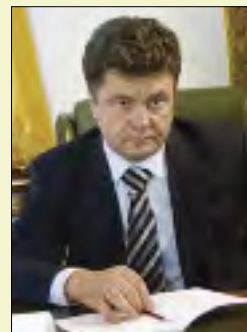
Особливо слід підкреслити зусилля Асоціації в захисті малих банків, протистоянні монополізму у банківській діяльності, захисті від засилля іноземного капіталу та поглинання банків, захисті прав кредиторів і вкладників. Криза показала, що діяльність Асоціації у цих напрямках була дуже доречна і загалом ефективна. Сьогодні навіть в окремих західних країнах влада занепокоєна необхідністю обмеження монополізму великих банків та надмірної лібералізації умов їх діяльності.

Під час мого президентства Асоціація українських банків займала послідовну і конструктивну позицію у таких принципово важливих питаннях, як здійснення грошової реформи, створення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, заснування бюро кредитних історій, створення і започаткування діяльності Ради Національного банку, захист банків від адміністративного втручання та дискредитації. Асоціація багато уваги приділяла обстоюванню прав та інтересів банків у взаємовідносинах із Національним банком України, з контролюючими та фіскальними органами, в судах і у засобах масової інформації.

Водночас поточна криза висуває перед Асоціацією нові масштабні і відповідальні завдання не тільки в зовнішньому, але й у внутрішньому середовищі банків. Той факт, що проблеми в одному банку кидають тінь недовіри на банківську систему загалом – це предмет для серйозної уваги Асоціації. Сьогодні в банківській системі треба упереджувати не тільки зовнішні, але й внутрішні ризики. Відновлення суспільної довіри до банків – це на сьогодні один з найбільш відповідальних напрямків діяльності Асоціації.

Президент України Леонід Кучма
вручає Президенту Асоціації українських
банків Олександрові Сугоняку орден
“За заслуги” третього ступеня.
Серпень 1997 року.

Вітальне слово /**Петро Порошенко**Голова Ради
Національного банку
України**ЗАПОРУКА УСПІХУ –
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ
БАНКІРІВ**

Рада Національного банку України, реалізуючи свою конституційну функцію щодо розроблення основних засад грошово-кредитної політики, тісно співпрацює з Асоціацією українських банків, регулярно використовуючи у своїй діяльності її узагальнюючі висновки, які характеризують стан грошово-кредитного ринку, містять пропозиції та рекомендації, спрямовані на поліпшення банківського регулювання. Керівництво Асоціації, як правило, бере участь у засіданнях Ради НБУ, де має змогу висловлювати своє бачення щодо здійснення монетарної політики.

Нині банківська система опинилася перед критичними викликами, на що вплинули несприятливі зовнішньоекономічна кон'юнктура та зменшення внутрішнього попиту, незбалансованість бюджетної системи, послаблення інвестиційної діяльності, різке зниження фінансових результатів суб'єктів економічної діяльності.

За цих умов Рада Національного банку, формуючи основні засади грошово-кредитної політики, внесла владним структурам пропозиції, спрямовані на сприяння відновленню кредитування, стримування значних коливань обмінного курсу та збалансування валютного ринку, забезпечення економіки платіжними засобами, посилення надійності функціонування банківської сфери.

Усе це певним чином допомогло країні долати економічну кризу, хоча відновити повною мірою позитивну динаміку кредитування економіки, формування ресурсної бази банків, на жаль, поки що не вдалося. Тож потрібно активізувати спільну роботу Національного банку та Асоціації українських банків щодо пошуку шляхів стабілізації та зміцнення надійності вітчизняної фінансової системи.

Упевнений, що масштабні завдання, які стоять перед АУБ, будуть успішно розв'язані. Запорукою цього насамперед є високий інтелектуальний потенціал і величезний практичний досвід банківських працівників, їх натхнення і воля.

Вітальне слово/

Арсеній Яценюк

Народний депутат України

РАЗОМ МИ ВРЯТУВАЛИ СИСТЕМУ

Наприкінці листопада 2004 року, у розпал Помаранчевого Майдану, мені як виконувачу обов'язків Голови Національного банку України довелося співпрацювати з Асоціацією українських банків та її президентом Олександром Сугоняком. Ми разом робили все, аби не допустити паніки на банківському ринку, викликаній політичною ситуацією, яка могла спровокувати фінансову кризу.

Тоді громадяни лякалися розколу країни. Здавалося, що крах банківської системи та економіки країни неминучий. Мешканці насамперед Луганської, Донецької і Харківської областей почали масово знімати гривневі заощадження і переводити їх у валюту. В цих східних областях тоді було зафіксовано найвищий курс продажу іотівкового долара – до 7–11 гривень за долар.

Пам'ятаю, як 26 листопада 2004-го в тих складних умовах на прес-конференції я запевнив країну, що вітчизняна банківська система працює, мов швейцарський годинник, а Національний банк усе контролює. Праворуч від мене сидів президент Асоціації українських банків, який тоді представляв інтереси 120 банківських установ. Він також запевнив журналістів, що фінансової кризи не буде. Разом ми підписали звернення до банківських працівників країни з проханням не вступати у політичну боротьбу. Ми закликали їх продемонструвати високу надійність українських банків і виконати свій професійний обов'язок перед державою та її громадянами – зберегти в суспільстві довіру до банків. І нам це вдалося.

Співпраця Національного банку України з Асоціацією українських банків у ті неспокійні часи є прикладом ефективного взаємодії держави та громадських фінансових структур заради стабільності і розвитку національної економіки.

Вітальне слово/

Володимир Кротюк

Заступник Голови Національного банку України

ВИ ПРЕДСТАВЛЯЄТЕ СИСТЕМНІ ІНТЕРЕСИ У ВІДНОСИНАХ ІЗ НБУ

Виповнюється 20 років із часу створення Асоціації українських банків, яка об'єднує комерційні банки та представляє їх системні інтереси у відносинах із Національним банком України та органами державної влади.

Національний банк високо оцінює внесок Асоціації в розвиток та зміцнення вітчизняної банківської системи, розроблення та вдосконалення регуляторних актів щодо діяльності банків, кваліфікований підхід до вирішення багатьох питань банківської діяльності.

Запроваджені в Україні ринкові реформи спонукають до пошуку нових підходів до вдосконалення функціонування банківської системи. Стандарти банківського регулювання та нагляду слід максимально наблизити до вимог законодавства Європейського Союзу та Базельських принципів. Невідкладного вирішення потребує поліпшення законодавства, спрямованого на захист прав кредиторів.

Нам слід відновити макроекономічну стабільність, забезпечити економіку кредитними ресурсами, зміцнити банківську систему та підвищити її стійкість до криз.

Необхідно повернути довіру населення до банківської системи та створити в суспільстві позитивний імідж банкіра.

Впевнений, що ці завдання будуть виконані за активної участі Асоціації.

Користуючись нагодою, хочу привітати Асоціацію українських банків з ювілеєм та побажати всім банківським працівникам нових досягнень на професійній ниві.

Вітальне слово/

Сергій Сидоренко

Генерал-майор міліції,
начальник Департаменту Державної служби охорони
при Міністерстві внутрішніх справ України
в 2007–2008 рр.

СПІВПРАЦЯ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ДАЄ ЕФЕКТИВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Сердечно вітаю Асоціацію українських банків із 20-річчям, бажаю творчих успіхів у професійній діяльності, вірних друзів і надійних партнерів у добрих справах!

Мабуть, нікому не треба доводити, якою важливою для банків справою є захист (у прямому розумінні цього слова) їх майна, цінностей, створення належних умов для безпечного функціонування банківських установ. Ця справа – один із пріоритетних напрямів діяльності Асоціації.

В останні роки Асоціацією українських банків вжито низку заходів, спрямованих на поглиблення співпраці з правоохоронними органами. Особливе значення мало входження керівництва Асоціації до складу Координаційної ради Міністерства внутрішніх справ України щодо взаємодії органів внутрішніх справ із охоронними підприємствами, їх об'єднаннями та службами безпеки суб'єктів господарювання, а також підписання Меморандуму про взаємодію між Державною службою охорони при МВС України та Асоціацією українських банків.

Наша співпраця щодо вдосконалення відповідної законодавчої бази, розроблення принципів ціноутворення на охоронні послуги, створення механізмів взаємодії працівників міліції з приватними охоронними підприємствами дає позитивні результати. Насамперед вони виражаються у рішучій протидії злочинцям, у запобіганні грабежам банків та невідворотному притягненні правопорушників до відповідальності.

Упевнений, що співпраця АУБ і правоохоронних органів буде такою ж плідною і в майбутньому.

Вітальне слово/

Сергій Гуржій

Голова Державного
комітету фінансового
моніторингу України

АУБ – НАДІЙНИЙ ПАРТНЕР У БОРОТБІ З ВІДМИВАННЯМ КОШТІВ

Партнерські відносини між Державним комітетом фінансового моніторингу України та Асоціацією українських банків започатковано в 2003 році відповідно до Меморандуму про співробітництво у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Головна мета цих взаємовідносин – розвиток економіки держави та національної банківської системи шляхом удосконалення нормативно-правової бази та підвищення ефективності відповідного державного регулювання.

Співпраця між Держфінмоніторингом та Асоціацією українських банків розпочалася в нелегкий для нашої держави час, коли Україна опинилася в так званому чорному списку FATF, і до неї застосовувалися економічні санкції.

На щастя, нам, значною мірою завдяки активній державницькій і громадській позиції Асоціації українських банків, вдалося спільними зусиллями довести міжнародним експертам, що банківська система України – надійний партнер світової спільноти в боротьбі з відмиванням коштів, набутих злочинним шляхом.

На сьогодні Асоціація є одним із найвідповідальніших партнерів у забезпеченні надійного функціонування системи комплексної підготовки представників фінансового сектору для організації ефективного фінансового моніторингу.

Вже стали доброю традицією розробка та реалізація стратегічних планів спільних дій, програм, взаємних консультацій, семінарів і конференцій.

Від імені Державного комітету фінансового моніторингу України щиро вітаю Асоціацію українських банків з нагоди 20-річчя.

Бажаю Вам, шановні колеги, невичерпної творчої енергії, нових професійних досягнень, упевненості в майбутньому та реалізації всіх намічених планів!

Партнерство/**Василь Пасічник***Заступник Голови Національного банку України*

Компромісні рішення дають змогу рухатися вперед

Наша співпраця з Асоціацією українських банків почалася ще з часу, коли я працював у юридичному департаменті Національного банку України.

АУБ активно працювала над проектами законів “Про Національний банк України”, “Про банки і банківську діяльність”, обстоюючи інтереси комерційних банків у ході доопрацювання та прийняття законодавчих актів.

За безпосередньої участі АУБ готувався проект Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом”, а після його прийняття узгоджувалися механізми практичного застосування норм закону в банках, були організовані перші семінари для навчання спеціалістів банків з фінансового моніторингу, на яких своїм досвідом ділилися фахівці Сітібанку (США).

Новий етап активізації співпраці припав на минулий рік, коли банківська система через економічну кризу опинилася в дуже важкому становищі. АУБ формувала антикризові пропозиції, які оперативно передавалися Національному банку України. На жаль, не всі запропоновані заходи були реалізовані, оскільки їх запровадження потребувало законодавчої та бюджетної підтримки. Проте пропозиції щодо спрощення порядку капіталізації та пом'якшення обмежень на залучення субординованого боргу,

реструктуризації кредитів та формування резервів під проблемні кредити Національний банк України врахував.

Асоціація підставила своє плече і в дискусіях із громадськими об'єднаннями вкладників та позичальників банків, роз'яснюючи їм особливості банківської діяльності та хибність суперечливих вимог щодо одночасного повернення всіх депозитів та відстрочки на невизначений строк погашення кредитів.

Нині ми спільно працюємо у трьох робочих групах з підготовки змін до законодавства щодо консолідованого нагляду, підвищення рівня корпоративного управління у банках, захисту прав кредиторів.

Хочу відзначити високий професійний рівень представників АУБ, які співпрацюють з Національним банком України. Інколи обговорення окремих питань проходить у дуже гарячих дискусіях. Але професійні знання, вміння поставити себе на місце опонента і зрозуміти його позицію завжди допомагали знайти компромісне рішення, яке надавало можливість рухатися вперед, скажімо, у питаннях запровадження міжнародних банківських стандартів, не блокуючи при цьому розвиток банківської справи в Україні.

Вітаю АУБ з її 20-річчям, бажаю колективу Асоціації й надалі активно відстоювати інтереси банківської системи України!

АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ
БАНКІВ –
20 РОКІВ!

Вітальне слово/

Джон Ф. ТеффтПосол Сполучених Штатів Америки в
Україні**РАЗОМ УДОСКОНАЛЮЄМО
ЗАКОНОДАВСТВО**

Вітаю Асоціацію українських банків з нагоди її 20-річчя!

Посольству Сполучених Штатів дуже приємно брати участь у відзначенні цієї дати, адже ми тісно співпрацюємо з Асоціацією українських банків від часу її заснування. Протягом останніх років наша співпраця допомогла Україні модернізувати банківський сектор завдяки розробці та втіленню законодавства щодо відкриття представництв іноземних банків, адаптованого до вимог COT. Ми також співпрацювали у розробці законодавства щодо кредитного бюро та реєстру заставного майна, використовуючи яке, банки можуть перевіряти якість застави. Розвивали співробітництво в рамках нової програми Агентства з міжнародного розвитку США (USAID) "Реабілітація фінансового сектору", ми ставимо за мету сприяння зміцненню регуляторної бази України, просування банківського нагляду на основі оцінки ризиків і забезпечення прозорості документообігу за кредитами та процедур внутрішнього контролю. Ваші значні досягнення засвідчують, що Асоціація відіграє ключову роль у загальному економічному розвитку України.

Я бажаю Асоціації успішного продовження реформування банківського сектору на благо українських споживачів, інвесторів, бізнесу та вкладників. Ми знаємо, що ваша робота дуже важлива для розвитку потужної, ефективною економіки.

Вітальне слово/

Анатолій КінахПрезидент Українського союзу
промисловців і підприємців,
народний депутат України**ДІЇ ПІДПРИЄМЦІВ І БАНКІРІВ МАЮТЬ
БУТИ СКООРДИНОВАНІ**

Український союз промисловців і підприємців щиро вітає Асоціацію українських банків із 20-ю річницею від дня заснування!

Сьогодні важко переоцінити значення банківської системи для реального сектору економіки України. Зазначу, нам є що вдосконалювати і є над чим наполегливо працювати. Тільки спільними зусиллями, скоординованими діями промисловців, підприємців і банкірів зможемо подолати кризу і створити підґрунтя сталою розвитку господарського комплексу. Перед нами сьогодні стоять важливі завдання: працювати задля здійснення економічних реформ у країні, розбудовувати сучасну конкурентоспроможну економіку, підтримувати високотехнологічне виробництво.

Співпраця УСПП та Асоціації українських банків має свою історію. За минулі роки ми багато справ зробили разом. Асоціація є учасником Антикризової ради громадських об'єднань промисловців, підприємців і роботодавців, яка ініціювала першочергові антикризові заходи національного рівня. Сподіваюся, нам і надалі не бракуватиме енергії та хисту, щоб удосконалювати законодавчу базу, працювати над розвитком ринків, сприяти піднесенню національної економіки.

Від імені усієї промислово-підприємницької спільноти бажаю вам, друзі й колеги, стійкості духу, оптимізму, успіхів і нових звершень!

Міцного вам здоров'я та світлого майбутнього!

Антикризові заходи/**Володимир Бондар**

Перший віце-президент Асоціації українських банків

Діяльність АУБ у період глобальної фінансової кризи

Суворим випробуванням для всієї банківської системи й Асоціації українських банків зокрема стала остання світова економічна криза, за масштабами порівнянна з Великою депресією 1930-х. В Україні, яка з часу здобуття незалежності, на жаль, так і не здійснила структурних економічних реформ, дуже залежить від кон'юнктури світових ринків металу та енергоресурсів, має великі диспропорції між зростанням споживання і виробництва й надмірні розміри зовнішніх боргів, криза проявилася з особливою гостротою. Про це свідчать найбільше у Східній Європі і СНД падіння ВВП у 2009 році (15 відсотків), найвищі темпи інфляції і знецінення національної валюти.

Перелічені та інші фактори, помножені на високий рівень доларизації (зокрема, обсяги кредитів в іноземній валюті за станом на 1 січня 2010 року перевищили 50 відсотків портфеля банків, а за іпотечними позичками населенню сягнули 80 відсотків), з ура-

хуванням рівня девальвації гривні впродовж кризи (60 відсотків), створили для більшості українських банків чимало проблем, найголовніша з яких сьогодні – стрімке падіння якості кредитного портфеля. Усе це диктує необхідність формування значних обсягів резервів, додаткового капіталу в умовах його тотального дефіциту.

Робота над проектами антикризових документів.

Серед інших вагомих викликів кризи – падіння довіри вкладників до банків, банків до позичальників, банків один до одного, населення і підприємств до всіх гілок влади – і, як наслідок, – до національної валюти, що спричинило і відплив вкладів із банків, і практично заморожування основної функції банків – кредитування, і психологічно зумовлений надмірний попит на іноземну валюту з усіма наслідками для курсової стабільності гривні.

Подолання цих викликів вимагало й вимагає мобілізації величезних інтелектуальних та організаційних зусиль усього суспільства, влади, бізнесу та їх консолідації. Дії Асоціації українських банків у цей складний для держави час були спрямовані на збереження національної банківської системи і її зміцнення у подальшому.

Візне засідання Ради АУБ в Одесі. Липень 2008 року.

Антикризові заходи/

Попередження кризи

У е в січні 2008 року, під час зустрічі з Головою НБУ Володимиром Стельмахом та іншими керівниками Національного банку України Президент Асоціації українських банків Олександр Сугоняко намагався зосередити їхню увагу на проблемах загрозливого зростання споживчого кредитування, обсягів іноземних запозичень, а також кризової ситуації на міжнародних фінансових ринках і їх можливого впливу на українську банківську систему. Тоді ж Президент АУБ домовився про участь керівництва Національного банку в черговому засіданні Ради Асоціації, аби розглянути питання щодо підвищення ліквідності комерційних банків в умовах зростаючих загроз міжнародної фінансової кризи. За результатами спільного обговорення нагальних проблем на засіданні Ради АУБ було прийнято рішення про скликання у березні того ж року XIV з'їзду Асоціації у форматі всеукраїнської загальнобанківської наради з метою попередження можливих ризиків.

У рамках підготовки до з'їзду Олександр Сугоняко провів переговори з постійним представником Міжнародного валютного фонду в Україні Блажем Хорватом, дирек-

21 березня 2008 року відбувся XIV з'їзд АУБ, на якому Президент Асоціації Олександр Сугоняко проаналізував кризові тенденції на міжнародних фінансових ринках, в економіці України, фінансовій і банківській діяльності і знову загострив увагу на небезпечних викликах, що можуть постати ближчим часом перед українською банківською системою.

В обговоренні цього питання взяли участь банкіри, народні депутати України, керівництво НБУ. Власним досвідом щодо протидії кризовим явищам поділилися з учасниками з'їзду представники банківських систем Казахстану та Росії. Оцінку ситуації у світовій фінансовій системі дали експерти з банківської справи міжнародних фінансових, рейтингових та консалтингових організацій, зокрема фахівці МВФ, Світового банку, "Standard & Poor's", "Бостон Консалтинг Груп". За результатами обговорення у рішенні з'їзду було наголошено, що оскільки українська банківська система є достатньо інтегрованою у міжнародну фінансову систему, то події, що відбуваються на міжнародних фінансових ринках, мають бути враховані під час корекції стратегії розвитку українських банків з метою запобігання та мінімізації можливих ризиків. З відповідним зверненням АУБ звернулася тоді як до банків, так і до керівників усіх гілок української влади – Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України.

Невдовзі після XIV з'їзду АУБ Олександр Сугоняко взяв участь у засіданні круглого столу "100 днів діяльності української влади в новому форматі: оцінка дій у контексті дотримання демократичних цінностей", який організували Український центр економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій і Центр політико-правових реформ. Президент Асоціації Олександр Сугоняко, який виступав на засіданні, де були присутні представники влади, вкотре намагався привернути увагу до існуючих перед українською економікою загроз: "Держава живе в борг, економіка живе в борг, населення живе в борг. Цей борг зростає, і фінансує він споживання. Замість програми економічної модернізації країни – програма формування соціального утримання. Це сумно. Прийде час розраховуватися за борги. І тоді настане протверезіння і розуміння, що за все треба платити особисто. За всі борги. Адже рано чи пізно якість життя суспільства неодмінно буде приведена до якості і кількості суспільної праці. Через кризу, через суттєве падіння рівня ВВП і рівня життя".

На жаль, застереження Асоціації про існуючі загрози і можливість кризи в державі влада так і не почула. Вона

Нарада з питань розвитку фінансово-банківської системи в НБУ під головуванням Президента України. 3 лютого 2010 року.

тором Світового банку в справах України, Білорусі, Молдови Мартіном Райзером, головою Комітету з питань фінансів та банківської діяльності Верховної Ради України Миколою Азаровим, іншими представниками українських владних та зарубіжних установ і організацій. На цих зустрічах йшлося про можливі макроекономічні ризики в Україні, пов'язані з загрозливою ситуацією на міжнародних фінансових ринках.

Під час XIV з'їзду АУБ у березні 2008 року макроекономічні ризики аналізували провідні експерти.

виявилася цілковито не готовою до кризи, що охопила Україну лише через шість місяців — у вересні 2008 року.

Керівництво АУБ самотужки на засіданнях Ради Асоціації намагалося попереджати банки про наростаючу загрозу падіння економіки через надмірне зростання споживчого кредитування, переконувало обмежити його, що

XIV з'їзд АУБ відбувся у форматі всеукраїнської загальнобанківської наради.

мінімізувало б можливі ризики. Але, як показало життя, темпів гальмування банками нарощення цього виду діяльності виявилось недостатньо.

Сергій Шумило,

начальник прес-центру Асоціації українських банків.

Вітальне слово /

Олександр Дубілет

Голова Правління ПриватБанку

НАША ВЗАЄМОДІЯ ЗМІСТОВНА Й ЕФЕКТИВНА

Щиро вітаю колектив Асоціації українських банків та її Президента Олександра Суюняка з 20-ю річницею від часу заснування організації і бажаю динамічного розвитку та зміцнення!

За ці роки вітчизняна банківська система пройшла етап становлення, суттєво розвинулася, пережила значні трансформації і сьогодні є цілісною системою, що відповідає сучасним вимогам суспільства України. Всі двадцять років Асоціація українських банків була надійним партнером, який, використовуючи передовий досвід, допомагав вітчизняним банкам розвиватися і рухатися вперед. Показовим фактом ефективності Асоціації є те, що значна частина пропозицій та рекомендацій учасників АУБ мала практичне втілення. Ми пишаємося тим, що ПриватБанк був одним із перших банків, які підтримали створення Асоціації, протягом цих років він брав активну участь у її роботі. Постійний процес обміну ідеями, досвідом, провідними технологіями робить нашу взаємодію змістовною.

Неодноразово саме в рамках співпраці з учасниками Асоціації ПриватБанк презентував колегам свої передові напрацювання та опановані новітні технології. Сьогодні експерти відзначають міцні позиції і динамічний розвиток ПриватБанку, наші здобутки засвідчені дослідженнями вітчизняного банківського ринку. Своїм успіхом значною мірою завдячуємо й Асоціації українських банків, адже саме націленість на змістовність роботи і постійний обмін інформацією сприяє генерації нових ідей та їх втіленню на практиці.

Впевнений, Асоціація українських банків залишатиметься надійним партнером для своїх учасників.

Успіху, процвітання та нових вагомих результатів!

Компетентно/**Володимир Бондар**

Перший віце-президент Асоціації українських банків

Ірина Самойлова

Директор Департаменту з питань нагляду та регулювання банків Асоціації українських банків

Антикризові заходи Асоціації

Попри всі застереження початок кризи у жовтні 2008 року все ж таки став несподіванкою для банківської системи України. Значною мірою це пояснювалося загостренням ситуації з ліквідністю в банках, яке сталося не через погіршення обслуговування позичальниками своїх боргів та обвал іпотечних фінансових інструментів, як було у США та країнах Західної Європи, а внаслідок паніки вкладників і масового відпливу банківських клієнтів, спровокованих рейдською атакою на Промінвестбанк

у вересні 2008 року. Додатковий негативний вплив на фінансовий ринок був спричинений впливом спекулятивного іноземного капіталу та різким скороченням надходжень валютної виручки від реалізації продукції українських виробників-експортерів. Ці чинники, а також поява на валютному ринку частини отриманого банками від НБУ рефінансування в подальшому призвели до стрімкої девальвації національної валюти, на тлі чого сповна проявилися всі раніше накопичені банками кредитні ризики.

НБУ та АУБ плідно співпрацюють як стратегічні партнери.

Обговорення антикризових заходів на засіданні УСПП за участі керівництва АУБ.

За цих умов прийнята 11 жовтня 2008 року Постанова Правління Національного банку України № 319 “Про додаткові заходи щодо діяльності банків”, згідно з якою заборонялося дострокове повернення депозитів, стала дієвим механізмом гальмування ажіотажу вкладників і дала час для переформатування пасивів банків за рахунок рефінансування НБУ.

АУБ цілковито підтримала цю постанову, і з перших днів її чинності розгорнула в засобах масової інформації велику роз'яснювальну роботу щодо позитивного значення цього нормативно-правового документа для стабілізації вітчизняної банківської системи. Водночас Асоціація передала до Верховної Ради України пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань запровадження мораторію на дострокове зняття депозитів, запропонувавши відповідні зміни до Цивільного кодексу України.

Через дискусії – до пошуку компромісу.

Питання щодо додаткових заходів зі стабілізації стану у банківській системі обговорювалися на засіданні Ради АУБ 31 жовтня 2008 року та на Загальноукраїнській нараді банкірів, яка відбулася 26 листопада 2008 року.

За результатами цих зібрань були напрацьовані та передані керівництву НБУ пропозиції стосовно додаткових антикризових заходів. У подальшому частина пропозицій АУБ була включена до прийнятих НБУ нормативних актів. Зокрема, НБУ врахував пропозиції Асоціації щодо:

спрощення порядку капіталізації банків, а саме:

- ❖ скасування обмеження в розмірі 50% від основного капіталу при врахуванні в капіталі субординованого боргу;
- ❖ врахування субординованого боргу, залученого в іноземній валюті, за курсом НБУ на звітну дату;
- ❖ включення до регулятивного капіталу сплачених, але не зареєстрованих внесків до статутного капіталу;
- формування банками резервів за кредитами, наданими товаровиробникам та фізичним особам, без урахування факту реструктуризації кредиту;*
- пом'якшення окремих норм регулювання діяльності банків, зокрема:*
- ❖ незастосування до банків заходів впливу за порушення нормативів кредитного ризику, якщо таке порушення спричинене зростанням курсу іноземних валют;
- ❖ подовження на один рік терміну збалансування довгострокових кредитних вкладень із відповідною ресурсною базою (приведення довгострокових гепів до рівня статутного капіталу банків).

Ці та інші запропоновані АУБ заходи, безперечно, сприяли недопущенню додаткового регулятивного тиску на банки в умовах кризи, що дало їм час і змогу певною мірою нормалізувати роботу.

На жаль, не враховано цілком слушні пропозиції Асоціації щодо запровадження обов'язкового продажу експортерами валютної виручки та скорочення терміну розрахунків за зовнішньоекономічними контрактами зі 180 до 90 днів, а це – вагомі чинники збільшення пропозиції іноземної валюти на ринку. Ці абсолютно невиважені пропозиції зустріли шалений спротив законодавців, які відкрито лобювали інтереси експортерів упереч загальносуспільним потребам стабілізації обмінного курсу гривні.

Не вдалося АУБ добитися і запровадження зрозумілої та прозорої системи рефінансування НБУ. Хоча Національний банк упродовж 2009 року доклав зусиль щодо формалізації порядку надання банкам стабілізаційних кредитів і кредитів рефінансування, прийняття остаточних рішень з надання таких кредитів багато у чому й нині носить суб'єктивний характер.

Пропозиції щодо конкретних антикризових заходів подавалися Асоціацією впродовж усього 2009 року. У березні на запит Голови Національного банку були підготовлені пропозиції щодо плану антикризових заходів банківської системи на 2009–2010 роки, які зокрема стосувалися питань створення умов для підвищення рівня капіталізації банків, забезпечення точної платоспроможності, підтри-

мання ліквідності банків, удосконалення валютно-курсової політики, врегулювання проблем погашення іпотечних кредитів тощо.

У серпні 2009 року фахівці АУБ підготували й направили Прем'єр-міністру України пакет документів із переліком проблемних питань, врегулювання яких потребує участі уряду. Пропонувалися зміни до конкретних пунктів нормативно-правових актів Кабінету Міністрів, Міністерства юстиції та МВС України. Переважна більшість порушених питань стосувалася захисту прав банків-кредиторів. На жаль, їх досі не врегульовано, оскільки сама філософія вітчизняної правничої практики спрямована у протилежному напрямі, а саме: на захист майнових інтересів боржників.

У вересні – листопаді 2009 року Асоціація підготувала інформативні матеріали та пропозиції для обговорення на засіданні Ради національної безпеки та оборони України питання "Про невідкладні заходи щодо відновлення платоспроможності банківської системи, кредитування економіки України та запобігання виведенню капіталів за межі України в кризовий період", що також дало позитивні результати.

Станіслав Аржевітін та Ірина Самойлова.

Утім, змушені констатувати, що внаслідок тривалої політичної нестабільності й браку цілісної економічної програми виходу країни з кризи більшість пропозицій Асоціації українських банків залишилася нереалізованою. Це свідчить про необхідність посилення співпраці Асоціації з усіма владними структурами, активного залучення до неї банківської спільноти – членів АУБ.

Будні Асоціації

Ірина Самойлова

Директор Департаменту з питань нагляду та регулювання банків Асоціації українських банків

Людмила Забарилло

Директор Департаменту з питань оподаткування банків Асоціації українських банків

Дорогою ціною давався кожен антикризовий документ

З першими ознаками фінансової кризи в країні Асоціація українських банків одразу підтримала заходи державних структур щодо подолання негараздів у соціально-економічному житті країни, стабілізації фінансового ринку та заспокоєння ажіотажу банківської клієнттури, зокрема вкладників – фізичних осіб.

АУБ активно долучилася до роботи щодо законодавчого врегулювання питань підтримки банківського сектору в умовах кризи. Співпрацюючи з головою Ради Асоціації, заступником голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності С.Аржевітиним, експерти АУБ підготували пропозиції до текстів законопроектів “Про першочергові заходи щодо запобігання нега-

тивним наслідкам фінансової кризи та внесення змін до деяких законодавчих актів України”, ініційованих урядом та Президентом України.

Асоціація підтримала норми законопроектів щодо:

- ◆ створення Стабілізаційного фонду, кошти якого передбачено використовувати для надання фінансової допомоги банкам, зокрема для збільшення їх статутних капіталів;

- ◆ спрощення процедури капіталізації банків шляхом реєстрації змін до розміру статутного капіталу за фактом їх офіційного подання до відповідних регуляторних органів;

- ◆ підвищення гарантованого розміру повернення банківських вкладів.

У прийнятому Верховною Радою Законі України “Про першочергові

заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України” від 31.10.2008 року також враховано деякі пропозиції АУБ, зокрема щодо:

- ◆ визначення чіткого часового інтервалу, протягом якого НБУ має викупити державні облігації, випущені для рекапіталізації банків за участі держави;

- ◆ недоцільності зменшення розміру істотної участі у статутному капіталі банку з 10 до 5%;

- ◆ внесення змін до Закону України “Про Національний банк України” у частині направлення до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб 25% від перевищення доходів НБУ над його видатками (на жаль, у подальшому

Засідання Ради АУБ. Зліва направо: Голова Правління ПАТ КБ "ПриватБанк" Олександр Дубілет, Президент АУБ Олександр Сугоняко, Голова Ради АУБ Станіслав Аржевітін, Голова Правління ПАТ "Укрсоцбанк" Борис Тимонькін.

цю норму було відмінено Законом України від 21.08.2009 року №1608-VI, але перерахування коштів до Фонду за 2008 рік Національним банком України було проведено).

На жаль, при прийнятті закону парламентом не була врахована пропозиція Асоціації щодо законодавчого врегулювання права Національного банку на запровадження мораторію на дострокове зняття депозитів, яку з незрозумілих причин ні НБУ, ні Верховна Рада не підтримали.

Водночас оперативне прийняття цього Закону відкрило перед державою можливість проводити політику підтримки банків шляхом участі у їх капіталі. Шкода лише, що уряд зволікав із практичною реалізацією цих норм більш як півроку, що спричинило додатковий негативний вплив на довіру суспільства до банківської системи.

Значущим для банківської системи був Закон України "Про внесення змін до деяких законів України з метою подолання негативних наслідків фінансової кризи" від 23.06.2009 р. № 1533-VI (надалі – Закон). Оскільки законопроект містив рішучі, дієві антикризові норми щодо підтримки банків, його розгляд у парламенті був гостро дискусійним: довелося долати спротив як державних органів влади, так і деяких депутатських фракцій.

З часу реєстрації у січні 2009 року цього законопроекту народним депутатом України Ю.Полунєєвим Асоціація діяльно долучилася до його доопрацювання. Законопроект розглядали банки, після чого узагальнені

пропозиції були передані АУБ до профільного комітету Верховної Ради. За ініціати́ви АУБ у комітеті відбулося кілька нарад з обговорення наданих пропозицій за участі народних депутатів С.Аржевітіна та Ю.Полунєєва, представників НБУ, Укрексімбанку, Укрсоцбанку та Райффазен банку "Аваль". Керівництво АУБ брало участь у засіданнях Комітету, на яких розглядався законопроект під час його підготовки до першого та другого читань.

У підсумку Закон було прийнято, а отже – вдалося провести такі важливі для банків норми, як:

- ◆ скасування обмежень на зарахування до регулятивного капіталу банків субординованого боргу;

- ◆ призупинення на два роки (до 01.01.2012) механізму амортизації субординованого боргу, що дає банкам додатковий час на пошук джерел збільшення їх капіталу;

- ◆ встановлення мінімальних вимог до статутного капіталу банку в національній валюті у розмірі 75 млн. грн.;

- ◆ надання до 01.01.2012 року права банкам, які на дату прийняття закону мали дозвіл НБУ на здійснення окремих операцій, продовжувати ці види діяльності за умови, що їх регулятивний капітал перевищує зареєстрований статутний капітал і вони виконують норматив адекватності капіталу.

Втім, унаслідок тривалої процедури прийняття та впровадження Закону (він набув чинності 24 листопада 2009 року) деякі його норми втратили свою актуальність. Це стосується насамперед положень, що регулюють умови залучення іноземних інвестицій.

Нині банки перебувають у процесі реструктуризації залучених коштів. Посилюються очікування щодо відновлення діяльності українських підприємств і фінансових установ на міжнародних ринках капіталу.

За таких умов норми Закону стосовно заборони на дострокове повернення коштів, залучених від нерезидентів, та здійснення іноземних інвестицій у грошовій формі виключно в національній валюті України набувають обмежувального характеру. Для зняття цих обмежень Верховною Радою України 27.04.2010 року був прийнятий Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання іноземних інвестицій та кредитування", який активно підтримувався АУБ.

Ще суттєвіші та вкрай потрібні банківським установам у кризові часи норми, обумовлені Законом, урегульовували питання, пов'язані з оподаткуванням банківської діяльності. Основні з них:

- ◆ банкам було надано право до 01.01.2011 року включати до складу валових витрат страхові резерви за кредитними операціями, в тому числі – позабалансовими, у повному обсязі (100%), тобто в розмірі та порядку, передбаченому відповідною методикою НБУ. Це дало змогу значно зменшити податкове навантаження на банки в умовах різкого погіршен-

Керівництво Асоціації обговорює пропозиції до антикризових документів.

ня якості кредитного портфеля, викликаного економічною кризою;

- ◆ звільнено від податку на додану вартість операції банків з продажу майна, що передане фізичними особами, а також приватними підприємцями в заставу (в тому числі іпотеку), та на яке було звернено стягнення;

- ◆ банкам дозволено із 1 січня 2009 року по 31 грудня 2010 року при здійсненні кредитних операцій сплачувати податок на прибуток не з нарахова-

них, а з фактично отриманих доходів;

- ◆ до 1 січня 2013 року подовжено мораторій щодо неоподаткування процентних доходів громадян від їхніх вкладів у банківських установах;

- ◆ визначено порядок списання банками за рахунок страхових резервів заборгованості від володіння цінними паперами, емітенти яких визнані банкрутами;

- ◆ фізичних осіб зобов'язано самостійно сплачувати податок зі своїх доходів та подавати податкову декларацію щодо суми неповерненого безнадійного боргу (раніше податкові органи зобов'язували це робити банки, які не є в даній ситуації податковими агентами);

- ◆ встановлено право на отримання податкового кредиту за іпотечним житловим кредитом, наданим позичальнику як у національній, так і в іноземній валюті.

Незважаючи на те, що наслідки фінансової кризи до цього часу мають для банків непрогнозований характер (не повертаються кредити, не сплачуються проценти, не відновлено кредитування підприємств) урядом у квітні 2010 року з метою наповнення бюджету був підготовлений законопроект “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” (реєстр. № 6337), який практично скасовував норми антикризового Закону №1533 в частині створення банками страхових резервів у податковому обліку в

ми, поруками, придбаними цінними паперами, залишками коштів на коррахунках, дебіторською заборгованістю та був передбачений норматив створення таких резервів – усього 15% від суми боргових вимог за фактично наданими банком кредитами на кінець звітного періоду.

Асоціація зверталася до Прем'єр-міністра України М.Я.Азарова, брала участь у обговоренні законопроекту у віце-прем'єр-міністра С.Л.Тігіпка, неодноразово зверталася до комітетів Верховної Ради з питань податкової та митної політики та фінансів і банківської діяльності та обґрунтовувала свою точку зору на всіх засіданнях та робочих групах податкового Комітету щодо недоцільності прийняття окремих положень вищезгаданого законопроекту, які можуть дестабілізувати діяльність банківської системи.

20 травня 2010 року Верховною Радою України вищезгаданий Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” був прийнятий.

У результаті проведеної роботи при прийнятті Закону вдалося домогтися врахування цілої низки пропозицій АУБ.

Зокрема, банкам залишено право створювати страховий резерв за рахунок збільшення валових витрат за всіма видами активних операцій, за виключенням позабалансових зобов'язань, крім гарантій. Також у прийня-

Сергій Тігіпка і Олександр Сугояко.

тивними операціями).

Крім того, у зв'язку із відміною застосування банками касового методу визначення доходів за кредитними операціями банкам надано право створювати страхові резерви за процентними доходами за такими операціями.

Враховано також пропозиції АУБ щодо недоцільності введення вищезгаданим законопроектом запропонованого нового варіанта податкового обліку результату від перерахунку заборгованості в іноземній валюті тільки за подією її фактичного продажу (погашення) у зв'язку із його недосконалістю.

Стосовно змін до Закону України “Про податок на додану вартість” АУБ було наголошено, що новою редакцією статті 7 цього Закону обмежувалося право платників щодо декларування податкового кредиту.

АУБ було відзначено, що відповідно до запропонованих змін у разі передавання застави, навіть при наявності податкової накладної, виданої окремими суб'єктами господарювання (які ліквідовані або знаходяться в розшуку), втрачатиметься право банку на податковий кредит, що негативно впливатиме на фінансовий стан банків. Пропозиції АУБ з цього питання враховано народними депутатами України, і ця норма із законопроекту була вилучена.

Крім цього, АУБ висловлювала категоричну незгоду із запропонованими змінами до Закону України “Про податок з доходів фізичних осіб” в частині сплати банками до бюджету штрафних санкцій за рахунок власного прибутку у випадку, коли клієнт банку не передбачив у платіжному дорученні, наданому банку при отриманні коштів на виплату заробітної плати, перерахування податку до бюджету в розмірі не менше 5%.

На погляд АУБ, ця новація суперечила самій суті Закону (ст. 17), оскільки банк у цьому випадку не є по-

На черговому засіданні Ради АУБ триває обговорення законопроектів.

повному обов'язу та застосування касового методу при оподаткуванні доходів за кредитними операціями.

Зокрема, законопроектом пропонувалося заборонити банкам створювати за рахунок збільшення валових витрат страхові резерви за гарантія-

тому Законі суттєво збільшено, порівняно із законопроектом, розмір страхового резерву, що створюється за рахунок валових витрат (урядом пропонувалося 15%, прийнято на 2010 рік – 40%, на 2011 р. – 30%, з 2012 – 20% від суми заборгованості за ак-

датковим агентом і відповідальність за нарахування та сплату податку несе сам клієнт банку. АУБ наголошувала, що запропонована норма є прямим перекладанням функцій податкових агентів та контролюючих органів на банківські установи. За пропозицією АУБ, вищезгадана норма була вилучена із законопроекту.

Для банків та небанківських фінансових установ за пропозицією АУБ також була виключена із законопроекту вимога щодо ведення бухгалтерського обліку тимчасових та постійних податкових різниць.

АУБ співпрацювала з Комітетом з питань фінансів і банківської діяльності Верховної Ради і під час підготовки Закону “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей проведення заходів з фінансового оздоровлення банків”, який був прийнятий парламентом 24.07.2009 року. Цей закон дає тимчасовим адміністраторам додаткові повноваження щодо передачі активів і зобов’язань проблемних банків, посилює контроль з боку НБУ за діяльністю тимчасових адміністраторів.

Вельми актуальними, на наш погляд, є норми зазначеного закону щодо можливості створення в Україні саннаційного банку, якому можна було б передавати проблемні активи з балансів інших банків. Банківська система очікує від державних органів, а насамперед від НБУ, регулятивних актів, які визначають порядок роботи цієї установи та умови передачі їй проблемних активів. АУБ готова діяльно долучитися до опрацювання цих нормативних документів. Закон “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей проведення заходів з фінансового оздоровлення банків” також передбачає вимогу до банківських установ до 01.01.2011 року розкрити інформацію про свою структуру власності.

Підтримуючи заходи щодо підвищення прозорості роботи банків, АУБ продовжує обстоювати запровадження спрощеного (декларативного) порядку розкриття інформації про власників банків, відповідальність за достовірність якої мають нести самі їх власники. Також в умовах кризи АУБ вважає недоцільним проведення заміни раніше наданих дозволів на істотну участь у статутному капіталі банків.

Перелічені пропозиції висловлено у листі Асоціації до Комітету Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності.

Вітальне слово/

Федір Шпиг

Народний депутат України III, IV і V скликань, голова Ради АУБ у 2003–2006 роках

АУБ ВЕДЕ АКТИВНИЙ ДІАЛОГ МІЖ БАНКІВСЬКИМ СЕРЕДОВИЩЕМ ТА ОРГАНАМИ ВЛАДИ

Протягом багатьох років я мав можливість брати безпосередню участь у діяльності Асоціації українських банків. Спочатку як голова правління банку “Аваль”, потім як народний депутат України, а впродовж трьох років – як голова Ради Асоціації. Власний досвід дає мені підстави стверджувати, що створення Асоціації було вчасним та необхідним кроком.

Асоціація дуже швидко спромоглася стати, так би мовити, постійно діючим майданчиком спілкування банківської спільноти України. Тут тривав активний пошук шляхів подолання ризиків та загроз, притаманних початковому етапу становлення банківської системи держави. Обмін досвідом та погодження певних дій значною мірою прискорили становлення банків, допомогли запобігти надмірним втратам, особливо в період галопуючої інфляції.

Асоціація стала також активним учасником діалогу з органами державної влади, спрямованого на спільний пошук оптимальних рішень щодо розвитку банківської системи та інструментів регулювання її діяльності. Особливо активним і плідним цей діалог виявився під час кризових періодів у діяльності банків України. Саме в ці часи голос Асоціації лунав особливо чутно. Її заяви, вимоги, пропозиції завжди відображали позицію переважної більшості банківських працівників, впливали на формування громадської думки та на рішення органів державної влади.

Останні роки видалися дуже непростими для всієї держави і її банківської системи зокрема. Сподіваюся, пошук Асоціацією нових, відповідних часові форм і методів роботи увінчається успіхом, що сприятиме подальшому активному діалогу банківського середовища та органів державної влади, посиленню впливу на прийняття ними ключових рішень щодо розвитку банківської системи України в принципово нових політичних та фінансово-економічних умовах.

Усього найкращого!

Будні Асоціації/

Протидія законодавчому популізму

Перші кроки Верховної Ради на підтримку банківської системи України в умовах кризи були абсолютно адекватні й правильні. На жаль, у подальшому парламент став на шлях законодавчого популізму, приймаючи до розгляду цілий пакет законопроектів, спрямованих на підтримку інтересів боржників за рахунок банків та їх кредиторів або вкладників банків без упровадження вимог щодо посилення платіжної дисципліни тих же позичальників.

Продукуючи такі суперечливі законопроекти, їхні автори не враховували самої суті банківської діяльності. Прийняття хоча б деяких із цих документів мало б незворотні руйнівні наслідки, могло спричинити повний колапс фінансової системи, а врешті — всієї економіки України.

Завдяки зусиллям АУБ парламент у червні 2009 року відхилив законопроект “Про першочергові заходи щодо запобігання впливу світової фінансової кризи на хлібопекарську галузь”. Як відомо, цим документом передбачалося надання підприємствам хлібопекарської галузі та їх власникам надзвичайних преференцій — пролонгації кредитів та реструктуризації боргу за валютними кредитами на умовах курсу долара США, що діяв на момент укладення угод. Асоціація українських банків із часу реєстрації цього законопроекту виступала категорично проти його прийняття, наголошуючи на порушенні принципу рівної конкуренції серед суб’єктів господарювання. У разі поширення аналогічних підходів на весь портфель валютних кредитів банків збитки від такої “переоцінки” перевищили б сумарний капітал усієї банківської системи. Коли законопроект таки було прийнято в першому читанні, АУБ звернулася до народних депутатів із закликом не го-

лосувати за нього у другому читанні, оскільки він несе загрозу стабільності національної банківської системи та економіки України. І голос Асоціації народні обранці таки почули.

Тоді ж, у червні 2009-го, на вимогу Асоціації парламент відхилив законопроект “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо відповідальності за не видачу банківського вкладу)”, яким передбачалася кримінальна відповідальність за порушення умов договору щодо банківського вкладу, а саме: неповернення депозиту службовою особою банку за першою вимогою вкладника. З моменту реєстрації цього законопроекту Асоціація була категорично проти його прийняття. А коли Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, порушуючи регламент, в обхід профільного Комітету з питань фінансів і банківської діяльності рекомендував Верховній Раді прийняти за основу цей законопроект, АУБ знову забила на сполох, звернувшись до народних депутатів із закликом не приймати цей документ як такий, що суперечить цивільному та кримінальному законодавству України, оскільки встановлює відповідальність лише банківських працівників без будь-якого посилення відповідальності позичальників за виконання своїх зобов’язань. Тричі цей законопроект ставили на голосування, щоб включити до порядку денного парламенту, і тричі він не набирив необхідної кількості голосів. Голові Ради АУБ Станіславу Аржевітіну довелося з трибуни доводити неприпустимість прийняття такого рішення. Врешті здоровий глузд узяв гору — парламентарі прислухалися до думки банківської спільноти.

Асоціація добилася ветовання Президентом України прийнятого парламентом Закону “Про захист майнових прав громадян у період виходу економіки України зі стану фінансової кризи”, яким передбачалося встановити

Голова Ради АУБ Станіслав Аржевітін з трибуни Верховної Ради України переконує народних депутатів не голосувати за популістські законопроекти, які несуть загрозу стабільності банківської системи та економіки України.

Після підписання меморандуму про співпрацю АУБ та Комітету Верховної Ради України з питань фінансів та банківської діяльності.

Робочий момент засідання Ради АУБ.

мораторій на набуття заставодержателем чи іпотекодержателем права звернення стягнення на предмет застави чи іпотеки, якщо ним є житлова нерухомість, у якій постійно проживають громадяни. Асоціація українських банків виступала категорично проти, адже прийняття такого закону давало б право навіть платоспроможним позичальникам відмовлятися від погашення кредитів, унаслідок чого банки не змогли б виконувати свої зобов'язання перед вкладниками. Президент АУБ Олександр Сугоняко звернувся до Президента України Віктора Ющенка із вагомими аргументами: закон порушує принцип захисту прав кредитора, містить істотну загрозу соціальній захищеності населення і може призвести до поглиблення кризи в банківській системі. Аргументація АУБ була почута, і гарант Конституції наклав вето на згаданий закон. Але на цьому спроби ввести закон у дію не закінчилися.

На пленарному засіданні Верховної Ради України 17 листопада 2009 року депутатам було запропоновано подолати вето Президента. Позицію банківської спільноти активно обстоював Станіслав Аржевітін. У підсумку лише 56 народних депутатів підтримали пропозицію про подолання вето, а отже, закон не набрав чинності.

Фахівці Асоціації ввімкнули червоне світло і запропонованому депутатами-комуністами механізму кредитної підтримки пріоритетних галузей економіки за рахунок наданого раніше НБУ рефінансування для підтримки ліквідності банків. У результаті проект Закону "Про підвищення кредитної підтримки пріоритетних галузей економіки" народні депутати відхилили.

Разом із тим з метою вироблення дійсно дієвого механізму фінансової підтримки пріоритетних галузей економіки АУБ у листі до профільного комітету було запропоновано на державному рівні опрацювати такі питання, визначивши:

- чіткий перелік пріоритетних галузей економіки та підприємств, яким надаватиметься державна підтримка;
 - загальну суму коштів, необхідних для фінансування цих підприємств;
 - види державної підтримки (пряме бюджетне фінансування, надання кредитної підтримки через банківські установи шляхом повного або часткового – за умови залучення інших інвестицій – рефінансування, компенсація процентів, гарантії уряду тощо);
 - джерела державної фінансової підтримки (бюджетні кошти, Стабілізаційний фонд, контрольоване збільшення грошової маси тощо);
 - у разі рефінансування – строк надання таких кредитів.
- Загалом із початку кризи в Україні АУБ розглянула та

підготувала аргументовані експертні висновки щодо майже п'ятдесяти законопроектів, прийнятими з яких, за оцінкою АУБ, могло бути не більше п'яти.

Ця робота не могла би бути ефективно виконана без активної участі банків – членів АУБ. На виконання рішень Ради АУБ у грудні 2008 року створено Центр оперативного реагування на законодавчі ініціативи, до складу якого ввійшло понад 20 банків. Особливо хочеться відзначити активну участь у його роботі представників Укрсиббанку, Ошадбанку, Укрексімбанку, Реал-банку, Морського транспортного банку. Спеціалісти цих установ оперативно й професійно вивчали законопроекти, всебічно їх аналізували і подавали слушні ділові пропозиції, які здебільшого враховувалися при підготовці АУБ обґрунтованих висновків для Верховної Ради.

Ірина Самойлова,

директор Департаменту з питань нагляду та регулювання банків Асоціації українських банків.

Олександра Матвійчук,

головний юрисконсульт Асоціації українських банків.

Вітальне слово /

Павло Клімець

Президент Асоціації
"Донецький банківський союз",
народний депутат України

АВТОРИТЕТ І БЕЗДОГАННА РЕПУТАЦІЯ АУБ ВІДОМІ ДАЛЕКО ЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ

Час довів: стабільність і процвітання України значною мірою залежать від стану її кредитно-фінансової системи, основу якої становлять банки. А одним із показників демократичного розвитку сучасного бізнесу, в тому числі й банківського, є діяльність консолідуючих громадських організацій. Для банківських установ України ось уже 20 років такою організацією є Асоціація українських банків. Її об'єктивна, вивірена і прозора робота – яскравий приклад участі таких структур у розвитку банківської системи країни, нормотворчості й захисту інтересів банківського співтовариства.

Співпраця з Асоціацією переконала банки в надійності партнерських стосунків з нею. Її значущий авторитет і бездоганна репутація відомі далеко за межами України.

Донецький банківський союз щиро вітає Асоціацію українських банків з ювілеєм і бажає успіхів у подальшій роботі!

Компетентно/

Оляна Матвіюк

Головний юрист АУБ

Олександра Матвійчук

Головний юрист АУБ

Робота над захистом прав кредиторів

У ілком очікувано одним із найспекулятивніших політичних питань під час фінансової кризи стало питання захисту населення. Замість того, щоб вирішувати економічні проблеми, викликані структурними дисбалансами, розробляти й реалізовувати стратегію подолання системної кризи, яка охопила всю країну, чимало державних діячів пішли найлегшим шляхом — стали проголошувати популістські декларації щодо захисту прав позичальників. У Верховній Раді України накопичилися десятки законопроектів, спрямованих на захист боржника та його майна і водночас на суттєве обмеження прав кредиторів. Але ж фінансова криза вдарилася не лише по боржниках, а й по

банках та їх вкладниках.

Загальновідомо, що банківська система — це своєрідний баланс інтересів банків та їх клієнтів (вкладників і позичальників). А отже, істотне зміщення шальки терезів у будь-який бік порушує хистку рівновагу, яка є запорукою стабільного розвитку економіки кожної цивілізованої країни.

Асоціація українських банків неодноразово звертала увагу державних органів на необхідності запровадження державної програми, яка б, з одного боку, підтримувала боржників, як в інших країнах, а з другого — захищала б права кредитора. Мало того, АУБ розробила та подала на розгляд уряду й народних депутатів проект концепції Закону України “Про відновлення пла-

тоспроможності домогосподарств”, покликаного підтримати фізичних осіб у часи фінансово-економічної кризи (про суть концепції скажемо нижче). На жаль, держава не спромоглася розв’язати актуальну проблему, а просто переклала її на плечі фінансових установ, а стосовно банків — на їх вкладників, оскільки фінансові негаразди банку призводять до його неспроможності виконати свої зобов’язання перед мільйонами фізичних та юридичних осіб.

Сумна констатація: у питанні захисту прав кредитора банківська система України в період кризи не тільки залишилася без державної підтримки, а й потрапила в агресивну систему координат, де панувало цілковите нерозуміння сутності банківської діяльності. Права кредитора в Україні й раніше не забезпечувалися належно, а з настанням фінансової кризи вони ігнорувалися до такої міри, що виникла загроза колапсу вітчизняного банківського сектору.

Щоб підтримати власну ліквідність і спроможність виконувати зобов’язання перед вкладниками, банки насамперед зажадали повернення заборгованості недобросовісними боржниками, котрі мали істотні проблеми з обслуговуванням своїх кредитів ще в докризовий період. Не секрет, що через недосконалу судову систему вирішення спорів у судах може тривати роками. Тому банки були змушені скористатися закріпленим кількома законами механізмом досудового звер-

Асоціація наголошує, що без належної реалізації принципу захисту прав кредиторів неможливо відновити кредитування економіки.

нення стягнення на майно боржника. Така практика поширена у більшості європейських країн.

Вітчизняне чинне законодавство, зокрема Цивільний кодекс України (надалі – ЦКУ), Закон України “Про іпотеку” від 05.06.2003 р. № 898-IV, Закон України “Про заставу” від 02.10.1992 р. № 2654-XII, Закон України “Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень” від 18.11.2003 р. № 1255-IV, передбачає право кредитора-заставодержателя на задоволення своїх вимог у договірному або в примусовому порядку на підставі рішення суду чи виконавчого напису нотаріуса. Проте реалізувати заставлене майно в договірному порядку дуже складно у зв’язку з неузгодженістю підзаконних нормативно-правових актів із законами України, а також через упереджену позицію відповідних державних органів. У цьому аспекті найпроблемнішими виявилися такі питання:

- усунення штучних перешкод у досудовій реалізації іпотеки;
- усунення штучних перешкод у досудовій реалізації заставлених транспортних засобів;
- розроблення механізму реалізації законодавчої заборони щодо виїзду за кордон боржників.

Розглянемо суть і причини зазначених проблем.

1. Усунення штучних перешкод у досудовій реалізації іпотеки.

Чинним законодавством України передбачено позасудовий порядок задоволення забезпечених вимог кредитора шляхом переходу до нього права власності на предмет іпотеки, зареєстрований у відповідному реєстрі, а також продаж іпотекодержателем від свого імені предмета іпотеки будь-якій особі на підставі договору купівлі-продажу.

Щоб реалізувати свої права, банк-іпотекодержатель зобов’язаний надіслати іпотекодавцю та боржнику (якщо він не є іпотекодавцем) письмову вимогу щодо усунення порушень. Якщо впродовж установленого законом терміну вимогу іпотекодержателя не задоволено, останній має право розпочати звернення стягнення на предмет іпотеки. Законом України “Про іпотеку” передбачено чіткий механізм стягнення застави шляхом продажу предмета іпотеки будь-якій особі-покупцеві – як у судовому, так і в позасудовому порядку.

Проте чинними підзаконними нормативними актами фактично блокуються установлені законом права іпотекодержателя на продаж предмета

Утвердження принципу захисту прав кредиторів – один із пріоритетних напрямів діяльності Асоціації. На фото зліва направо: Віктор Лисицький, Станіслав Аржевітін, Олександр Сугоняко.

іпотеки. Зокрема, банк не може отримати від Бюро технічної інвентаризації довідку-характеристику для переоформлення об’єкта нерухомості у нову власність, мало того – не може переоформити право власності у нотаріуса на підставі договору іпотеки.

2. Усунення штучних перешкод у досудовій реалізації заставлених транспортних засобів.

Багато проблем у банків виникає через нормативно-правові акти Державної автоінспекції, в яких не відображено особливості реєстрації, обліку та зняття з нього транспортних засобів, що перебувають у заставі. На даний час бракує нормативного документа, який би регламентував їх реєстрацію (облік). У зв’язку із цим у підзаконних актах, якими керуються державні органи, не відображено норми статті 586 ЦКУ про заборону відчуження заставленого транспортно-го засобу без згоди банку-заставодержателя, а також статей 28 і 30 Закону України “Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень”, що перешкоджає банку розпоряджатися заставою безпосередньо на підставі договору про неї, який містить умов (застереження) про перехід до банку права власності або права продажу заставленого транспортного засобу в разі неповернення кредиту.

Через суперечність чинного законодавства проблеми виникають навіть за добровільної згоди боржника зняти з обліку транспортний засіб, придбаний за рахунок кредитних коштів, щоб продати його та погасити заборгованість. Але виконати таку опе-

рацію він не зможе, оскільки ДАІ не зніме з обліку транспортний засіб, поки власник не надасть довідку про повний розрахунок із банком.

3. Розроблення механізму реалізації законодавчої заборони щодо виїзду за кордон боржників.

Статтею 6 Закону України “Про порядок виїзду з України та в’їзду до України громадян України” від 21.01.1994 р. № 3857 передбачено тимчасове обмеження виїзду громадян у деяких випадках – зокрема за наявності не врегульованих договірних зобов’язань боржника.

Відповідно до пункту 8 “Правил перетину державного кордону громадянами України”, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 р. № 57, посадові особи контрольно-пропускного пункту Державної прикордонної служби “з’ясовують наявність обмежуючих обставин, за яких громадянину може бути тимчасово відмовлено у виїзді з України”. Але конкретного механізму такого “з’ясування” в державі немає.

З огляду на це Асоціація українських банків запропонувала внести зміни до окремих підзаконних нормативних актів, аби передбачити порядок реалізації тимчасового обмеження виїзду за кордон у випадках, зазначених у законі України.

Для вирішення цих та інших питань щодо захисту прав кредиторів АУБ неодноразово зверталася до державних органів різних рівнів із детальним аналізом зазначених проблем та конкретними пропозиціями. Асоціація провела низку зустрічей та переговорів із

Питання захисту прав кредиторів — у центрі уваги міжнародних інституцій в Україні.

представниками Державної автомобільної інспекції, керівництвом Міністерства юстиції України, Державної виконавчої служби. Систематизований пакет документів із цієї проблематики влітку 2009 року направлено Прем'єр-міністру України та Раді національної безпеки і оборони України.

У чому причина браку зворотного зв'язку з боку державних органів? Відповідь на поверхні: останні не хочуть серйозно займатися проблемами банківської системи, оскільки в період масового істеричного популізму будь-які конструктивні кроки (але проти “загальної течії”) могли б завдати істотної шкоди їх політичній репутації. Натомість державні діячі, у тому числі високопосадовці, намагалися за рахунок банківських установ заробити собі політичні дивіденди.

Отже, головним досягненням банківської спільноти у боротьбі за права кредиторів, як не дивно, стало не зміцнення цих прав, а боротьба за недопущення їх обмежень. У цьому контексті зауважимо такі позитивні зрушення.

1. Національний банк України за активної підтримки АУБ і народного депутата України, Голови Ради АУБ Станіслава Аржевітіна добився внесення змін до Закону України “Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва” від 28.12.2008 р. № 800-VI і Закону України “Про іпотеку”, завдяки чому додатково уточнено умови щодо рівності правових наслідків для сторін, котрі уклали договір про задоволення вимог іпотекодержателя, та відповідних застережень в іпотечному договорі. Ці зміни надали іпотекодержателю право в будь-який час до набрання рішенням суду законної сили щодо звернення стягнення на предмет іпотеки реалізовувати заставу третій особі, діяти від свого імені без отри-

мання будь-якого окремого уповноваження іпотекодавця.

Із прийняттям коректив до зазначених законів Міністерство юстиції 15.06.2009 р. внесло зміни до пункту 62 Інструкції “Про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України” від 03.03.2004 р. № 20/5, згідно з якими до переліку документів, на підставі яких здійснюється перереєстрація прав власності на нерухомість, додається ще іпотечний договір, але з обмеженням дати його укладення.

2. Відновлено інститут звернення стягнення на заставлене майно на основі виконавчого напису нотаріуса.

Міністерство юстиції неприємно здивувало банківську спільноту своїм неочікуваним рішенням щодо фактичного скасування інституту звернення стягнення на заставлене майно на підставі виконавчого напису нотаріуса. 15 червня 2009 року було внесено зміни до Інструкції “Про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України” такого змісту: “Виконавчий напис на іпотечному договорі вчиняється у зв'язку з простроченням виплат обов'язкових платежів у разі закінчення строку основного зобов'язання та іпотечного договору”. Зі змісту даної норми випливає, що виконавчий напис на іпотечному договорі вчинявся у разі, коли закінчувалися як строк основного зобов'язання, так і термін іпотечного договору. Утворювалося замкнене коло: у період дії іпотечного договору вчиняти виконавчий напис заборонялося, а після виконання основного зо-

бов'язання звернення за виконавчим написом втрачає сенс.

Результатом спільних дій АУБ та банківської спільноти стало внесення 16.11.2009 р. змін до зазначеної Інструкції, завдяки яким відновлено правові норми щодо використання виконавчого напису нотаріуса.

3. Розпочато роботу над системним розв'язанням проблеми захисту прав кредиторів головним державним регулятором банківської системи.

АУБ разом із представниками комерційних банків у рамках робочої групи, створеної Національним банком України, опрацювала пропозиції щодо законодавчого врегулювання проблемних питань забезпечення прав кредиторів. У процесі даної роботи АУБ зверталася до зовнішніх експертних організацій, тісно співпрацювала зі спеціалізованими науковими кафедрами та інституціями.

Підготовлені пропозиції направлені Прем'єр-міністру України та народним депутатам з проханням розглянути можливість внесення даного законопроекту до Верховної Ради України. Інтерес до підготовлених пропозицій АУБ виявив і ряд міжнародних інституцій, зокрема, Міжнародна фінансова корпорація та Світовий банк.

Утвердження принципу захисту прав кредиторів є одним із пріоритетних напрямів діяльності Асоціації як невід'ємної гарантії стабільного функціонування та подальшого розвитку банківської системи України.

Під час однієї з дискусій щодо недопущення обмежень прав кредиторів.

Вітальне слово/

Дмитро Гриджук

Голова Правління комерційного банку "Хрещатик",
заслужений економіст України, кандидат економічних наук

ОБ'ЄДНУЄМО БАНКІВСЬКУ СПІЛЬНОТУ

Вітаю фахове співтовариство вітчизняних банкірів – Асоціацію українських банків із 20-річним ювілеєм! За роки становлення разом із банківською системою країни ця громадська організація пройшла етапи становлення, усвідомлення своїх позицій у взаємодії з Національним банком України, різними установами та організаціями. Були успіхи й здобутки, траплялися й конфлікти і непорозуміння, як у кожній великій родині. Проте Асоціація вистояла, як вистояв весь фінансовий сектор держави.

Асоціація українських банків прагне взаєморозуміння з усіма учасниками ринку, що особливо важливо сьогодні, коли банківська система як найпоширеніший кредитор реальної економіки потребує міцного лобі у державних і владних структурах, професійної підтримки.

Бажаю всім членам Асоціації вміло і мудро торувати шляхи до об'єднання банківської спільноти задля вирішення болючих питань сьогоднішнього, ідентифікувати нас, захищати наші інтереси, могутньою силою професіоналізму ініціювати необхідні зміни у законодавчому полі та впливати на нього.

Плідних вам ідей, колег, спрямованих на розвиток банківської системи нашої держави, сил і характеру для їх реалізації! Адже розквіт нації залежить від фінансового добробуту кожного громадянина і кожного підприємства, для яких працюємо ми – банківська система України.

Вітальне слово/

Райнер Мюллер-Ханке

Голова Правління ПАТ "Сведбанк"

БАЖАЄМО ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ І ПРОЦВІТАННЯ!

Роль Асоціації українських банків у фінансовому житті України досить вагома, оскільки саме АУБ стояла біля витоків створення банківської системи у нашій країні і весь час підтримувала її розвиток.

За роки своєї діяльності Асоціація українських банків завоювала авторитет як в Україні, так і за її межами передусім завдяки активній участі у вирішенні системних питань розвитку банківської справи. Свідченням визнання АУБ як професійної організації на світовому рівні є активне співробітництво з міжнародними організаціями.

Вагомою є також робота Асоціації над удосконаленням законодавчої та нормативно-правової бази, що регулює банківську діяльність в Україні. Особливо активно працювала АУБ над створенням проектів нормативних актів і законопроектів у період фінансово-економічної кризи в країні. Значну частину пропозицій Асоціації було враховано, і зараз вони є невід'ємною частиною державних антикризових заходів.

Сердечно вітаю Асоціацію українських банків із 20-річним ювілеєм! Бажаю подальшого розвитку та процвітання, а також продовження ефективного співробітництва як в Україні, так і на міжнародному рівні з метою сприяння успішному функціонуванню комерційних банків.

Система підтримки домогосподарств/

Олексій Куц

Радник Президента Асоціації українських банків

Відновити платоспроможність позичальників – фізичних осіб

Поряд із фінансово-економічними негараздами найбільшим і найстрашнішим наслідком глобальних потрясінь, викликаних світовою кризою, стала криза соціальна. Насамперед вона проявилась у зростанні безробіття, погіршенні платоспроможності не тільки позичальників, а й самодостатніх домогосподарств. Україна, крім цих дошкульних викликів, мала й власну кризову специфіку: системну неплатоспроможність за іпотечними кредитами, викликану девальвацією національної грошової одиниці – гривні, та переважно валютне номінування позичок (80 відсотків іпотеки).

У цих умовах Асоціація українських банків визначила два основні напрями підтримки іпотечних позичальників (а отже, опосередковано й усієї банківської системи):

1. Створення окремого каналу продажу іноземної валюти для погашення валютних кредитів фізичних осіб;
2. Запровадження на державному рівні комплексної системи відновлення платоспроможності приватних домогосподарств (сімей).

Щодо першого напрямку дії Національного банку стали прикладом швидкого і, головне, успішного реагування державної установи на кризові виклики та суспільні проблеми. Стрімка девальвація національних грошей в умовах кредитування населення переважно в іноземній валюті швидко набула ознак глибокої соціальної кризи. В цих умовах рішення НБУ щодо проведення цільових аукціонів з продажу іноземної валюти для погашення кредитів фізичних осіб стало важливим кроком до стабілізації внутрішнього валютного ринку, адже вдалося задовольнити попит населення на готівкову іноземну валюту в розмірі до 200 млн. доларів США на місяць. Крім того, позичальники отримали ефективний захист від спекулятивних курсових коливань переважно штучного характеру.

На жаль, в уряді на пропозиції Асоціації адекватно не відреагували. Насамперед стосовно питання створення комплексної системи відновлення платоспроможності

приватних домогосподарств за іпотечними кредитами. Уряд фактично знехтував статтю 47 Конституції України (“Кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду”) та Статтю 48 (“Кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім’ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло”).

Асоціація ще на початку кризи звернулася до владних інституцій, пропонуючи терміново прийняти Закон України “Про відновлення платоспроможності домогосподарств”, а також створити спеціальний бюджетний фонд для фінансування програми їх підтримки під керівництвом уповноваженої державної агенції або департаменту при Міністерстві соціальної політики.

Використовуючи кращий світовий досвід, АУБ розробила концепцію запропонованого законопроекту. Згідно з нею передбачалося створити систему державної підтримки домогосподарств, які внаслідок економічної кризи втратили змогу виконувати зобов’язання за іпотечним кредитом (єдине житло). Цей документ мав би захистити ті верстви населення, котрі найбільше постраждали від кризи, – адже сім’ї, де виховують дітей і водночас сплачують іпотечний кредит, узятий на купівлю житла, чутливі навіть до незначного скорочення сукупних доходів, не кажучи вже про глибоку девальвацію національної грошової одиниці та втрату роботи. В таких умовах лише державна підтримка могла стабілізувати ситуацію.

Ось ключові складові концепції законопроекту АУБ. **Завдання законопроекту** – надання державної соціальної підтримки домогосподарствам, які втратили поточну платоспроможність.

Мета законопроекту – рецепція у систему господарських, правових відносин між боржником і кредитором загальнолюдських принципів справедливості і соціальних гарантій з боку держави.

На засіданні Ради АУБ банкіри активно обговорюють питання захисту прав кредиторів. На фото на передньому плані зліва направо: Лариса Загородня, Ольга Ратушнюк, Юрій Блащук.

Принципи законопроекту.

- Трансформація господарських відносин між боржником та кредитором у систему соціальних відносин між боржником та державою.
- Встановлення чітких базових критеріїв для визначення неплатоспроможних домогосподарств.
- Явочний принцип застосування закону — за особистим зверненням домогосподарств.
- Чітке визначення суб'єктів державної допомоги, строків соціального захисту, суми допомоги та фінансових джерел допомоги.
- Встановлення справедливого балансу інтересів держави, кредитора та боржника. Для держави — єдині правила надання допомоги та відшкодування боржником отриманих від держави коштів. Для кредитора — беззаперечний захист його прав на отримання наданих у борг коштів та чітке функціонування механізмів державної компенсації втраченої вартості боргу. Для боржника — надання соціальних гарантій захисту від кредиторів за умови тимчасового обмеження власних прав.

Базові визначення законопроекту.

- Домогосподарство — сім'я у складі чоловіка, дружини, дітей.
- Заборгованість домогосподарств — прострочені більш як на 90 днів зобов'язання зі сплати платежів за іпотечними кредитами (виключно).
- Вичерпний перелік причин неплатоспроможності: втрата постійного місця роботи, офіційне скорочення заробітної плати будь-кого із членів домогосподарства.
- Межа неплатоспроможності — ситуація, за якої місячний дохід на одного члена домогосподарства після сплати домогосподарством усіх обов'язкових платежів є меншим від офіційно встановленого прожиткового мінімуму (протягом 90 днів).
- Документи, що підтверджують неплатоспроможність: довідка з фонду зайнятості про взяття на облік, довідка про скорочення заробітної плати.
- Обсяг державної підтримки — виплата процентів за іпотечними кредитами, реструктуризація основної суми боргу за іпотекою (продовження кредиту на строк дії процедури відновлення платоспроможності домогосподарств).
- Джерела фінансової допомоги — кошти спеціального державного фонду для виплати процентів за кредитом, рефінансування НБУ.

Принагідно зауважимо, що система підтримки позичальників — фізичних осіб, аналогічна запропонованій АУБ, ефективно була застосована у 2009 році в Росії, де

створено Агентство з реструктуризації іпотечних житлових кредитів. Розмір спеціального державного фонду на зазначені цілі становив близько 30 млрд. рублів. Майже 300 тисяч осіб отримали шанс на допомогу.

В Україні внаслідок фактичної бездіяльності уряду в питаннях підтримки позичальників — фізичних осіб у 2009 році сталося системне погіршення іпотечних кредитних портфелів банків. Це був один із головних чинників зростання збитків банківської системи, збільшення обсягів резервування та зростання частки проблемних кредитів до небезпечного рівня.

В Асоціації українських банків сподіваються, що влада все ж розгляне запропоновану АУБ концепцію і вживе необхідних заходів для її реалізації. Це, безумовно, сприятиме послабленню соціальної напруги в суспільстві, а крім того, — відновленню іпотечного кредитування як найвагомішого джерела фінансування банками житлового будівництва.

Вітальне слово /

Анатолій Гулей

Член Ради АУБ

ОДНА З НАЙАВТОРИТЕТНІШИХ ГРОМАДСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ

Прийміть щирі вітання з нагоди 20-річчя Асоціації українських банків!

Важко переоцінити внесок Асоціації у становлення та розвиток фінансово-кредитної системи, економіки незалежної України. За 20-річну історію своєї діяльності Асоціація посіла міцні позиції як одна з найбільших і найавторитетніших громадських інституцій, що об'єднує вітчизняне банківське співтовариство. АУБ брала активну участь у розвитку банківської справи в Україні, сприяла вдосконаленню законодавчої бази фінансово-кредитної системи, впровадженню новітніх банківських технологій і підготовці кадрів. Завдяки плідній діяльності, активному сприянню розвитку української банківської системи Асоціація здобула великий авторитет не тільки у вітчизняних, а й у міжнародних ділових колах.

Упевнений, що досягнутий за ці роки високий професійний імідж, організаційний, творчий, кадровий потенціал, впливова суспільна позиція слугуватимуть запорукою подальшого динамічного розвитку Асоціації на благо вітчизняної економіки.

Вітальне слово/

Юрій Шрамко,

Голова Правління ПАТ “РЕАЛ БАНК”,
член Ради Асоціації українських банків,
віце-президент Харківського
банківського союзу

ДВАДЦЯТЬ РОКІВ АКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ

Асоціація українських банків і ПАТ “РЕАЛ БАНК” є ровесниками. Обидві організації створено 1990 року, тож обидві цього року відзначають своє 20-ліття. “РЕАЛ БАНК” увійшов до складу Асоціації у червні 1994 року й одразу відчув значний потенціал цієї громадської організації. Практична діяльність АУБ довела, що саме така об’єднуюча структура потрібна комерційним банкам країни.

За двадцять років Асоціація виросла й зміцніла, стала провідною в Україні та відомою за її межами. На її принципові позиції й рішення зважають у будь-яких керівних установах. Поважаю нашу Асоціацію за наполегливість, з якою вона прагне піднести значущість банків у розвитку економіки держави. Вона ініціює актуальні законодавчі та нормативні зміни, активно співпрацює з комітетами Верховної Ради та Національним банком України. Асоціація залучає комерційні банки до обговорення проектів нормативних актів перед їх прийняттям. Ціную протидію Асоціації спробам організацій-монополістів постійно збільшувати тарифи на послуги, які вони надають банкам.

Ефективність Асоціації забезпечується активною роботою її працівників і керівного складу, високим рівнем їх кваліфікації. Значний внесок у її досягнення робить голова Ради АУБ Станіслав Аржевітін, який є народним депутатом, першим заступником голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності і бере активну участь у законодавчій діяльності.

Президент АУБ Олександр Сугоняко, який очолює Асоціацію з 1993 року, – досвідчений професіонал банківської справи, відомий громадський діяч. На посаді керівника Асоціації він багато зробив і робить для забезпечення її гідного місця серед об’єднань банків. Його регулярні виступи у засобах масової інформації та на прес-конференціях допомагають зміцнювати довіру до банків, зрозуміти причини фінансової кризи, подолати недоброзичливі міфи та вигадки про банки.

Упевнений, що 20-річчя АУБ – це важлива подія в розвитку банківської сфери нашої держави, що Асоціація й надалі діятиме активно та результативно, сприяючи оновленню української економіки.

З ювілеєм, шановні колеги!

Вітальне слово/

Лариса Загородня

Член Ради АУБ

УСІ МИ ВЧИЛИСЯ В АУБ

1988-90-ті роки – цікавий та насичений бурхливими подіями період. Перші реформи у банківській справі вже позаду, на базі Держбанку та Будбанку створено спеціалізовані Агробанк та Житлосоцбанк. Виникають перші комерційні банки... Що це таке – ніхто з банкірів перших комерційних банків тоді ще сповна не уявляв. Усім нам потрібні були не лише знання про те, як розвивати свої установи, а й необхідне було живе спілкування між собою. Відверто скажу: майже всі керівники комерційних банків 1990-91-го років вийшли з Будбанку (Промбудбанку). Нас зустріли без особливого ентузіазму керівники державних банків. З висоти сьогодення розуміємо мудрість тих, хто був ініціатором створення Асоціації.

АУБ швидко перетворилася на форум для дискусій, центр обговорення багатьох законодавчих актів, положень та постанов. У перші роки створення банківської системи Національний банк спільно з АУБ розробляв методики та положення, що регулювали діяльність банків. Ми всі вчилися, були відкриті до дискусій як між банками, так і з НБУ. Через Асоціацію банківська спільнота доносила власне бачення з багатьох проблем економіки до уряду, Верховної Ради, Президента.

За двадцять років ми стали професіоналами у банківському бізнесі, пишаємося, що безпосередньо брали участь у розбудові банківської системи України. Велика заслуга у цьому нашої Асоціації. Згадую слухання у Верховній Раді законопроекту щодо захисту прав кредиторів. АУБ порушувала це питання ще у 2002 році, але й сьогодні потрібно багато зробити, щоб принцип “узяв гроші в борг – поверни” працював бездоганно.

Доларизація економіки, валютні кредити, довіра населення до банківської системи, стабільність національних грошей – ці та інші питання надзвичайно актуальні як учора, так і сьогодні. Вирішувати їх можна тільки спільно з фахівцями АУБ.

Я горда тим, що багато років працюю разом із професіоналами Асоціації. Добра нам всім і мудрості!

Юридична практика/

Анатолій Жуков

Голова Третейського суду АУБ

Третейський суд АУБ: п'ять років успішної роботи

Нині банки мають значний обсяг проблемної заборгованості. Вони прагнуть із мінімальними затратами часу й коштів одержати в суді рішення, яке ґрунтувалося б на чинному законодавстві та правових висновках Верховного Суду України і Вищого господарського суду України. Позичальники нерідко подають позови про визнання недійсними кредитних угод, договорів забезпечення, виконавчого напису нотаріуса, що тривалий час перешкоджає банкам стягнути заборгованість.

За таких обставин вирішити проблему допоможе Третейський суд при Асоціації українських банків: він забезпечує швидкий розгляд спорів, економлює витрат, пов'язаних із судовим розглядом справи та примусове виконання рішень на підставі виконавчого документа, виданого державним судом.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗГЛЯДУ СПОРІВ У ТРЕТЕЙСЬКОМУ СУДІ

Останнім часом позичальники почали подавати позови щодо зміни умов кредитних договорів на їх користь. Вкладники банків часом позиваються до фінансових установ з вимогами про відшкодування моральних збитків і витрат на адвокатів у розмірі суми депозитного вкладу та відсотків за ним. У державних судах немає єдиної практики розгляду цих позовів.

Розгляд спорів у Третейському суді дає змогу істотно скоротити терміни вирішення справ і одержати рішення, що ґрунтується на чинному законодавстві.

Основні переваги використання третейського застереження про розгляд спорів у Третейському суді АУБ – швидкий розгляд спору, економія коштів на судовий розгляд справи. У системі державного суду рішення місцевих судів не є остаточним і може бути оскаржене у двох-трьох інстанціях вищого рівня, що на багато місяців гальмує остаточне рішення за справою та збільшує витрати на судовий процес. Третейський

суд приймає остаточне рішення в одній інстанції в середньому терміном від двох тижнів до двох місяців, що заощаджує час і витрати, пов'язані з розглядом справи.

Акцентуємо увагу на основних перевагах розгляду справ у нашому суді.

□ **Рішення Третейського суду не оскаржується по суті.** Виключний перелік процесуальних підстав для скасування рішення Третейського суду міститься у статті 51 Закону України "Про третейські суди".

□ **Можливість пред'явлення позову до Третейського суду не залежить від місця знаходження відповідача,** що дає змогу позивачам з філіальною мережею організувати розгляд позовів у одному Третейському суді й одержати виконавчі документи в одному з державних судів м. Києва. Так, виконавчі документи щодо рішення Третейського суду АУБ видаються у Дніпровському районному суді м. Києва або Господарському суді м. Києва залежно від складу сторін спору.

□ **Можливість вибору сторонами судді для розгляду справи.** В третейському застереженні сторони можуть одразу визначити суддю (суддів), якому

(яким) вони довіряють розгляд справи, з переліку суддів третейського суду. Цей список може бути доповнений.

□ **Можливість рестрації ухвал Третейського суду про забезпечення позову** в Реєстрі обтяжень рухомого майна.

□ **Можливість подачі позову у державний суд за наявності третейського застереження.** Чинне законодавство дозволяє сторонам розглянути спір у державних судах за наявності третейського застереження при згоді відповідача (див. частину 1 пункт 6 статті 207 Цивільного процесуального кодексу України, пункт 29 Інформаційного листа Вищого господарського суду України від 29.09.2009 р. № 01–08/530), що дає змогу позивачам залежно від змісту спору та інших обставин звернутися, за їх вибором, у державний або Третейський суд.

□ **Зниження правових ризиків розгляду спору в судах дає конкурентні переваги банкам, які використовують третейське застереження,** адже зменшення ризиків неповернення кредиту дає змогу банкам пропонувати клієнтам кредит на значно вигідніших для них умовах.

ЗМІСТ ТРЕТЕЙСЬКОГО ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

Розгляд спорів у Третейському суді можливий за наявності в договорах третейського застереження. Загальні вимоги до змісту третейського застереження викладено у статті 12 Закону України “Про третейські суди”. Варіант третейського застереження, рекомендований для розгляду спорів у Третейському суді АУБ, міститься на сайті Третейського суду АУБ (tretsud.aub.org.ua). Нині, за інформацією Асоціації, третейське застереження про розгляд спорів у Третейському суді АУБ включили до різних договорів **22 банки і кілька небанківських юридичних осіб. Позовні заяви до суду подали 14 банків:** УкрСиббанк, Платинум Банк, Кредит Європа Банк, Ерсте банк, ВТБ банк, Укргазпромбанк, Полікомбанк, Банк “Морський”, Сведбанк Інвест, Комерційний банк “Даніель”, Експобанк, Індекс-банк, Банк “Столиця”, “Дельта банк”.

СТАВКИ ТРЕТЕЙСЬКОГО ЗБОРУ

Третейський збір визначається залежно від ціни позову. У Третейському суді АУБ за ціни позову понад 30 тис. грн. третейський збір практично дорівнює державному миту за розгляд позову в господарських судах (1% від ціни позову плюс 400 грн., але не більше 1 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян). Усі ставки збору можна переглянути на сайті Третейського суду АУБ. Третейський збір сплачується позивачами на поточний рахунок Асоціації за реквізитами, вказаними на сайті.

Банкір із великим стажем Валентина Лашкевич радиться з Головою Третейського суду АУБ.

ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ТРЕТЕЙСЬКОГО СУДУ

Примусове виконання рішень Третейського суду відбувається на підставі виконавчого документа, виданого державним судом (загальної юрисдикції або господарським, залежно від складу сторін спору) за місцем перебування Третейського суду. На рішення Третейського суду АУБ виконавчі документи видає Дніпровський районний суд м. Києва (у справах за участю громадян) або Господарський суд м. Києва (у справах між юридичними особами). Щоб одержати виконавчий документ, стягувач повинен звернутися із заявою у відповідний державний суд, котрий розглядає заяву про видачу виконавчого документа під час судового засідання з викликом сторін. На практиці його одержують у державному суді протягом 2–5 тижнів.

Виконання рішень Третейського суду АУБ державною виконавчою службою за виконавчими документами, виданими державним судом на рішення Третейського суду, не відрізняється від виконання рішень державних судів.

Переваги Третейського суду АУБ порівняно з іншими третейськими судами:

- трирічний досвід розгляду великої кількості справ (кілька сотень позовів щомісяця);
- доступна, повна й систематично оновлювана на сайті Третейського суду АУБ інформація про його роботу;
- регулярне проведення в Асоціації українських банків нарад юристів банків та інших зацікавлених осіб щодо практики роботи Третейського суду АУБ;
- можливість контролювати діяльність Третейського суду керівними органами Асоціації українських банків (Ради АУБ);
- висока кваліфікація суддів та їх спеціалізація на розгляді спорів за участю банків;
- можливість сторін ініціювати зміни до Положення, Регламенту і складу суддів Третейського суду;
- помірний розмір третейського збору.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ СУДУ

Третейський суд приймає позови від банків та інших юридичних і фізичних осіб поштою або безпосередньо через свою канцелярію. Оплата третейського збору за розгляд позовів приймається на поточний рахунок АУБ. Реєстрацію позовів, що надійшли, формування та зберігання судових справ здійснює канцелярія Тре-

Обговорення практики Третейського суду АУБ.

ДОВІДКА

Третейський суд при Асоціації українських банків створений у 2005 році за рішенням Ради АУБ. Зареєстрований у Київському міському управлінні юстиції 21.06.2005 р. (реєстраційний номер 007–2005) за адресою: м. Київ, вул. Марини Раскової, 15, офіс 810.

Третейський суд діє на підставі Закону України "Про третейські суди", Положення "Про Третейський суд АУБ", Регламенту Третейського суду, Положення "Про витрати, пов'язані з розглядом спорів Третейським судом при АУБ". З усіма нормативними документами, списком суддів, а також іншою інформацією про діяльність Третейського суду Асоціації можна ознайомитися на його сайті (tretsud.aub.org.ua).

Третейський суд налічує 50 суддів, включаючи голову суду і його заступників. 5 суддів Третейського суду АУБ мають понад 10 років досвіду роботи в державних судах, 11 суддів – адвокати, решта – кваліфіковані юристи УкрСиббанку, Кредит Європа Банку, Ерсте Банку, ОТП Банку, Універсал Банку, Укрпрофбанку, Експобанку, Брокбізнесбанку, Міжнародного інвестиційного банку та інших установ – юридичних осіб. Судді відповідно до Положення "Про Третейський суд АУБ" не є штатними працівниками Асоціації, що забезпечує їх незалежність і підпорядкування лише закону.

тейського суду АУБ за правилами, аналогічними правилам господарських судів. Працівники канцелярії є штатними працівниками Асоціації українських банків.

Відомості про позови, призначення суддів для їх розгляду, дати судових засідань, результати розгляду позовів заносяться до журналу реєстрації кореспонденції, що надійшла, та електронного реєстру, який веде канцелярія Третейського суду АУБ. Його ухвали й рішення доводяться до сторін за процедурою, аналогічною процедурі в державних господарських судах.

Розгляд спорів відбувається у залі судових засідань.

Прийняті Третейським судом рішення прошиваються і підписуються суддями та президентом АУБ, що передбачено Законом України "Про третейські суди" і Положенням "Про Третейський суд АУБ". Деякі актуальні рішення оприлюднюються на сайті Третейського суду АУБ, а також публікуються в юридичних виданнях та правовій базі "Ліга".

Зустріч Голови Третейського суду АУБ з юристами банків.

СТАТИСТИКА РОЗГЛЯДУ СПОРІВ

Перший позов Третейським судом АУБ розглянуто у квітні 2007 року. У 2009 році до суду надійшло 4 316 позовів – на 40% більше, ніж у 2008-му. Позови надійшли від 13 банків, 25 фізичних осіб, 4 небанківських юридичних осіб. Щомісяця Третейський суд АУБ розглядає від 300 до 450 позовів. Більшість із них – від банків з вимогами про стягнення заборгова-

ності за кредитними угодами, звернення щодо стягнення на предмет застави (іпотеки) з ціною позову від 1000 до 100 млн. гривень. Кілька десятків позовів надійшло від клієнтів з вимогами до банків. Кілька позовів було від юридичних осіб – небанківських установ з вимогами до своїх контрагентів за різними господарськими угодами. Один позов надійшов від вкладника кредитної спілки з вимогами до цієї організації.

Вітальне слово/

Віктор Пинзеник

Голова Українського фонду підтримки реформ

НА СТОРОЖІ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ У СВІТІ

Упродовж багатьох років Асоціація бере активну участь у формуванні вітчизняної банківської системи, обстоюючи інтереси банків у владних інституціях, розширюючи партнерські зв'язки з іноземними банківськими структурами, сприяючи фінансовому та економічному розвитку нашої держави.

Сьогодні, коли перед національною економікою поставили випробування кризою, банківська спільнота має виконати нові важливі завдання: оздоровити банківський сектор, відновити довіру суспільства до банків, поліпшити інвестиційний клімат.

Від досвіду та професіоналізму українських банкірів значною мірою залежить позитивний імідж України у світі, вирішення важливих соціально-економічних завдань.

Нехай ваша спільна діяльність і надалі сприяє забезпеченню стабільності й економічного зростання країни, розвитку національної банківської справи, підвищенню довіри громадян до нашої банківської системи!

Бажаю вам плідної праці, нових успіхів, здоров'я, добра й оптимізму!

ЕКСПРЕС-БАНК

Ліцензія НБУ №89 від 03.12.2001 р.

АБ “Експрес-Банк”: надійність, перевірена часом

Головною ознакою суверенної держави є наявність міцного незалежного фінансово-банківського сектору. У будь-якій державі, незважаючи на її економічну модель та спосіб організації суспільних відносин, банківська система відіграє ключову роль. Адже саме вона забезпечує рух фінансових потоків, необхідний для функціонування та розвитку економіки.

Фінансові системи держав із розвинутою ринковою економікою формувалися століттями, а новітня історія України налічує лише 18 років. Тож ми, українці, мали пройти віковий шлях становлення всього за кілька років. Події 2008–2009 років, коли українську економіку спіткала глибинна системна криза, довели, що вітчизняна банківська система, незважаючи на свій молодий вік, є досить потужною і має достатній запас міцності. І в цьому велика заслуга фінансистів-фахівців, котрі 20 років тому об'єдналися в єдину структуру і спільними зусиллями розбудовували вітчизняну банківську систему. Сьогодні Асоціація українських банків – це не лише елітний клуб банкірів України, це перш за все головний лобіст інтересів банківського сектору, центр, у якому народжуються законодавчі ініціативи, який сприяє розвитку фінансової системи.

АБ “Експрес-Банк” із 1995 року є активним членом Асоціації українських банків. Фахівці банку постійно співпрацюють з Асоціацією, беруть участь у формуванні пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства та банківської системи в цілому.

ВЗАЄМОВИГІДНЕ ПАРТНЕРСТВО

У наш час стабільна та успішна робота сучасного підприємства можлива лише за наявності надійного фінансового партнера. Протягом більш як 15 років таким партнером для “Укрзалізниці” є АБ “Експрес-Банк”. За ці роки було реалізовано багато цікавих та конче необхідних проєктів не лише для підприємства, а й для працівників залізниці.

Свою діяльність АБ “Експрес-Банк” розпочав у 1994 році в доволі непростий період, коли економіка країни переживала складні часи переходу від командного до ринкових принципів роботи. Його розвиток і становлення тісно переплетені з формуванням та розвитком залізничного транспорту. Фактично банк став безпосереднім учасником економічного відродження “Укрзалізниці”. Роками, “цеглина за цеглиною”, в партнерському співробітництві підприємства з банком вибудовувалася система ефективного управління галуззю.

Сьогодні всі шість залізниць працюють у єдиній системі, фінансову безперебійність якої забезпечує АБ “Експрес-банк”. Завдяки руху коштів у межах одного банку та повної координації дій оперативність обігу коштів “Укрзалізниці” прискорена більш як у чотири рази. Постійний моніторинг поточної фінансової ситуації, що надається банком Адміністрації “Укрзалізниці”, дає змогу оперативно реагувати на будь-які фінансові питання, що виникають у роботі підприємства. Це гарантує безперебійність функціонування транспортного гіганта.

Результатом багаторічної співпраці є повна адаптація системи розрахунково-касового обслуговування банку під особливості роботи з “Укрзалізницею” й унікальність послуг, що надаються банком, партнерська довіра та оперативність у вирішенні будь-яких питань.

Банк національного масштабу

Голова Правління АБ "Експрес-Банк" Олена Чулицька

За 16 років своєї діяльності АБ "Експрес-Банк" виріс у фінансово-кредитну установу національного масштабу, що має свої представництва в усіх регіонах України, надаючи повний спектр банківських послуг різним клієнтським сегментам.

Сьогодні АБ "Експрес-Банк" – серйозний універсальний банк, якому притаманний динамічний розвиток, банк, який довів свою здатність ефективно працювати за умов нестандартної макроекономічної ситуації.

Зв'язок із залізничною галуззю зберігається протягом усієї діяльності АБ "Експрес-Банк" і з кожним роком він лише зміцнюється.

Наша мета – максимальне забезпечення потреб Укрзалізниці в послугах банку. В 2010 році буде впроваджено новий проект: програма щодо бюджету "Укрзалізниці". Програмне забезпечення, розроблене в минулому році спільними зусиллями спеціалістів обох структур, дасть змогу керівництву "Укрзалізниці" отримувати через АБ "Експрес-Банк" оперативну інформацію щодо обігу коштів та виконання планів усіма залізницями.

"ПЛАСТИКОВИЙ ЗАХИСТ" НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

АБ "Експрес-Банк" є лідером з емісії платіжних карток Національної системи масових електронних платежів. Ще в 2000 році банк підтримав стратегічне рішення Національного банку України щодо побудови внутрішньодержавної платіжної системи – Національної системи масових електронних платежів (НСМЕП). За час промислової експлуатації, що почалася в листопаді 2004 року, вона довела свою життєздатність та успішність.

НСМЕП – суто українська розробка, в якій брали участь майже 30 вітчизняних підприємств. За оцінками міжнародних експертів, ця розробка – одна з найпередовіших платіжних систем світу. Платіжні картки НСМЕП, створені на основі чіпової технології, є найнадійнішими на ринку. За весь термін їх експлуатації не зафіксовано жодного "зламу" карток.

У НСМЕП закладено величезний потенціал для оперативного вирішення завдань державного рівня. Картковий додаток національної системи може бути мобільно модифікований або доповнений для вирішення як локальних, так і глобальних завдань у межах держави: забезпечення прозорості надання громадянам пільг і їх облік, впровадження системи страхування, здійснення безготівкових платежів за транспортні послуги тощо.

В Україні вже реалізуються кілька цікавих проектів, у яких бере участь АБ "Експрес-Банк". Найбільш масовим і показовим з точки зору можливостей НСМЕП є проект "Електронний студентський квиток". Проект був ініційований Міністерством освіти і науки України та Національним банком України для впровадження в галузі освіти інформаційно-аналітичної системи обліку та компенсації пільг, що надаються студентам вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації і учням навчальних закладів системи професійно-технічної освіти. В рамках проекту був розроблений і впроваджений багатофункціональний електронний студентський квиток єдиного зразка з використанням технології НСМЕП, що поєднує в собі функції студентського квитка і банківської платіжної картки. Електронний студентський квиток дає змогу власникові скористатися державними або відомчими пільгами: в касах вокзалів і станцій залізниці працює понад 160 терміналів АБ "Експрес-Банк", де в майбутньому за допомогою картки НСМЕП можна буде придбати залізничний квиток з урахуванням встановленої державної знижки на вартість проїзду. Впровадження таких програм дає змогу здійснити перехід від системи надання доплат незможливим верствам населення до системи надання адресної допомоги.

НСМЕП і економічна безпека держави

**Директор Департаменту роздрібного бізнесу
АБ "Експрес-Банк" Василь Московець**

НСМЕП – життєво необхідна компонента для української банківської системи. Її впровадження і розвиток відповідають у першу чергу інтересам України й українців. Внутрідержавна платіжна система – одна з основних складових єдиної системи економічної безпеки держави.

За офіційними даними, менше 1% операцій за картками, емітованими українськими банками, здійснюється за кордоном. Отже, переважна більшість – це внутрідержавні операції. Їх проведення через суто українську платіжну систему – безпечніше і дешевше.

Крім того, саме внутрідержавна платіжна система за допомогою її карткового додатка є дієвим інструментом, спроможним вирішувати будь-які державні завдання.

На даний момент можливості картки НСМЕП задіяні не більш як наполовину. Проте подальший розвиток потребує не лише зацікавленості і ресурсів окремих банків, а й держави.

Міжнародна діяльність/

Сергій ШумилоНачальник прес-центру
Асоціації українських банків

Міжнародна співпраця АУБ

Представлення інтересів національної банківської системи на міжнародному рівні — один із важливих напрямів діяльності Асоціації українських банків. З цієї метою АУБ активно співпрацює зі Світовим банком, Міжнародним валютним фондом, Європейським банком реконструкції та розвитку та їх експертами, представниками Євросоюзу, FATF, Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC), Європейською банківською федерацією, Банківською асоціацією країн Центральної та Східної Європи, банківськими асоціаціями іноземних країн тощо.

Коли Україну включили до чорного списку FATF, саме Асоціація українських банків разом із Національним банком України та комерційними банками доклала неабияких зусиль, щоб виправити ситуацію. АУБ направила до Групи FATF, Європейської банківської федерації та банківських асоціацій Великої Британії, США і Німеччини пропозиції української сторони про співпрацю у справі боротьби з відмиванням “брудних” коштів, провела переговори з послами західних країн — членів FATF, з якими Україна має тісні економічні зв’язки. У відповідь Європейська наглядова група FATF надіслала на ім’я Президента АУБ Олександра Сугоняка листа, в якому сказано:

“Ми схвалюємо позицію українських банків, що відображена у вашому зверненні, і з нетерпінням очікуємо спеціальних рекомендацій з боку АУБ для своїх членів з ме-

тою прискорення впровадження вдосконаленого законодавства щодо боротьби з відмиванням грошей”.

Але найголовніше — було створено національну систему протидії відмиванню “брудних” коштів, прийнято відповідне законодавство, створено Держфінмоніторинг, з яким АУБ підписала Угоду про співпрацю. Виключення України з чорного списку FATF стало логічним результатом великої роботи, здійсненої НБУ, АУБ та банківською системою в цілому. Банки власним коштом створили систему, навчили людей. Все відбувалося під чітким керівництвом Національного банку. Відповідного рівня робота здійснена і Держфінмоніторингом.

Американські банківські експерти належно оцінили роботу Асоціації, назвавши її високопрофесійним об’єднанням і паростком громадянського демократичного суспільства в Україні. Фахівців АУБ постійно залучають до складу груп, які працюють спільно з іноземними делегаціями над різноманітними проектами з приводу функціонування економічної і фінансової сфер. Асоціація тісно співпрацює з експертами Світового банку, МВФ, ЄБРР, Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC), Німецькою консультативною групою тощо, які під час перебування в Україні охоче зустрічаються з фахівцями АУБ, обмінюються інформацією та досвідом.

Члени Асоціації намагаються системно вивчати і використовувати міжнародний досвід. Зокрема, у липні 1998 року, напередодні серйозної кризи в Росії, АУБ терміново зібрала Міжнародну науково-практичну конференцію “Економічні і правові передумови фінансово-банківської кризи в Україні: шляхи запобігання та досвід інших країн”, провела зустріч керівників українських банків із представниками банківських кіл Російської Федерації. Спільне дослідження причин виникнення фінансової кризи в Росії та її можливі наслідки для банківської системи як Російської Федерації, так і України дало свої результати. Україні вдалося вчасно і професійно запобігти фінансово-банківській кризі у тих обсягах, які вона мала у 1998 році в сусідній Росії.

У листопаді 2003 року АУБ провела Міжнародну конференцію “Вдосконалення українського ринку охоронних послуг з урахуванням міжнародного досвіду”. У ній взяли участь представники сусідніх країн: Польщі, Латвії, Литви, Молдови, Казахстану, Росії. Учасники зустрічі дійшли висновку: домінування Держслужби охорони (ДСО) при МВС України на ринку призводить, з одного боку, до нав’язування банкам необґрунтованих охоронних захо-

На фото зліва направо: Президент Союзу польських банків Кишитоф Петрашевич та Президент Асоціації українських банків Олександр Сугоняко.

Нарада з питань міжнародного співробітництва в Національному банку України. 2003 р.

дів, які не враховують особливостей банківської діяльності, а з другого — до постійного зростання вартості послуг охорони банківських установ. На адресу Президента України, Верховної Ради та Кабінету Міністрів України надійшло звернення учасників щодо ситуації навколо охорони банків та необхідності її врегулювання відповідно до міжнародного досвіду та вимог Євросоюзу.

Серед міжнародних заходів, проведених з ініціативи АУБ або за активної участі її фахівців, також варто згадати спільну українсько-угорську міжбанківську конференцію, проведenu у лютому 2006 року у Будапешті спільно з Угорським банківським союзом.

Її метою було налагодження прямих контактів із фінансово-кредитними установами обох країн, підтримка розвитку українсько-угорського банківського співробітництва з експортно-імпортних операцій, сприяння активізації двосторонніх торговельно-економічних відносин.

У вересні того ж року під час перебування з робочим візитом у Швейцарії делегація АУБ провела зустрічі з керівниками низки провідних банків цієї країни та Швейцарської асоціації банків. За результатами цих зустрічей продовжено роботу з підготовки методичних рекомендацій з корпоративного управління в банках України, поширення серед банків прикладів кращої світової практики корпоративного управління, запровадження в банківській системі та окремих банках України кодексів професійної етики.

Також налагоджено співпрацю між АУБ та Банківською асоціацією країн Центральної та Східної Європи, про що обидві організації підписали відповідний меморандум.

29–30 травня 2008 року в Баку (Азербайджан) відбулася міжнародна конференція “Стратегія розвитку ГУАМ”, під час якої було утворено Координаційну раду банківських асоціацій країн — членів ГУАМ. Угоду про її створення підписали Президент Асоціації українських банків Олександр Сугоняко, президент Асоціації банків Азербайджану Ельдар Ісмаїлов, президент Асоціації банків Грузії Зураб Гвасалія та голова Асоціації банків Молдови Думитру Урсу. Як зазначено у підписаному документі, Координаційна рада створена для активізації спільних зусиль банківських асоціацій Грузії, України, Азербайджану та Молдови у справі підвищення їх ролі в розвитку й інтеграції економік країн — членів ГУАМ.

30 березня 2010 року, відповідно до отриманих пропозицій, Рада АУБ прийняла рішення взяти участь у створенні в ролі засновника Центрально-Євразійської Бан-

ківської Федерації. До цієї міжнародної організації також увійшли банківські асоціації Азербайджану, Білорусі, Туреччини, Казахстану, Молдови, Грузії, Киргизстану, Таджикистану та Узбекистану.

Асоціація українських банків є асоційованим членом Європейської банківської федерації (ЄБФ), яка представляє інтереси банківської галузі в європейських країнах та їх владних інституціях. До сфери її діяльності залучено понад 4.5 тисячі банків із 39 країн, активи яких становлять понад 20 000 мільярдів євро, а персонал налічує 2.3 мільйона працівників. ЄБФ представляє, захищає та відстоює інтереси своїх членів, сприяє розвитку банківництва, зокрема через законотворчість та опрацювання проектів законодавчих актів, забезпечує своїх членів необхідною інформацією, надає важливі послуги, також допомагає новим кандидатам у здійсненні відповідних процедур щодо набуття членства в ЄС.

Спільно з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) Асоціацією було проведено чималу роботу з удос-

Борис Тарасюк (ліворуч) та Олександр Сугоняко.

коналення корпоративного управління в українських банках. Зокрема у червні 2009 року для комерційних банків було проведено семінар-нараду на тему “Робота з проблемними активами”. Мета зазначеного заходу — налагодити співпрацю в питаннях забезпечення захисту прав кредиторів та роботи з проблемними активами за європейськими стандартами, забезпечення цивілізованих, прозорих та конкурентних відносин на ринку.

Міжнародна конференція “Стратегія розвитку ГУАМ”, під час якої було утворено координаційну раду банківських асоціацій країн — членів ГУАМ. Баку (Азербайджан). 29–30 травня 2008 року.

Історична довідка/

Європейська банківська федерація (ЄБФ)

Асоціація українських банків є асоційованим членом Європейської банківської федерації (ЄБФ) з 1 квітня 2008 року.

Федерація заснована у 1960 році. Вона представляє інтереси банківської галузі в європейських країнах та їх владних інституціях. До її діяльності залучено понад 4.5 тисячі банків із 39 країн, активи яких становлять понад 20 000 мільярдів євро, а персонал налічує 2.3 мільйона працівників.

ЄБФ представляє, захищає та обстоює інтереси її членів, сприяє розвитку банківської галузі, зокрема шляхом законотворчості, забезпечує своїх членів необхідною інформацією, надає їм важливі послуги, а також допомагає новим учасникам Федерації вирішити відповідні процедурні питання, пов'язані з набуттям членства в ЄС чи входженням у зону євро.

Керівні органи Федерації: правління, президент, виконавчий комітет,

голова виконавчого комітету, генеральний секретар, секретаріат, консультативні комісії тощо.

До складу ЄБФ за станом на 2008 рік входили 30 національних банківських асоціацій на правах дійсних членів; ще 10 є асоційованими членами: Албанія, Андорра, Вірменія, Хорватія, Румунія, Росія, Туреччина, Монако, Чорногорія та Україна.

(Інтернет-сайт ЄБФ: www.ebf-fbe.eu).

Вітальне слово/

Макс Альєр

Постійний представник Міжнародного валютного фонду в Україні

ВІДКРИТІСТЬ ДО КОНТАКТІВ ДЛЯ НАС ДУЖЕ КОРИСНА

Шановні панове!

Прийміть наші щирі вітання з 20-річчям Асоціації українських банків! Від самого початку Асоціація українських банків відіграла важливу роль у розбудові сучасної банківської системи України. Ваша активна участь в обговоренні шляхів удосконалення та зміцнення законодавчої і нормативно-правової бази, що регулює діяльність банківської системи, стала цінним внеском. Якщо ж говорити про недалеке минуле, то слід відзначити конструктивну участь АУБ у дебатах щодо шляхів подолання та пом'якшення наслідків світової фінансової кризи для банківської системи України.

Приємно відзначити давню співпрацю АУБ із Представництвом Міжнародного валютного фонду в Україні. Така співпраця і відкритість до контактів є для нас дуже корисними.

Сподіваємося на продовження нашої плідної співпраці з АУБ у майбутньому.

Історична довідка/

Банківська асоціація країн Центральної і Східної Європи (BACEE)

Банківська асоціація країн Центральної і Східної Європи (BACEE), штаб-квартира якої знаходиться в Угорщині, заснована у 1996 році з метою розширення і зміцнення ділових зв'язків між банками — її членами та фінансовими інститутами Центральної і Східної Європи, СНД й інших країн світу. Членство в BACEE відкрите для всіх банків із доброю репутацією, спрямованих на розвиток співробітництва із зарубіжними банками, опанування ними міжнародних ринків, запозичення передового банківського досвіду та просування нових банківських продуктів і технологій.

Некомерційна організація BACEE працює задля зміцнення стабільності, прозорості й поживлення банківських ринків Центральної і Східної Європи та країн СНД. Прагнучи ефективно виконувати цю місію, вона працює за чотирма головними напрямками:

1. Інформаційні й консультативні послуги банкам Центральної і Східної Європи: новини тижня (News of the Week), послуги з банківського аналізу;

2. Розвиток бізнесу: BACEE збирає й аналізує ділові

Міжнародний банківський форум "Міжнародне співробітництво і перспективи антикризової політики банків країн СНД, Центральної і Східної Європи".

пропозиції та поширює їх серед банків — членів асоціації;

3. Організація заходів: конференцій, семінарів, курсів навчання і ділових візитів для банківського персоналу;

4. Маркетинг і реклама на заходах, організовуваних BACEE для банків — членів асоціації, фінансових інститутів, консультантів інших компаній.

BACEE надає пропозиції щодо ділової політики, прозорості (транспарентності) фінансової діяльності, надає банківську документацію зарубіжним партнерам, до- і післярейтингові консультації, сприяє залученню кредитних ліній від зарубіжних банків та міжнародних фінансових установ тощо. Асоціація створила унікальну базу даних про банки Центральної та Східної Європи, доступну для всіх членів BACEE, і має найповнішу ділову інформацію щодо фінансових установ регіону.

Сьогодні BACEE налічує 45 банків із 26 країн світу. Генеральним секретарем Банківської асоціації країн Центральної і Східної Європи є Іштван Лендьел (Угорщина).

Вітальне слово/

Мартін Райзер

Директор Світового банку в справах України, Білорусі, Молдови

АУБ КОНСОЛІДУЄ ЗУСИЛЛЯ БАНКІВ

Прийміть, будь-ласка, наші вітання вам і всьому банківському співтовариству з нагоди 20-ї річниці АУБ! Цінуємо ваші зусилля в ці напружені роки сприяти розвитку банківської системи України, підтримувати високі стандарти й етичні принципи банківництва.

Як свідчить нинішня криза, попереду ще величезна робота щодо зміцнення банківського сектору та перетворення його на інструмент економічного відновлення. Ми віримо, що АУБ відіграє важливу роль у консолідації зусиль усього банківського сектору країни на підвищення ефективності, якості і прозорості роботи. Зі свого боку Світовий банк продовжуватиме надавати консультації та ділитися міжнародним досвідом. Очікуємо плідної співпраці з АУБ та її членами.

Бажаємо вам успіхів у ваших зусиллях!

Історична довідка/

Координаційна рада банківських асоціацій країн – членів ГУАМ

На Міжнародній конференції “Стратегія розвитку ГУАМ”, яка відбулася 29–30 травня 2008 року в Баку (Азербайджан), президент Асоціації українських банків Олександр Сугоняко, президент Асоціації банків Грузії Зураб Гвасалія, голова Асоціації банків Молдови Думитру Урсу та президент Асоціації банків Азербайджану Ельдар Ісмаїлов підписали угоду про створення Координаційної ради банківських асоціацій країн – членів ГУАМ.

Як зазначено в цьому документі, Координаційна рада створена для активізації спільних зусиль банківських асоціацій Грузії, України, Азербайджану та Молдови з метою підвищення їх ролі в розвитку й інтеграції економік кра-

Засідання Координаційної ради банківських асоціацій країн – членів ГУАМ.

їн – членів ГУАМ. Згідно з положенням про Координаційну раду її діяльність передбачає:

- ❖ формування передумов для високоякісного банківського супроводу переміщення товарів, послуг і капіталів на економічному просторі країн-учасниць;
- ❖ розвиток інфраструктури міжбанківського обслуговування на базі сучасних інформаційних технологій і між-

народних стандартів, включаючи встановлення прямих кореспондентських відносин між банками країн – членів ГУАМ;

- ❖ сприяння впровадженню в кредитно-розрахункові відносини між суб'єктами господарювання держав – членів ГУАМ грошово-кредитних інструментів, прийнятих у світовій практиці;

- ❖ аналіз банківського законодавства держав і розробка пропозицій щодо його вдосконалення відповідно до міжнародних стандартів;

Учасники Міжнародної конференції “Стратегія розвитку ГУАМ”. Баку (Азербайджан). 29–30 травня 2008 р.

- ❖ удосконалення механізмів протидії використанню банків для легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом;

- ❖ обмін поточною фінансово-економічною та банківською інформацією, нормативно-правовими актами;

- ❖ взаємообмін професійним досвідом, включаючи навчання персоналу.

Координаційна рада має право співпрацювати з усіма державними, приватними й неурядовими організаціями країн – членів ГУАМ.

На першому засіданні Координаційної ради вирішено, що головування в ній щороку змінюватиметься – її очолюватиме керівник тієї асоціації, країна якої головуватиме в ГУАМ.

Вітальне слово/**Іштван Лендьєл**Генеральний секретар Банківської асоціації країн
Центральної і Східної Європи (BACEE)**АУБ І BACEE: ПАРТНЕРСЬКА СПІВПРАЦЯ**

За минулі 20 років Асоціація українських банків виконала величезну роботу і досягла значних успіхів у стабілізації, зміцненні та розвитку банківської системи вашої країни. Здійснені нею заходи щодо нейтралізації впливу світової економічної кризи цінуємо особливо.

АУБ і Банківська асоціація країн Центральної і Східної Європи (BACEE) плідно співпрацюють уже багато років. Останнім часом наші відносини розвиваються згідно з підписаним 6 вересня 2006 року Договором про співробітництво. Як генеральний секретар BACEE я кілька разів брав участь у роботі конференцій, організованих Асоціацією в Києві, також ми запрошували представників АУБ на наші заходи в Будапешті. Щиро дякую Асоціації банків України за надану нам підтримку і висловлюю щирі наміри і побажання продовжувати співробітництво в майбутньому.

Вітаю вас, друзі, з 20-ю річницею і бажаю подальших успіхів у здійсненні вашої видатної місії!

Вітальне слово/**Ельдар Ісмаїлов**

Президент Асоціації банків Азербайджану

ЦЕНТРАЛЬНО-ЄВРАЗІЙСЬКА БАНКІВСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ МАЄ ВЕЛИКЕ МАЙБУТНЄ

Маю велику честь привітати Асоціацію українських банків зі славним ювілеєм – 20-річчям її діяльності з ефективної підтримки розвитку банківського сектору України та партнерських, дружніх відносин із зарубіжними спорідненими організаціями.

Асоціація банків Азербайджану завжди приділяла велику увагу зміцненню професійних зв'язків з АУБ, і приємно зазначити, що наше співробітництво обопільне. Воно втілюється в багатьох офіційних і неформальних зустрічах, створенні організаційних структур та підписанні документів, серед яких особливе місце належить Угоді про співробітництво від 11 червня 2007 року. У 2008 році ми спільно створили Координаційну раду банківських асоціацій країн – членів ГУАМ, а в нинішньому році – Центрально-Євразійську банківську федерацію, яка має велике майбутнє.

Таке співробітництво сприяло і продовжує сприяти нашому розвитку і взаємозбагаченню. Велике значення має регулярний обмін досвідом із різних аспектів діяльності банківських асоціацій, налагоджений нами за останні роки. Особливо слід відзначити взаємодію у підвищенні ролі банківського сектору в соціально-економічному розвитку наших держав, налагодженні й розвитку зв'язків із міжнародними фінансовими інститутами та банківськими організаціями, підвищенні довіри корпоративних структур і населення до банків.

Переконаний, що й надалі роль Асоціації українських банків у розвитку грошово-банківської системи України буде значущою й ефективною, а міцні багатогранні дружні відносини між нашими асоціаціями й надалі успішно розвиватимуться, сприяючи налагодженню нових ділових контактів між банками та розвитку економічних зв'язків між Азербайджаном і Україною.

Вітальне слово/**Зураб Гвасалія**

Президент Асоціації банків Грузії

СПІВРОБІТНИЦТВО – ВАЖЛИВЕ ДЛЯ РЕГІОНУ

Від імені банківського співтовариства Грузії маю честь привітати вас із 20-ю річницею заснування Асоціації українських банків! Бажаю вашій організації та всій Україні процвітання, успіхів і розвитку!

Україна і Грузія завжди були і залишаються гарантами миру і розвитку в регіоні. Сильна банківська система – це запорука економічного розвитку та процвітання, і тому наше тісне і успішне співробітництво важливе не лише для України та Грузії, а й для всіх сусідніх із нами народів.

Вітальне слово/**Гарегин Тосунян**

Президент Асоціації російських банків

МИ ЗАЦІКАВЛЕНІ У РОЗКВІТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Від імені Ради Асоціації російських банків, усього банківського співтовариства Росії та від себе особисто сердечно вітаю вас і всіх українських колег і партнерів із 20-річчям Асоціації українських банків!

Нас щиро радує, що ваша Асоціація здобула авторитет і шану у фінансових і підприємницьких колах, державних структурах, серед широких верств суспільства. У скрутних умовах згубної світової кризи банківська система України довела свою спроможність долати найскладніші випробування. У цьому вбачаємо великий організаторський і законотворчий хист Асоціації українських банків, її важливу роль у фінансово-економічному житті України.

Наші країни поєднані великою кількістю економічних, культурних, соціальних зв'язків. Російське банківське співтовариство щиро зацікавлене в розквіті економіки України. 20-річний ювілей вашої Асоціації – добра нагода для активізації нашої взаємодії: від обміну досвідом щодо подолання наслідків кризи – до розробки нових планів братерської співпраці й динамічного розвитку банківських систем наших країн.

Напередодні ювілею бажаємо українським колегам нашого спільного професійного цеху міцного здоров'я, бадьорості, оптимізму, натхнення в роботі й успішній реалізації прагнень і задумів!

Вітальне слово/**Фелікс Чернявський**

Голова Асоціації білоруських банків

**АСОЦІАЦІЯ ВІДІГРАЄ ВЕЛИКУ РОЛЬ
В ЕКОНОМІЧНІЙ ІНТЕГРАЦІЇ**

Асоціація білоруських банків сердечно вітає колектив та всіх членів Асоціації українських банків із 20-річним ювілеєм!

З позиції міжнародної банківської практики – це лише початок великого шляху для організації такого рівня. Однак навіть за цей короткий час, у складних економічних умовах становлення і розвитку країни ваша Асоціація вже посіла гідне місце в банківській системі України.

Розпочавши свою діяльність у червні 1990 року як Асоціація комерційних і кооперативних банків України, створена тринадцятьма банками, ваша організація за цей короткий час виросла в Асоціацію всеукраїнського значення, об'єднавши 120 банків, шість банківських союзів та ряд фінансових організацій. Протягом усього періоду своєї діяльності Асоціація успішно об'єднує банківську спільноту, координує діяльність кредитних установ та захищає їхні інтереси.

Значний внесок Асоціації – у зміцнення партнерства між банківськими об'єднаннями, підвищення їх ролі в економічній інтеграції: АУБ активно співробітничав з національними банківськими асоціаціями багатьох країн, є асоційованим членом Європейської банківської федерації. Завдяки цьому ваша Асоціація стала представницьким банківським об'єднанням, яке має заслужений авторитет і високий статус, підтверджений на національному та міжнародному рівнях.

Ми високо цінуємо конструктивні й довірливі відносини, які склалися між нашими асоціаціями й закріплені в Угоді про співробітництво. Впевнені у їх подальшому зміцненні.

Щиро бажаємо Асоціації українських банків і всім її членам поступального розвитку та успішного впровадження економічних реформ, нових досягнень на благо банківської системи України. Міцного здоров'я, щастя, благополуччя, вдалих починань і творчих успіхів усім співробітникам Асоціації!

Вітальне слово/**Теодорос
Тверийонс**Президент
Асоціації комерційних
банків Латвії**У БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМАХ
НАШИХ КРАЇН
ВІДБУЛИСЯ СУТТЄВІ ЗМІНИ**

Мені як Президенту Асоціації комерційних банків Латвії з часу її створення майже 20 років тому особливо помітні зміни у банківській сфері, що відбулися в наших країнах за цей період. Відомо також, яку роль відіграли національні банківські асоціації в здійсненні цих змін.

Не сумніваюся, що підтримка й захист загальних інтересів банківського співтовариства, сприяння його професіоналізму, активна участь у розвитку й зміцненні банківської системи України й надалі будуть у центрі уваги Асоціації банків України.

Від імені латвійських банків – мої найкращі побажання українським колегам! Упевнений, Асоціація українських банків і надалі успішно вирішуватиме свої завдання.

Вітальне слово/

Кшиштоф Петрашкевич
Президент Союзу польських банків

СОЮЗ ПОЛЬСЬКИХ БАНКІВ – ЗА СТАБІЛЬНУ МІЖБАНКІВСЬКУ ІНФРАСТРУКТУРУ

Користуючись нагодою, з великим задоволенням вітаю членів української банківської спільноти з нагоди 20-ї річниці Асоціації українських банків!

Союз польських банків завжди сприяв діяльності Асоціації українських банків. На численних заходах ми обговорювали питання та обмінювалися інформацією щодо розвитку банківських секторів наших країн.

Якісні та прийнятні за ціною банківські послуги неможливі без стабільної міжбанківської інфраструктури. Тому ми радо і щедро ділилися досвідом Польщі щодо створення Бюро кредитних історій Державної рахункової палати з нашими колегами з Асоціації українських банків.

Також ми сприяли їй в отриманні асоційованого членства у Європейській федерації банків. Представники АУБ на запрошення Союзу польських банків уперше брали участь у засіданні Європейської федерації банків, яке відбулося в 2006 році у Кракові.

Ці здобутки дають підстави сподіватися, що наші майбутні взаємовідносини та співпраця будуть такими ж продуктивними й корисними, як і досі.

Бажаю всім процвітання, подальшого професійного успіху та особистого щастя!

Вітальне слово/

Рікардо Джуччі
Голова німецької Консультативної групи в Україні

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА МАЄ БУТИ СТАБІЛЬНОЮ

Асоціація українських банків є одним із головних партнерів німецької Консультативної групи в Україні. Представники наших установ регулярно зустрічаються, щоб обговорити напрями діяльності й нормативні акти стосовно банківського сектору. Наша спільна мета – у поліпшенні умов праці, стабільності й ефективності банківської системи України. Особливо високо ціную рівень професіоналізму та відкритості під час наших зустрічей з президентом АУБ Олександром Сугоняком та його командою.

Вітаю Асоціацію з 20-річним ювілеєм і бажаю їй нових успіхів у майбутньому!

Вітальне слово/

Тамара Смовженко

Ректор Університету банківської справи Національного банку України, доктор економічних наук

СОЮЗ НАУКОВЦІВ І ПРАКТИКІВ У ДІІ

Асоціація українських банків із самого початку формувалася як захисник інтересів усього банківського співтовариства, а не лобіст якогось окремого банку чи групи банківських установ. Нині, аналізуючи 20-літній шлях Асоціації, можна з упевненістю сказати, що вона з цим завданням успішно справляється.

Результативний захист інтересів будь-якого недержавного об'єднання фізичних чи юридичних осіб неможливий без ґрунтовних знань, які продукують теоретики-науковці і своїм досвідом доповнюють практики.

Власне, знання і стало основною темою та спрямуванням діалогу Університету банківської справи з Асоціацією українських банків. А розпочалася наша співпраця з участі представників Асоціації в науково-практичних конференціях, круглих столах, семінарах та інших заходах, які проводив університет. Згодом вона знайшла своє відображення і в навчальному процесі.

У 2007 році з ініціативи Асоціації університет розпочав роботу над темою "Вплив іноземного капіталу на функціонування банківської системи України". За її результатами в Національному банку України було проведено засідання круглого столу за участі представників секції економіки Національної академії наук України, дирекції НБУ з банківського регулювання і нагляду, Асоціації українських банків, науковців та банкірів-практиків. За результатами подальшої роботи над цією темою опубліковано монографію "Новий етап розвитку банківської системи України: зростання участі іноземних інвесторів"¹.

Нині представники Асоціації українських банків та об'єднань, що входять до неї, беруть активну участь у навчальному процесі, засіданнях дискусійних клубів, які проводить університет. А президент АУБ Олександр Сугоняко особисто викладає в університеті на курсах підвищення кваліфікації, часто спілкується зі студентською молоддю, обговорюючи з нею найгостріші економічні проблеми.

Університет є закладом, що формує людський потенціал банківської системи України. Він уже нині готовий долучитися до формування науково-методичних основ роботи Асоціації, до розроблення відповідних наукових тем, до реалізації спільних проектів. Водночас зацікавлення університету в Асоціації пов'язане зі специфікою її діяльності – об'єднанням на громадських засадах переважної більшості банків України, які є потенційними працедавцями для нової зміни банкірів.

Союз практиків і науковців – запорука гармонійного розвитку на користь спільної справи.

¹ Новий етап розвитку банківської системи України: зростання участі іноземних інвесторів: Монографія / Смовженко Т.С., Кіреєв О.І., Другов О.О. та інші. За ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С.Смовженко. К.: УБС НБУ, 2008. – 231 с.

Партнерство/

Валерій ОгієнкоДиректор-розпорядник
Фонду гарантування вкладів фізичних осіб

Асоціація ефективно захищає інтереси вкладників

В останні роки у глобальному масштабі тривало поглиблення партнерства між бізнес-структурами та суспільними, громадськими інституціями. Значно прискорила ці процеси світова фінансова криза, яка стала індикатором суттєвих прогалин у площині такої взаємодії. В Україні комунікаційну функцію між комерційними

банками та суспільством від початку своєї діяльності ефективно виконувала Асоціація українських банків.

Пошук і спільна розробка оптимальних рішень для подолання складних ситуацій потребують врахування

позицій усіх учасників ринку – насамперед вкладників та клієнтів банку. Позитивні результати щодо прогнозованості і стабільності фінансового ринку дає співпраця Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та АУБ.

У країнах, які розвиваються, основне питання роботи фінансового ринку — належна якість банківського сектору. Так, в Україні після 1991–1992 рр. бізнесові кола активно створювали комерційні банки, завдяки чому швидко сформувалася дворівнева банківська система. І перед кредитними установами постало питання: як узгоджувати ринкову діяльність та відстоювати корпоративні інтереси. Цілком логічно, що роль представника системних інтересів узяло на себе нове банківське професійне об'єднання — Асоціація українських банків.

Однак розвинутий фінансовий ринок — ще не гарантія того, що система буде працювати без збоїв. Банкрутства фінансових установ — великий політичний ризик для уряду будь-якої держави. Враховуючи цей чинник, уряди багатьох країн створюють захисну систему, яка здебільшого передбачає механізм захисту депозитних вкладів та є доповненням до системи банківського нагляду і регулювання.

Таким інструментом у сучасному світі є система страхування депозитів, яка функціонує вже у 95 країнах.

У Європі діє Директива Європейського Парламенту і Ради від 30 трав-

ня 1994 р. № 94/19 “Про системи гарантування депозитів”. Відповідно до цього документа кожна держава — член ЄС здійснює контроль за створенням та офіційним визнанням на своїй території однієї чи кількох систем гарантування депозитів. При цьому жодна кредитно-фінансова установа, що отримала дозвіл на здійснення банківської діяльності, не може залучати депозитні вклади, не будучи членом однієї з таких систем.

В Україні у результаті наполегливої співпраці урядових структур, Національного банку України, Світового банку, а також Асоціації українських банків механізм захисту майнових інтересів вкладників був започаткований з кінця 1998 року Указом Президента України № 996/98 “Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб — вкладників комерційних банків України” з одночасним поданням до Верховної Ради України законопроекту “Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб”, який набув сили закону 21 жовтня 2001 року. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) було створено як державну спеціалізовану установу, котра виконує функції державного управління у сфері гарантування вкладів

фізичних осіб в Україні.

Таким чином, Фонд став учасником фінансового ринку і, вже як його складова, розпочав взаємодію з іншими суб'єктами щодо забезпечення стійкості фінансової системи.

Упродовж цього часу функціонування Фонд плідно співпрацює з Асоціацією українських банків. На етапі впровадження в Україні системи гарантування вкладів АУБ як найвпливовіша професійна організація привернула увагу суспільства до цієї події у банківській системі України, доклала значних зусиль для досягнення ефективного співробітництва та координації дій усіх учасників цього процесу, в розробку шляхів розвитку системи гарантування, нормативно-правових документів та внесення відповідних змін до чинного законодавства.

Керівництво АУБ і Фонду систематично брало участь у зустрічах із представниками мас-медіа, що забезпечило інформування суспільства про систему гарантування вкладів та формування грамотної поведінки вкладника на ринку фінансових послуг.

Президент Асоціації українських банків Олександр Сугоняко, а також віце-президент АУБ Антоніна Пала-

марчук у статусі членів адміністративної ради Фонду гарантування вкладів фізичних осіб брали і беруть безпосередню участь у всіх напрямках роботи Фонду щодо захисту інтересів вкладників банків.

Участь співробітників Фонду й АУБ у фахових конференціях сфокусована на обміні досвідом щодо страхування депозитів. Це дає змогу активно вивчати досвід страхування депозитів економічно розвинутих країн, розширювати й застосовувати нові інструменти страхування депозитів та підвищувати роль гарантування вкладів у системі фінансової безпеки країни.

Фонд і АУБ, реалізуючи свої основні завдання, предметно співпрацюють під час розробки нових, а також при внесенні змін та доповнень до чинних нормативних актів, спрямованих на забезпечення функціонування системи гарантування депозитних вкладів.

Цей тандем активно, на високому професійному рівні співпрацює і з першим рівнем національної банківської системи – Національним банком України. Завдяки такій взаємодії розробляються спільні рішення щодо врегулювання ситуацій, які постійно виникають на ринку, а це, безумовно, потребує кваліфікованого й оперативного внесення пропозицій, що враховують позиції всіх учасників процесу.

Фахівців Фонду та АУБ постійно залучають до складу експертних груп, які працюють з іноземними делегаціями над обговоренням різних аспектів удосконалення функціонування економічної та фінансової сфер.

Після 11 років плідної співпраці Фонду й АУБ можемо окреслити основні здобутки.

Результатом взаємодії Фонду й АУБ на шляху зміцнення довіри кредиторів та вкладників до банків (а отже, нарощування потенціалу банківської системи щодо залучення необхідних фінансових ресурсів для їх інвестування на розвиток реального сектору економіки) є те, що основним джерелом залучення коштів у банківський сектор стали вклади громадян. За весь період діяльності Фонду чисельність вкладників зросла у 6,9 раза – з 4 559 тис. осіб до 31 747,9 тис. осіб, а обсяг зосереджених на рахунках громадян коштів збільшився у 55,6 раза – з 3 млрд. 675,6 млн. грн. до 205 млрд. 670,5 млн. грн. Це знаково не лише для банківської системи, а й для економіки в цілому, оскільки дає змогу банкам через кредити інвестувати в реальний сектор значні суми грошових коштів.

Слід зазначити, що збільшення га-

рантованого розміру відшкодування є безумовним позитивним чинником для банківської системи, оскільки сприяє підвищенню рівня захищеності вкладників і, як наслідок, – додатковому припливу коштів на депозитні рахунки банків. Адміністративна рада Фонду протягом 2001–2008 рр. неодноразово приймала рішення щодо збільшення гарантованої суми відшкодування за вкладами, і нині її рівень становить 150 000 грн.

Виконуючи свої зобов'язання перед вкладниками збанкрутілих банків, адміністративна рада Фонду, починаючи з 2001 року, прийняла рішення щодо здійснення виплати гарантованих сум відшкодувань вкладникам 20 банків. Кошти отримали 297 тис. вкладників на загальну суму 2,3 млрд. грн.

Сьогодні, зважаючи на руйнівні наслідки фінансової кризи, виникла необхідність удосконалення існуючої системи захисту інтересів вкладників, підвищення ефективності роботи з проблемними банками та вдосконалення процедур і механізмів швидкого виходу проблемних банків із ринку.

АУБ дієво допомагає обговорювати й узгоджувати програми заходів щодо реформування Фонду.

Спільно з Асоціацією Фонд співпрацює з місією Світового банку в рамках проекту “Програма позики на реабілітацію фінансового сектору”. Було проведено низку зустрічей із представниками Світового банку в рамках заходів Проекту, визначено перспективи на майбутнє співробітництво.

Фахівці Фонду й АУБ разом працюють над проектом Концепції реформування системи гарантування вкладів у посткризовий період.

Така взаємодія Фонду й АУБ надзвичайно корисна, оскільки стабілізація фінансової системи, і банківської зокрема, забезпечення високого рівня довіри населення, ефективна політика захисту інтересів вкладників, результативні інструменти мінімізації ризиків – необхідні передумови сталого економічного розвитку країни і невід’ємні складові системи соціального захисту і стратегії підвищення інвестиційної привабливості України.

Вітальне слово/

Думитру Урсу

Голова Асоціації банків Молдови

ВИ УСПІШНО ВИСТОЯЛИ У БОРОТБІ З КРИЗОЮ

Від імені Асоціації банків Молдови та від себе особисто сердечно вітаю наших колег, Асоціацію українських банків, із чудовим святом – 20-річним ювілеєм!

Хочу особливо підкреслити, що такий почесний трудовий стаж організації, яка представляє один із найважливіших секторів економіки, свідчить про здатність банківської системи вашої країни успішно долати виклики сучасного світу.

Асоціація українських банків відзначає свій день народження у нелегкі часи подолання наслідків найтяжчої у світовій історії глобальної фінансової кризи, яка стала серйозною перевіркою на стійкість банківського сектору. Українським банкам, як і їхнім молдовським колегам, довелося у цих складних умовах приймати неординарні, сміливі рішення. І те, що вони вистояли у боротьбі з кризою, на мою думку, значною мірою є заслугою Асоціації українських банків, покликаної захищати і представляти інтереси банківського бізнесу.

Ваш ювілей – це чудова нагода підбити підсумок численним і значним досягненням, зокрема у формуванні та розвитку банківської індустрії, успішному впровадженні нових сучасних банківських технологій, просуванні українських банків на міжнародні фінансові ринки. А також – накреслити плани на майбутнє.

Бажаю всім співробітникам Асоціації українських банків і банківському сектору України успішного здійснення всіх задумів, стійкості й стабільності, а також підвищення конкурентоспроможності української банківської системи на фінансових ринках світу!

Етапи розвитку/

Антоніна Паламарчук

Віце-президент Асоціації українських банків,
Голова Правління Першого всеукраїнського бюро
кредитних історій

Перше всеукраїнське бюро кредитних історій – спільний міжбанківський проект для зниження ризиків кредитної діяльності

Створення в Україні надійної системи ідентифікації ділової та фінансової репутації позичальників – фізичних та юридичних осіб – це фундаментальна умова розвитку ринку кредитів та інвестицій.

Для зниження ризиків кредитної діяльності банкам необхідно мати доступ до інформації щодо виконання

позичальником своїх фінансових зобов'язань, наявності кредитів в інших банках тощо. Таку інформацію у всьому світі накопичують та надають бюро кредитних історій.

Україна не мала історичного досвіду роботи бюро та відповідного законодавства щодо обігу кредитних історій. У 2003 році фахівці Національ-

ного банку України та Асоціації українських банків із залученням Центру комерційного права спільно вивчали міжнародний досвід роботи бюро та розробили проект Закону України "Про організацію формування та обігу кредитних історій".

За ініціативою АУБ у червні 2005 року банківською системою створено Перше всеукраїнське бюро кредитних історій (ПВБКІ). В його організації активну участь брали Віце-президент АУБ Антоніна Паламарчук (голова оргкомітету), Голови Правлінь провідних банків України: Укрсоцбанку – Борис Тимонькін, "Аваль" – Олександр Деркач, Райффайзенбанку – Ігор Францкевич. Ініціативу банкірів підтримали в НБУ, Мінфіні, Світовому банку, USAID. Фахівці чудово розуміли, що Україні конче потрібна національна інституція, котра сприяла б зниженню ризиків кредитування на фінансовому ринку.

Нині така інституція – ПВБКІ – повноцінно функціонує, надаючи банківській системі України інформацію і допомагаючи приймати рішення для керування кредитними ризиками. Бюро накопичує всю інформацію (позитивну та негативну), яка становить кредитну історію юридичних та фізичних осіб.

Основними послугами ПВБКІ є:

✳ кредитні звіти щодо фізичних осіб (5 видів);

Відкриття установчих зборів Першого всеукраїнського бюро кредитних історій.
Червень 2005 року.

Зліва направо: віце-президент Асоціації українських банків Антоніна Паламарчук, міністр фінансів України Віктор Пинзеник, заступник Голови Національного банку України Володимир Кротюк і Президент Асоціації українських банків Олександр Сугоняко.

Червень 2006 року. Після підписання угоди між ПВБКІ та Кредит інфо Груп на поставку системи Кредитного бюро.

- * кредитні звіти щодо юридичних осіб (5 видів);
- * аналіз кредитного портфеля банку;
- * моніторинг кредитоспроможності позичальника;
- * автоматизована обробка й оцінка заяв на видачу кредитів (аутсорсинг);
- * оцінка кредитного звіту;
- * конектор кредитного бюро;
- * перевірка паспортів по базі даних МВС втрачених паспортів;
- * перевірка паспортів по базі даних заяв клієнтів банків щодо втрачених паспортів “Маяк”;
- * інші послуги, пов’язані з веденням кредитних історій.

У кредитній історії певної фізичної чи юридичної особи банк може перевірити ідентифікаційні дані позичальника, побачити інформацію щодо кредитів, наданих іншими банками, наявність застави, своєчасність погашення, а також зобов’язання клієнта, де він виступає у ролі гаранта, поручителя тощо.

База даних ПВБКІ включає інформацію щодо 2.16 млн. кредитних договорів і відображає всі кредитні

продукти банківського сектору: споживче кредитування, іпотеку, автокредитування, кредитування МСБ та юридичних осіб. 61.2% кредитних договорів не містять простроченої заборгованості, 18% мають прострочену заборгованість до трьох місяців, 20.8% – більше трьох місяців.

Кількість запитів до ПВБКІ постійно зростає, адже банки використовують інформацію з кредитних іс-

Установчі збори Першого всеукраїнського бюро кредитних історій. Червень 2005 року.

торій не лише під час надання кредиту, а й при обслуговуванні боргу – вирішенні питання пролонгації, реструктуризації кредиту чи при наданні позичальникам пропозицій щодо нових кредитних продуктів. У період кризи попит на інформацію з кредитних історій виник і в підрозділів, які займаються поверненням кредитів.

Щоб простежити зміни у кредитних історіях клієнтів (зміни адреси, паспортних даних, появу нових кредитів, прострочки тощо), банки активно користуються послугою бюро з моніторингу кредитних історій. При цьому вони самостійно визначають групи клієнтів, які підлягають моніторингу, параметри моніторингу та періодичність, з якою отримують від Бюро результати (щотижнево, щомісячно тощо).

Бюро постійно розвивається, розширює сферу діяльності. Нині банки можуть отримувати Оцінку кредитної історії, визначену в сумарному рейтингу клієнта, згідно з методикою, запропонованою Бюро, скористатися конектором бюро чи системою обробки заяв.

Для банків дуже важливо мати доступ до інформації з державних реєстрів. Бюро підключилося до бази МВС втрачених паспортів. Це відкриває можливість банкам у режимі он-лайн перевіряти легітимність паспортів клієнтів, що необхідно не тільки під час надання кредитів, а й під час відкриття рахунків, фінмоніторингу. Нині Бюро працює над підключенням до реєстрів Мін’юсту, Державної податкової адміністрації, Держпідприємництва.

Засідання Наглядової ради Першого всеукраїнського бюро кредитних історій. 2006 рік.

Перше всеукраїнське бюро кредитних історій є необхідним елементом інфраструктури кредитного ринку, користується довірою банківської системи. Партнерами ПВБКІ є 65 банків, серед яких і найбільші банки України – лідери на ринку кредитування населення та 15 кредитно-фінансових установ. Частка партнерів ПВБКІ на ринку кредитування становить більше 70 відсотків.

ПВБКІ допомагає кредиторам знизити рівень ризиків, скоротити кількість випадків шахрайства, приймати якісніші ділові рішення та отримувати необхідну інформацію в режимі реального часу, що для банків надзвичайно важливо.

Співробітництво з Бюро кредитних історій допомагає банкам впроваджувати ефективну систему управ-

Семінар ПВБКІ для банків. 2009 рік.

ління кредитуванням, збільшувати кредитний портфель при зменшенні кредитних ризиків, проводити сегментацію клієнтів з урахуванням їх кредитоспроможності для встановлення лімітів кредитування та ціноутворення. Ця співпраця надає банку можливість забезпечити впровадження і використання всього комплексу сучасних інструментів управління кредитними ризиками.

Голова Наглядової ради Першого всеукраїнського бюро кредитних історій, Голова Правління Укредбанку Борис Тимонькін та Голова Правління ПВБКІ Антоніна Паламарчук на загальних зборах учасників ПВБКІ. 2008 рік.

Перелік партнерів Першого всеукраїнського бюро кредитних історій

БАНКИ

Райффайзенбанк Аваль
УкрСиббанк
Укрсоцбанк
Укрексімбанк
Ощадбанк
ОТП Банк
“НАДРА”
ПУМБ
Брокбізнесбанк
ВТБ Банк
“Фінанси та кредит”
“Форум”
Кредитпромбанк
Укргазбанк
Сведбанк
“Південний”
УніКредит Банк
ING Банк
Правекс Банк
Індекс Банк
Кредобанк

Креді Агріколь
Ерсте Банк
ВіЕйБі Банк
Донгорбанк
“Хрещатик”
Інтербанк
Імексбанк
Індустріалбанк
Універсал банк
“Кредит-Дніпро”
“Київська Русь”
Дочірній банк Сбербанку Росії
ПроКредит банк
Мегабанк
Кредит Європа Банк
Експрес-Банк
БМ Банк
УПБ
Актив Банк
Фольксбанк
СЕБ Банк
Хоум Кредит Банк

Трансбанк
Астра-Банк
БТА Банк
Місто Банк
Платинум Банк
Перший Інвестиційний Банк
Банк Петрокоммерц-Україна
МетаБанк
Плюс Банк
Агрокомбанк
“Морський”
“Львів”
Банк “Національний Кредит”
Старокиївський банк
УкрБізнесБанк
Енергобанк
“Контракт”
Європейський газовий банк
Реал Банк
Діапазон-Максимум Банк
“Київ”

КРЕДИТНІ СПІЛКИ

“Велика Родина”
“Сімейна позика”
“Центр фінансових послуг”
“Альянс Україна”
“Злагода”
“ПВКС”
“Кредит-Експерт”
“Галіція кредит”
“АВС Кредит”
“Центр факторингових послуг”

СТРАХОВІ КОМПАНІЇ

Страхова група “ТАС”
“КРЕДО-КЛАСИК”

ЛІЗИНГОВІ КОМПАНІЇ

“Ласка Лізинг”
“Лізинг інформаційних технологій”
“УніКредит Лізинг”

Думка науковця/**Михайло Савлук**

Доктор економічних наук, професор Державного вищого навчального закладу
“Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана”

Потужний союз, здатний обслуговувати інтереси банків

Науковий характер моєї роботи давав змогу активно співпрацювати з Асоціацією українських банків протягом усіх 20 років її функціонування, а отже, можу зробити в дні ювілею певні узагальнення й оцінки пройденого шляху.

По-перше, хочу відзначити такий позитивний факт: розбудовуючи Асоціацію, наші банки дотрималися принципу монізму і створили єдиний потужний банківський союз, здатний обслуговувати інтереси всіх банків незалежно від їх регіональної географії та функціональної спеціалізації. Завдяки цьому ми уникнули розпорошення фінансових і людських ресурсів, мак-

симально повно й об'єктивно визначали і презентували спільні інтереси банків перед громадськістю, регулятором, урядом, парламентом, котрі сконцентровані в АУБ банківську компетентність використовували при підготовці законодавчих та нормативних актів.

По-друге, Асоціація сформувалась як багатофункціональний, некомерційний інститут, котрий із часом перетворився на ефективного представника і захисника інтересів усіх українських банків, уникнувши протиставлення власних корпоративних інтересів інтересам банків чи банківського регулятора. І хоча найвищою

мірою спочатку розвивалася представницька (лобістська) функція, АУБ поступово стала також центром надання банкам-членам координаційних, консультативних, інформаційних та інших послуг, що дуже важливо для поступу українського банківського бізнесу.

Як слово на майбутнє хотілося б побажати Асоціації більше уваги приділяти навчальній і просвітницькій діяльності, особливо важливій у післякризовий період, коли гостро постали питання оновлення професійних знань банкірів та відновлення довіри суспільства до банків.

Слово про колег/

Регіональні банківські об'єднання: історія і сьогодення

Регіональні банківські союзи – професійні громадські об'єднання, які створювалися в регіонах України задля відстоювання та захисту інтересів комерційних банків на місцевому рівні. Спонукали банкірів до об'єднання у союзи спільні як регіональні, так і загальнодержавні проблеми: комерційним банкам доводилося протистояти державним і недержавним органам і установам, долати негативне ставлення до себе, нав'язуване суспільству.

Регіональні банківські об'єднання й сьогодні виконують покладену на них функцію – налагоджують конструктивні відносини з органами влади, спільно з Асоціацією українських банків беруть участь у розробці зауважень та пропозицій до законопроектів і нормативних актів Національного банку України, зміцнюють зв'язки комерційних банків із громадськістю.

У цій добірці ми познайомимо вас із роботою семи регіональних банківських об'єднань – Дніпропетровського, Донецького, Кримського, Одеського, Харківського банківських союзів, Асоціацією банків Львівщини та Івано-Франківською Асоціацією банківського бізнесу.

Історична довідка/

Івано-Франківська Асоціація банківського бізнесу

Івано-Франківська Асоціація банківського бізнесу створена 19 листопада 2009 року керівниками семи банківських установ Івано-Франківської області. За своїм статусом Асоціація є місцевою громадською організацією Івано-Франківщини.

Нині до складу Асоціації входять керівники 17 банківських установ області: ПАТ “Плюс Банк”, ПАТ КБ “ПриватБанк”, ПАТ “Банк Фінанси та Кредит”, ВАТ “Державний експортно-імпорتنний банк України”, ПАТ “ОТП Банк”, ПАТ “ПУМБ”, АКБ “Укрсоцбанк”, АТ “Індекс-Банк”, ВАТ “Кредобанк”, ВАТ “ВТБ Банк”, ТОВ “Український Промисловий Банк”, АКБ “Правекс-Банк”, ВАТ АБ “Укргазпромбанк”, ПАТ “Родовід банк”, ПАТ “Сведбанк”, ПАТ АКБ “Львів”, ПАТ “Імексбанк”.

Керівним органом Асоціації є Рада, яку очолює Андрій Вікторович Рязан-

Голова Ради Івано-Франківської Асоціації банківського бізнесу Андрій Рязанцев.

цев – Голова Правління ПАТ “Плюс Банк”.

Метою діяльності Івано-Франківської Асоціації банківського бізнесу є захист і представництво інтересів її членів, розвиток міжрегіональних, державних та міжнародних зв'язків, забезпечення наукового та інформаційного обміну й обміну професійним досвідом, розробка рекомендацій та пропозицій щодо банківської діяльності тощо.

Основні напрями роботи: сприяння стабільному розвитку та діяльності членів Асоціації, створення належного конкурентного середовища на фінансово-банківському ринку і сприятливих умов для становлення економіки України, представництво інтересів членів Асоціації в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, захист законних прав та інтересів банків, забезпечення зв'язків із громадськістю.

Історична довідка/

Асоціація “Донецький банківський союз”

Асоціація “Донецький банківський союз” створена 21 квітня 2009 року під час проведення у Донецьку за участі Асоціації українських банків регіональної банківської конференції, ініціатором якої було ПАТ “КБ “Український фінансовий світ”. Його ініціативу про створення банківського союзу охоче підтримали керівництво управління НБУ в Донецькій області, АУБ, донецькі банкіри. Засновниками Донецького банківського союзу були ПАТ “КБ “Український фінансовий світ”, ПАТ “Банк “Фамільний”, Акціонерний банк “Український Бізнес Банк”. Президентом ДБС обрано народного депутата України, члена парламентського Комітету з питань фінансів і банківської діяльності Павла Климця, виконавчим директором Асоціації є Лариса Тетянчук.

Павло Климiecь.

Офіційно Асоціацію “Донецький банківський союз” зареєстровано 12 листопада 2009 року. Але ще до реєстрації за ініціативи ПАТ “КБ “Український фінансовий світ” 28 травня 2009 року в Донецьку ДБС провів бізнес-форум “Вигідне партнерство”, на якому вирішили допомогти проектам бізнесових структур, що зазнали певних фінансових труднощів на стадії реалізації. Банківський союз став своєрідним інвест-майданчиком, де акумулювалися пропозиції бізнесу, обстоювалися інтереси вітчизняних інвесторів, готових вкладати гроші в короткострокові проекти, і банків, які давали гарантії під конкретні фінансові зобов’язання.

Основними завданнями Донецького банківського союзу є:

- ❖ захист прав та інтересів засновників та учасників Союзу в органах державної влади, громадських та інших організаціях, установах і підприємствах, у тому числі міжнародних;
- ❖ сприяння банкам у реалізації фінансових програм на засадах збереження самостійності кожного з них, невтручання у розподіл прибутків, облік збитків, склад, порядок формування та компетенцію органів управління засновників, а також прийняття ними рішень;
- ❖ організаційне забезпечення спільних довготермінових програм;
- ❖ створення ефективної системи інформаційного за-

На фото зліва направо: Президент Донецького банківського союзу Павло Климiecь і Президент Асоціації українських банків Олександр Сугоняко.

безпечення та впровадження новітніх банківських технологій;

- ❖ вирішення проблем взаємних претензій за допомогою третейського суду, котрий діє в межах ДБС;
- ❖ створення та ведення банку даних про недобросовісних позичальників;
- ❖ участь у розробці й суспільній експертизі законодавчих та нормативних актів про банківську діяльність;
- ❖ утвердження принципів взаємодовіри, надійності, порядності й ділового партнерства у відносинах банків і клієнтів, підвищення ділової репутації банківських установ і довіри до них.

Спільна конференція АУБ та Донецького банківського союзу.
5 березня 2010 року.

Історична довідка/

Асоціація “Дніпропетровський банківський союз”

Становлення банківської системи України відбувалося в умовах великомасштабної трансформації держави й суспільства. Нові економічні умови потребували незнаних досі форм діяльності, зокрема створення таких фінансових інститутів, як комерційні банки. Для захисту інтересів новостворюваних банківських установ у 1994 році й була заснована громадська організація – Асоціація “Дніпропетровський банківський союз” (АДБС), до складу якої на той час увійшли 16 банків. А в жовтні 2009 року 15-ліття АДБС святкували вже 24 банки та її колективний учасник – Дніпропетровське територіальне відділення Всеукраїнського громадського об’єднання “Асоціації платників податків України”.

Нинішні завдання АДБС – усебічно сприяти стабільному розвитку діяльності її учасників, створювати чесне конкурентне середовище на фінансово-банківському ринку, забезпечувати належні умови діяльності банків у регіоні й Україні загалом.

Протягом усіх 15 років діяльності Асоціації її незмінним президентом є Сергій Згонік. Донедавна він працював керуючим філією АТ “Укресімбанк” у Дніпропетровську, а в травні 2010 року призначений начальником управління Національного банку України в Дніпропетровській області. На посаду виконавчого директора запросили ветерана банківської справи Петра Пікуша, який упродовж 53 років (!) брав участь у діяльності й реформуванні банківських систем СРСР і незалежної України.

Асоціація “Дніпропетровський банківський союз” плідно співпрацює з Асоціацією банків України в розробці й обговоренні законопроектів фінансово-банківської тематики та підприємництва, нормативних актів НБУ, вирішенні проблем формування позитивного іміджу банківських установ, налагодила тісні контакти з управлінням

Національного банку України в Дніпропетровській області. Асоціація є представником інтересів своїх членів у регіональних і місцевих органах державної влади й місцевого самоврядування. Керівники АДБС та її банків-учасників часто виходять на радіо, телебачення, виступають зі статтями на сторінках регіональних і центральних видань, підтримуючи постійний зв’язок із громадськістю, роз’яснюючи питання стосовно політики банківської системи України та банків регіону щодо обслуговування

юридичних осіб і населення, участі банків у соціально-економічних програмах області.

Дніпропетровський банківський союз задля сприяння розвитку банківництва у регіоні організовує семінари, ділові зустрічі з керівниками обласних банківських установ, експертами, спеціалістами різних галузей банківської діяльності.

Щоб адаптувати національні інтенси до світових тенденцій розвитку банківської справи, Асоціація “ДБС” підписала з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) – членом групи Світового банку меморандум про співпрацю у сфері корпоративного управління банківського сектору України.

Для вирішення суперечок, які виникають у стосунках клієнтів з банками, у грудні 2005 року при АДБС було створено третейський суд, першочергове

завдання якого – поліпшення взаємин між банківськими установами і клієнтурою, надання банкам більш прийнятних і дешевих правових послуг. Також Асоціація допомагає своїм членам підбирати досвідчених співробітників.

Нині Асоціація “Дніпропетровський банківський союз” – це потужне об’єднання фінансових інституцій, яке суттєво впливає на фінансово-економічний розвиток регіону.

Президент Асоціації “Дніпропетровський банківський союз” Сергій Згонік.

Історична довідка/

Асоціація банків Львівщини

Банківська справа на Галичині має міцне і глибоке коріння. Перші офіційні згадки про банківські установи Східної Галичини датовані другою половиною XVIII століття. На початку XX століття у Львові вже існували цілі “банківські вулиці”. Зокрема, на невеличкій вулиці Січових Стрільців, де тепер розташовано офіс Асоціації банків Львівщини, розмістилося близько 20 фінустанов. Формування банківської системи міста відбувалось за безпосередньої участі відомих банкірів, фінансистів, громадських діячів, митців Галичини. Видатні постаті виступали гарантами добропорядності, чесності, надійності ведення банківського бізнесу, а їхнє слово було цінніше за підпис.

Власне, на засадах моралі і загальнолюдських цінностей, чесної конкуренції і взаємодопомоги будує свою роботу й Асоціація банків Львівщини. Це товариство цілісних, високопрофесійних, творчих особистостей, котрі роблять усе, щоб наша країна була самодостатня у своєму розвитку, орієнтована на суспільство заможних людей. Асоціація – це ще й чудовий клуб для однодумців, які займаються однією справою. Це альтернатива недоброросівській конку-

Учасники конференції регіональних банківських союзів у Львові.

при голові обласної ДПА, наглядовій раді Львівського міжнародного інвестиційного ярмарку.

Асоціація банків Львівщини стала реальною консолідуючою силою, котра суттєво впливає на соціально-економічний розвиток регіону, насамперед банківського сектору і фінансового ринку в цілому. У рамках співпраці з облдержадміністрацією Асоціація взяла активну участь у розробці Концепції економічного розвитку Львівщини до 2015 року, серії програм – енергозбереження, розвитку малого підприємництва, фінансування агропромислового комплексу, традиційно є учасником Міжнародного економічного форуму та Інвестиційного ярмарку.

Асоціація співпрацює з банківськими союзами України, спільно організовує міжрегіональні конференції, одна з яких відбулася два роки тому у Львові. На конференції особлива увага приділялася зміцненню і стабільності банківської системи, необхідності ведення більш виваженої політики в сфері кредитування. Банкіри виявили єдність у розумінні необхідності уповільнення темпів зростання рітейлу для перенаправлення кредитних ресурсів зі споживання на кредитування виробництва.

Асоціація банків Львівщини завжди відчувала підтримку, братнє плече Асоціації українських банків, ми разом сприяємо становленню і розвитку банківської системи України. Сьогодні АУБ стоїть на захисті законних інтересів банківництва, спираючись у своїх діях на верховенство права і моралі.

Олександр Іванов,

Голова Правління Асоціації банків Львівщини, керуючий філії АТ “Укресімбанк” у місті Львові.

“Вечорниці в АБЛ” – разом нам легко і душевно.

ренції, це один з інструментів, за допомогою якого формується образ банкіра – добропорядної, шанованої в суспільстві людини.

Асоціація прагне створити належні умови для розвитку банківської системи в краї, консолідувати банки та налагодити їх взаємодію з органами державної та виконавчої влади, Національним банком України, Асоціацією українських банків, іншими організаціями. Представники Асоціації є в колегії облдержадміністрації, координаційній раді при Львівському міському голові, громадській колегії

Історична довідка/

Асоціація “Кримський банківський союз”

15 грудня 1995 року відбулася установча конференція Кримського банківського союзу, на якій було створено Асоціацію. Її засновниками стали місцеві банки, а також Кримська міжбанківська валютна біржа та аудиторська фірма “Феміда”. За час своєї діяльності Кримський банківський союз став авторитетною професійною спільнотою, котра об’єднала у своїх лавах близько 30 банків.

АКБС налагодила тісні зв’язки з Верховною Радою Автономної Республіки Крим, Радою міністрів АРК, Головним управлінням Національного банку України в АРК, іншими владними та громадськими організаціями Криму.

Робота Асоціації постійно висвітлюється у засобах масової інформації. Регулярно виходять телепередачі, в яких керівники АКБС і регіональних банків висвітлюють питання стосовно діяльності фінансової системи й політики банків Криму, проводять роз’яснювальну роботу серед населення. 7–9 червня 2007 року Асоціація провела в Алушті Першу міжрегіональну конференцію банківських союзів України, яка відтоді стала традиційною. Створено власний інтернет-портал (<http://www.akbs.org.ua/>), який інформує про членів АКБС, знайомить з новинами банківського співтовариства, висвітлює роботу Асоціації, є також інтернет-розділи щодо працевлаштування у банківській системі Криму та щодо історії розвитку фінансової системи на півострові.

Члени Асоціації “Кримський банківський союз” за сприяння Головного управління НБУ в Автономній Республіці Крим розробили систему тестування професіоналізму банківських працівників за різними напрямками діяльності: касир банку, економіст валютного відділу, економіст із кредитування фізичних/юридичних осіб, економіст із роботи з пластиковими картками, економіст із роботи з фізичними та юридичними особами.

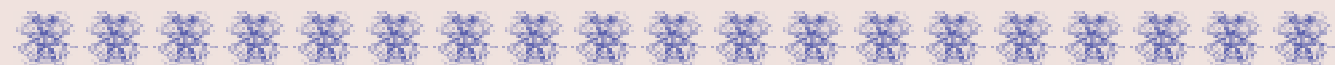
У 2011 році Асоціація “Кримський банківський союз”

відзначатиме 15-річчя. Серед заходів, присвячених цій події, – створення щорічного грошового гранта для переможців республіканської олімпіади з економіки серед школярів, проведення ювілейної банківської спартакіади, видання книги “Світ фінансів Тавриди” ветерана банківської справи у Криму Віри Коломийцевої. Також готується ювілейне подарункове видання з переліком членів АКБС та брошура. Частину тиражу цих видань передамо Республіканській бібліотеці ім. Івана Франка та бібліотекам вищих навчальних закладів Криму.

Голова Асоціації “Кримський банківський союз”
Ігор Огородник.

На Двадцятій міжбанківській конференції АКБС 4 грудня 2009 року затверджено перспективний план роботи на 2009–2014 роки. Реалізація цієї програми сприятиме розвитку банківської системи Криму та зусиллям членів Асоціації, спрямованим на подолання в ній кризових явищ.

Історична довідка/

Одеський банківський союз

Одеський банківський союз створено 27 грудня 1997 року шістнадцятьма фінансовими установами Одеси. У 2006 році ОБС змінив статут, систему управління та прийняв до свого складу ще сім нових банків. Почесним президентом Союзу є народний депутат України Леонід Клімов, а виконавчим директором – Валентин Янчуков. До Ради Союзу – колегіального органу управління – ввійшли п'ять найдієвіших керівників банків.

При Одеському банківському союзі створено третейський суд, який почав роботу в 2009 році. ОБС захищає права та інтереси своїх членів, забезпечуючи правові гарантії їх діяльності, сприяє зменшенню ризиків та захисту прав вкладників і кредиторів. Разом з Асоціацією українських банків бере участь у розробці й експертизі проектів законів та інших нормативно-правових актів України, вивчає і поширює передовий досвід банківської діяльності, знайомить громадськість через прес-конференції виконавчого директора та “круглі столи” на одеському телебаченні й радіо з діяльністю банківської системи області та її місцем і значенням в економічному розвитку України й Одещини.

Важливу роль Одеський банківський союз відіграє у вирішенні актуальних питань, які цікавлять банківську спільноту й населення Одеської області. Всі зусилля банківсько-

Виконавчий директор Одеського банківського союзу
Валентин Янчуков.

го союзу в підсумку спрямовані на поліпшення обслуговування населення фінансовими установами регіону.

Валентин Берегуля

Начальник Головного управління Національного банку України в Автономній Республіці Крим

Вітальне слово/

ЕФЕКТИВНИЙ КООРДИНАТОР КОНСТРУКТИВНОГО ДІАЛОГУ

Без Асоціації українських банків у банківській системі нашої країни не було б конструктивного діалогу в питаннях удосконалення банківської справи, підвищення рівня надійності фінансових установ, якісного обслуговування платіжів суб'єктів економіки.

Вітаю всіх колег-банк'єрів із двадцятиріччям найавторитетнішого вітчизняного банківського об'єднання. Асоціація українських банків є незаперечним лідером у справі відстоювання інтересів фінансових установ на законодавчому рівні, встановленні взаємозв'язків із банківськими системами інших країн. Завдяки цьому вітчизняні банки динамічно розвиваються й органічно інтегруються у глобальну фінансову систему.

Чекаємо від фахівців Асоціації українських банків нових пропозицій, ідей, ініціатив, покликаних зміцнювати взаємозв'язки банківського сектору з галузевими об'єднаннями підприємств, реальним сектором економіки.

У Криму є всі необхідні умови для проведення банківських конференцій, інвестиційних форумів на високому рівні. Запрошуємо Асоціацію українських банків скористатися перевагами нашого гостинного регіону.

Історична довідка/

Харківський банківський союз

30 січня 1992 року за участі п'яти комерційних банків м. Харкова було створено Харківський банківський союз. Після заснування Асоціації українських банків саме на Харківщині з'явився перший в Україні регіональний банківський союз, метою діяльності якого була консолідація зусиль банківських установ щодо захисту їхніх прав та інтересів.

Сьогодні до Харківського банківського союзу входить 8 банків і 9 філій та відділень вітчизняних та іноземних банків.

Упродовж останніх чотирнадцяти років, з 1996-го, очолює організацію досвідчений фахівець банківської справи Анатолій Михайлович Волок. Під його керівництвом Харківський банківський союз став авторитетним і впливовим об'єднанням, спроможним вирішувати актуальні для банківської системи проблеми.

У межах своїх статутних повноважень Харківський банківський союз проводить багатогранну роботу – бере участь у розробці та обговоренні проектів законів, нормативних актів Національного банку України, постанов уряду, вносить пропозиції щодо їх удосконалення. Обговорення та реалізацію своїх пропозицій союз проводить спільно з керівниками банківських установ, народними депутатами у

Конференція Харківського банківського союзу.

Зустріч керівництва АУБ і ХБС.

співпраці з Асоціацією українських банків та Національним банком України.

Харківський банківський союз ініціює наради, семінари і ділові зустрічі із фахівцями банківських установ та керівниками облдержадміністрації, представниками органів виконавчої влади, засобів масової інформації. Ці заходи спрямовані на розвиток банківської справи в регіоні, розв'язання його фінансово-економічних проблем.

Важливим напрямом діяльності організації є захист інтересів комерційних банків регіону.

Михайло Азаров

Начальник управління Національного банку України в Одеській області

Вітальне слово/

ПРІОРИТЕТ – ЗАХИСТ ІНТЕРЕСІВ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

У часи становлення нашої молоді держави створити впливову й авторитетну загальнобанківську структуру було вкрай важко. Подолавши всі труднощі, довівши значущість і необхідність Асоціації українських банків у розвитку вітчизняного банківництва, ви завжди стояли на захисті інтересів банківських установ. Ваша діяльність щодо експертизи й доопрацювання законодавчих та нормативних актів сприяла створенню сучасної нормативно-правової бази, на якій сьогодні базується банківська система держави.

Із приємністю наголошую, що членом АУБ є Одеський банків-

ський союз, створений у грудні 1997 року для сприяння розвитку банківської системи області. До його складу входять майже всі банки Одещини, а також філії банків з інших регіонів.

Від професіоналізму банкірів значною мірою залежить економічна стабільність України, вирішення важливих соціально-економічних завдань. Упевнений, що співробітництво українських банків за підтримки АУБ успішно розвиватиметься і надалі, сприяючи економічному піднесенню нашої держави.

Бажаю вам і всім учасникам Асоціації українських банків реалізації планів, задумів, злагоди та плідної праці!

Марія Могильницька
Кандидат економічних наук

Професійний погляд/

Перша і найпотужніша галузева асоціація у фінансовому секторі

Упродовж двадцяти років діяльності Асоціація українських банків стала важливою складовою банківської системи України. Необхідність об'єднання вітчизняних банків для фінансової системи країни очевидна. Системна підтримка комерційних банків, пошук шляхів виходу з кризи, активна регіональна політика Асоціації допомагають упроваджувати нові сучасні методи роботи на фінансовому ринку, підвищувати рівень довіри населення до банківських установ, урешті – зберігати стабільність національної банківської системи.

АУБ є ровесницею незалежної України, однією з перших і найпотужніших галузевих структур фінансового сектору нашої країни. Нині Асоціація – активний і високопрофесійний лобіст (у позитивному значенні цього слова) інтересів комерційного банківського сектору.

Практику роботи АУБ можна охарактеризувати як “конструктивний лобізм”. Асоціація орієнтується на європейські стандарти співпраці банків із державними органами. Цим вона позитивно відрізняється від інших об'єднань (зокрема – нефінансового ринку), які обрали надмірно агресивний, а отже, неконструктивний варіант співпраці з державними установами й органами нагляду.

Переконана, керівництво АУБ, маючи багаторічний досвід роботи, усвідомлює, що інтереси учасників ринку мають бути враховані, хоча вони не повинні однобічно домінувати, коли йдеться про підтримання стабільності фінансової системи в цілому. Прагнення знайти компроміс і своєрідна “тактика півкроків”, якої дотримуються АУБ є, на мою думку, адекватним підходом, котрий сьогодні

ні реально сприяє роботі комерційних банків.

Для регулятора, яким у банківському секторі економіки є Національний банк України, позиція найбільшої банківської Асоціації з багатьох питань дуже важлива. Оскільки членами АУБ є понад 70 відсотків українських банків, пропозиції АУБ щодо актуальних питань функціонування ринку – приклад якісного зворотного зв'язку між НБУ і банківським середовищем, що дає змогу максимально плідно співпрацювати. Без участі Асоціації, переконана, неможливо було б почути і врахувати на практиці пропозиції кожного банку (а їх в Україні близько двох сотень), наприклад, при розробці нормативних документів.

Також варто наголосити на всеукраїнському масштабі діяльності і статусі АУБ. Асоціація захищає інтереси не лише найбільших банків зі столицею пропискою, а й уважна до проблем і пропозицій регіональних фінансових установ. Саме цим фактом, на мою думку, можна пояснити входження до її складу ряду обласних банківських союзів. Зокрема, Львівщина представлена в АУБ не лише банками – юридични-

ми особами, а й Асоціацією банків Львівщини, що суттєво сприяє глибшому розумінню проблем регіонального банківництва. До речі, всі львівські банки, засновані на початку 90-х років минулого століття, є членами АУБ, а нещодавно заявку на вступ до цієї поважної організації подав ОКСІ-банк, діяльність якого відновлено наприкінці 2008 року.

Регіональна політика Асоціації є вельми плідною. У найважчий за останнє десятиліття для банківської системи час Президент АУБ Олександр Сугоняко, перебуваючи з робочою поїздкою у Львові, організував спільно з провідними банкірами області, Асоціацією банків Львівщини та керівництвом управління НБУ у Львівській області обговорення шляхів виходу банківської системи з кризи. Не лишилася осторонь Асоціація і при вирішенні проблем, пов'язаних із поверненням банками вкладникам коштів із депозитних рахунків. Проведені за участі членів Ради АУБ спільні заходи Асоціації банків Львівщини та управління НБУ у Львівській області (засідання круглих столів із керівниками акцій протесту та з редакторами найвпливовіших місцевих засобів ма-

сової інформації, у роботі яких взяли участь також чільники органів державної влади) значно знизили соціальну напругу в області й підвищили

рівень об'єктивності журналістських матеріалів щодо кризових явищ в українській банківській системі.

Хочу висловити велику повагу ко-

манді професіоналів Асоціації українських банків – активного учасника всіх важливих економічних подій і процесів у житті нашого суспільства.

Вітальне слово/

НАСНАГИ ВАМ У ДІЯЛЬНОСТІ НА БЛАГО УКРАЇНИ!

Вельмишановне товариство!

Вітаємо із 20-річчям діяльності Асоціації українських банків! Нехай таланить вам у всіх ваших громадських та особистих справах! Нехай прямим і світлим буде Ваш банківський шлях! Нехай ваше завзяття приносить нові звершення та успіхи! Наснаги вам у діяльності на благо України!

Асоціація “Дніпропетровський банківський союз”.

Вітальне слово/

Леонід Клімов

Почесний Президент АТ “ІМЕКСБАНК” та Одеського банківського союзу

УНІКАЛЬНА ВПЛИВОВА НАЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ОБ'ЄДНАЛА БІЛЬШІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ

20 років – багато це чи мало? Якщо йдеться про вік людини, – навряд чи багато. Двадцятирічні лише обирають свій шлях у житті, і куди він приведе – прогнозувати важко. Інша справа, коли йдеться про вік громадської організації, особливо такої поважної, як Асоціація українських банків. У даному разі можна аналізувати пройдений шлях, підбивати підсумки зробленого.

Мабуть, у 1990 році ніхто й не передбачав, що новоутворена Асоціація українських банків об'єднає численну банківську комерційну спільноту, ставши унікальною, впливовою і значущою за масштабами своєї діяльності національною структурою.

Радію і пишаюся, що до складу Асоціації входить АТ “ІМЕКСБАНК” та Одеський банківський союз. Це членство для нас дуже корисне і дає конкретні позитивні результати.

Асоціація українських банків твердо обстоює права своїх членів, захищає їхні інтереси у відносинах із Національним банком, Верховною Радою, Кабінетом Міністрів, іншими установами, вболіває за зміцнення не лише національної банківської системи, а й економіки держави в цілому.

Внесок АУБ у розвиток банківської системи України важко переоцінити. Чоло вартий лише той факт, що за роки своєї діяльності Асоціації вдалось об'єднати більшість вітчизняних комерційних банків, налагодивши з ними успішну співпрацю! Фінансові установи, які за законами ринку конкурують одна з одною, згуртовуються, і під проводом АУБ проводять з'їзди, спільно приймають стратегічно важливі для подальшого розвитку банківської системи України рішення. Саме в цьому, вірогідно, й полягає винятковість АУБ.

Асоціація українських банків миттєво реагує на зміни у мінливому світі фінансів, аналізує нагальні потреби банкірів і наполегливо обстоює їх інтереси. Доказом тому – численні напрями її роботи: участь у створенні нормативно-правової бази національного банківництва, розширення зв'язків з іноземними банківськими асоціаціями та установами, підвищення кваліфікації працівників вітчизняних банків тощо.

*Щирі вітання співробітникам та членам Асоціації українських банків!
Нехай наступні роки її діяльності будуть не менш плідними та успішними!*

Сергій Шумило

Начальник прес-центру
Асоціації українських банків

Інформаційна політика/

Співпраця зі ЗМІ та громадськістю

Відкритість і прозорість у діяльності Асоціації, роз'яснення громадськості особливостей функціонування банківської системи є важливими чинниками, що сприяють зміцненню довіри до банків. Із цією метою прес-служба Асоціації широко використовує можливості засобів масової інформації, регулярно проводить прес-конференції, розсилає у ЗМІ прес-релізи та інші матеріали, надає роз'яснення з приводу нових банківських документів, готує відповіді на запитання журналістів, коментарі та інтерв'ю, презентує АУБ в Інтернеті. Впродовж багатьох років Асоціація постійно спілкується з журналістським корпусом і демонструє відкритість своїх дій. Мабуть, тому журналісти завжди підтримують активну позицію АУБ.

Прикладів активної співпраці АУБ і ЗМІ можна навести чимало. Один із останніх – відповідно до домовленості між АУБ та телеканалом UBC у прямому ефірі періодично виходить спільно підготовлена аналітична програма “Політика, економіка, банки: відновлення довіри”. Під час прямого ефіру Президент АУБ Олександр Сугоняко та фахівці Асоціації в інтерактивному режимі відповідають на злободенні запитання телеглядачів, пояснюють складні процеси, що відбуваються в економіці та банківській системі країни.

У 2009 році було відкрито новий інформаційний веб-ресурс Асоціації (www.aub.org.ua), через який користувачі мають змогу оперативно отримувати широкий спектр інформації як

Інтернет-конференція керівника Групи радників Голови НБУ Валерія Литвицького (у центрі) і Голови АУБ Олександра Сугоняка.

про АУБ, так і про комерційні банки, що входять до неї, а також про законодавчі ініціативи в банківській сфері, знайомитися з останніми новинами українських банків тощо. На сайті АУБ регулярно розміщуються аналітичні матеріали про стан банківської системи, оприлюднюються показники діяльності банків, зокрема їх активи, зобов'язання, капітал, валютний курс на міжбанківському ринку, які супроводжуються відповідними графіками. На сайті АУБ також можна отримати інформацію про темпи зростання і приросту основних показників діяльності банків України у відсотках до відповідного періоду минулого року, довідатися про основні показники діяльності банків України в абсолютних значеннях, темпи зрос-

тання основних показників діяльності банків України у відсотках тощо. Подаються на сайті АУБ і дані індикаторів світових ринків капіталу (Dow Jones, NASDAQ та інші).

З метою об'єднання зусиль банківських PR-спеціалістів при прес-службі АУБ створено неформальний спеціалізований “Клуб банківських PR-спеціалістів”, у рамках якого регулярно проводяться “круглі столи”, семінари, зустрічі, обговорення тощо. У роботі клубу беруть участь керівники прес-служб, маркетингових та PR-підрозділів комерційних банків – членів АУБ. Представники банків мають можливість систематизувати і поглибити свої знання в галузі теорії та практики PR-технологій, ефективно налагодити PR-діяльність у банку, по-

спілкуватися з колегами, обмінятися досвідом, налагодити взаємовигідну співпрацю.

Серед останніх заходів, що відбулись у рамках діючого при АУБ “Клубу банківських PR-спеціалістів”, – “круглі столи” на теми: “Координація зусиль банків у роботі зі ЗМІ щодо недопущення паніки та дезінформації в умовах економічно-політичної кризи”, “Інформаційні атаки на банки: стратегія і тактика протидії”, “Відновлення довіри клієнтів до банків” тощо.

Упродовж 2009 року Асоціація також організувала низку зустрічей та “круглих столів” із вкладниками та підприємцями – клієнтами банків.

Окремий напрям роботи АУБ – співпраця з Університетом банківської справи НБУ, про що між установою й Асоціацією підписано відповідну угоду. Свого часу за активної участі остан-

Прес-конференція в Асоціації українських банків.

Коментар для засобів масової інформації.

ньої в університеті було створено Українську фінансово-банківську школу.

Керівництво Асоціації активно сприяло створенню Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, директором-розпорядником якого є колишній Голова Ради АУБ Валерій Огієнко. Крім того, АУБ приділяє велику увагу діяльності постійно діючого Третейського суду АУБ, основна мета якого – швидко і головне справедливо розглядати спори за участі банків та їхніх клієнтів.

Асоціація бере участь у багатьох суспільно важливих проектах, постійно розвивається, активно працює на тих напрямках, які так чи інакше торкаються інтересів її членів – комерційних банків України.

Вітальне слово/

Людмила Патрікач

Головний редактор журналу “Вісник НБУ”

РАЗОМ МИ ЙДЕМО ПО ЖИТТЮ

Наш “Вісник НБУ” всього на п'ять років молодший від Асоціації. Тож разом, пліч-о-пліч ідемо по життю вже п'ятнадцять років. Асоціація завжди підтримує тісні зв'язки з пресою. Охоче йде на контакт, коментує події, небайдужа до редакційних проблем. А ми теж намагаємося не лишатися осторонь подій, які відбуваються в Асоціації. Певною мірою її історія, шлях становлення, діяльність можна відстежити, гортаючи “Вісник”. Без зайвої скромності додам, що в нашій підшивці є навіть цілий номер – також спецвипуск, – присвячений АУБ. Тоді їй виповнювалося десять років. А цей номер “Вісника”, який ви тримаєте в руках, також присвячений Асоціації.

Вітаючи Асоціацію українських банків із 20-річчям, хочу висловити велике журналістське спасибі від усіх колег по перу за нашу плідну співпрацю. Впевнена, попереду в нас нові успіхи і здобутки. Адже там, де працюють професіонали, віддані справі люди, які не стоять на місці, яким до снаги найсміливіші проекти, – завжди чекає перемога. Слава Асоціації!

Технологічне забезпечення/

Валерій Степаненко

Магістр ділового адміністрування,
начальник управління інформаційних
та банківських технологій Асоціації українських банків

Інформаційно-комунікаційні технології банківського сектору

Рівень розвитку інформаційних технологій (ІТ), а якщо точніше – інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у банківському секторі України є традиційно вищим, ніж у більшості інших сфер вітчизняної економіки. Адже сьогодні банк просто не може функціонувати без новітніх комп'ютерної та офісної техніки й засобів телекомунікацій уже хоча б тому, що платіжні трансакції між суб'єктами господарювання в сучасному світі здійснюються практично виключно в електронній формі, а кількість готівки в обігу (переважно роздрібною) в економічно розвинутих країнах постійно зменшується і в довгостроковій перспективі асимптотично наближатиметься до нуля.

На український банківський ринок прийшли провідні світові банківські групи, діяльність яких сприяє підвищенню рівня ІКТ у банківському секторі. Ідеться про використання найсучасніших телекомунікаційних стандартів, центрів обробки даних (ЦОД), централізованих інтегрованих систем автоматизації банків (САБ), систем керування ризиками, взаємовідносинами з клієнтами (CRM), підтримки прийняття рішень, аутсорсингу ІТ-послуг тощо.

Процес злиттів та поглинань (Mergers and Acquisitions – M&A), який набув широкого розвитку в передкризові роки, також сприяв розвитку ІКТ у банківському секторі. Адже, як правило, у поглинутому банку (для України характерні саме поглинання, а не злиття) всі ІТ-базовані бізнес-процеси “підганяються” під корпоративні стандарти материнського банку, що сприяє уніфікації банківських ІКТ та їх подальшому розвитку.

Наголосимо, що згідно з останніми рекомендаціями Базеля II банки мають здійснювати моніторинг усіх імовірних ризиків, які виникають у процесі банківської діяльності: кредитного, ринкового та операційного, що також опосередковано спонукає їх використовувати сучасні ІКТ.

Самостійно банкам важко здійснювати аналіз роздрібно-кредитного портфеля та моніторинг кредитних ризиків. Для цього в Україні працює вже кілька спеціалізованих кредитних бюро. Можна лише порадити банкам користуватися послугами цих бюро, завдяки чому їм

вдасться значно знизити ризики. До того ж кредитні бюро застосовують найновіші методики керування кредитними ризиками. В Україні лише великі банки можуть дозволити собі купувати чи розробляти й самотужки підтримувати ультрасучасні дорогі програмні продукти, які використовуються у кредитних бюро.

Завдяки новітнім ІКТ банки можуть організовувати дистанційні канали дистрибуції своїх продуктів та послуг, такі як інтернет- і мобільний банкінг, що дають змогу клієнтам фінансових установ керувати власними депозитами та отримувати банківські продукти й послуги практично з будь-якої географічної точки.

Одним із нагальних питань є електронний документообіг, який відстає у розвитку від сучасних ІКТ (не йдеться про електронні платіжні системи). У банківській системі він перебуває на початковій стадії розвитку, що характерно і для держави загалом. Причиною цього є зокрема те, що не можна запровадити електронний документообіг лише у банківському секторі. Адже банки мають регулярно надавати фінансові та статистичні звіти й інші дані різним державним органам, таким як Національний банк України, Державний комітет статистики, Державна податкова адміністрація, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, Пенсійний фонд, Державний комітет фінансового моніторингу.

Регуляторна фінансова та статистична звітність (близько 65 форм та 60 файлів) надається банками до НБУ в елект-

ронній формі. Окремі звіти й відомості банки можуть надсилати й до інших державних органів у електронному вигляді. Але говорити про широкомасштабне запровадження електронного документообігу в банках сьогодні, на жаль, не доводиться. Хоча формально електронно-цифровий підпис (ЕЦП) має в Україні таку ж юридичну силу, як і власноручний підпис, хоча у країні створено необхідну інфраструктуру відкритих ключів ЕЦП, що дає змогу суб'єктам господарювання здійснювати юридично значущий електронний документообіг, приклади використання банками та їх клієнтами електронно-цифрових підписів при підписанні угод на сьогодні ще не є масовими.

Напевно, варто насамперед запровадити електронний документообіг у Верховній Раді України, Кабінеті Міністрів та інших державних органах, інакше державні службовці ставитимуться до електронного документообігу з бізнесом та населенням упереджено і навіть намагатимуться його блокувати. І робитимуть це вже хоча б тому, що електронний документообіг може звести до нуля корупційну складову доходів деяких недобросовісних чиновників.

Одними з пріоритетних задач щодо розвитку інформаційно-комунікаційних та банківських технологій, на наш погляд, є:

1. Сприяти створенню єдиного національного платіжного простору карткових платежів

Операції, здійснені в межах України із застосуванням емітованих українськими банками платіжних карток усіх платіжних систем незалежно від їх брендів, мають розглядатися як внутрішньодержавні, підпорядковуватися національним правилам та процесуватися за повним операційно-розрахунковим циклом (маршрутизація авторизаційних запитів, підрахунок клірингових сальдо, розрахунки з банками-учасниками) в Україні.

2. Сприяти системному розвитку масових електронних платежів і дистанційних каналів доступу до банківських продуктів та послуг

Основні позитивні фактори впровадження масових електронних розрахунків з використанням платіжних пластикових карток та електронних грошей: зменшення державних витрат на підтримку готівкового обігу, стимулювання споживання та зростання ВВП, підвищення прозорості фінансових операцій, збільшення податкових надходжень, прискорення обігу грошових коштів. Особливо перспективний напрям — розвиток мобільних платежів, адже мобільні телефони є практично у кожного громадянина України.

3. Сприяти розвитку та становленню кредитних бюро

Згідно з даними Світового банку у учасників кредитних бюро на 25% зменшується кількість дефолтів та суттєво скорочується час на ухвалення рішень щодо надання кредитів.

4. Прискорити впровадження юридично значущого електронного документообігу

Попри наявність відповідної нормативно-правової бази, створення інфраструктури відкритих ключів ЕЦП, упровадження юридично значущого електронного документообігу відбувається зкряй повільно.

5. Сприяти запровадженню в банках сучасних ІКТ

Загалом вітчизняні банки значно поступаються банкам економічно розвинутих країн у використанні сучасних інтегрованих САБ та іншого спеціалізованого банківського програмного забезпечення. Це є однією з причин того, що кількість банківських продуктів та послуг, які надаються вітчизняними банками, значно менша, ніж у банках розвинутих країн. В умовах економічної кризи важливим для банків є зниження витрат, зокрема на ІКТ. Цьому може сприяти насамперед аутсорсинг ІТ-послуг. Грамотно продумані інвестиції у ІКТ банки мають розцінювати як пріоритетні стратегічні інвестиції. Банківські установи в економічно розвинутих країнах витрачають на ІКТ близько 10% доходу.

6. Працювати у напрямі гармонізації вітчизняного законодавства і стандартів з міжнародними

Це стосується не лише рекомендацій Базеля II щодо банківської діяльності. Сьогодні маємо чимало розбіжностей та неузгодженостей між вітчизняними та міжнародними вимогами до ІТ-технологій та стандартів, які використовуються в банках.

Головним завданням управління інформаційних та банківських технологій як структурного підрозділу Асоціації українських банків є постійна взаємодія з банківськими установами, НБУ, Верховною Радою, іншими організаціями та установами з метою опрацювання та вирішення питань функціонування банківської системи України за напрямками, що стосуються інформаційно-комунікаційних технологій, платіжних систем, електронного документообігу, масових безготівкових розрахунків за товари й послуги.

Серед конкретних завдань, які виконує управління інформаційних та банківських технологій АУБ, такі:

- сприяння запровадженню у банківській системі ліцензійного програмного забезпечення (зокрема реалізовано банківську галузеву Програму корпоративного ліцензування програмних продуктів компанії Майкрософт (Microsoft));

- систематизація і подання Національному банку зауважень і пропозицій щодо проектів законів України та постанов Правління НБУ, які стосуються платіжних систем, електронного документообігу, інфраструктури відкритих ключів ЕЦП, єдиного національного платіжного простору тощо;

- інформаційна підтримка навчальних семінарів для банківських фахівців за участі вітчизняних та іноземних компаній щодо інформаційних і банківських технологій;

- публікація статей у профільних журналах стосовно стану і перспектив розвитку платіжних технологій та ІТ-послуг у банківському секторі.

Для скорочення операційних витрат банків з НБУ погоджено проект організації передачі ними інформації до Державного комітету фінансового моніторингу через центр передачі даних Асоціації українських банків, а не каналами електронної пошти Національного банку. При цьому рівень захисту конфіденційної банківської інформації не знижується.

Насамкінець варто наголосити що, на жаль, в Україні фінансування ІКТ часто ще здійснюється за залишковим принципом (особливо це стосується малих банків), що неприйнятно у гостроконкурентному банківському середовищі. Мало того, стратегію розвитку ІКТ слід включати до стратегії розвитку самого банку. Без такого підходу успішне ведення банківського бізнесу буде просто неможливим.

Дошка пошани/

Вшановуємо кращих

Банківські колективи, об'єднання банків,
а також керівники і спеціалісти банків,
які брали активну участь у роботі Асоціації українських банків
і своєю діяльністю сприяли розвитку та зміцненню
банківської системи України

Згідно з рішенням Ради АУБ від 30.03.2010 року нагороджуються відзнакою Асоціації українських банків – **Почесною Грамотою**:

1. Комерційні банки:

- ВАТ “ВТБ БАНК”,
- ВАТ “УКРЕКСІМБАНК”,
- ПАТ “УКРСОЦБАНК”.

2. Регіональні банківські союзи:

- Дніпропетровський банківський союз,
- Асоціація “Кримський банківський союз”,
- Асоціація банків Львівщини,
- Одеський банківський союз,
- Харківський банківський союз.

3. Голови Правлінь комерційних банків:

1. Гриджук Дмитро Миколайович	ВАТ КБ "ХРЕЩАТИК"
2. Гулей Анатолій Іванович	ВАТ "ДЕРЖОЩАДБАНК УКРАЇНИ"
3. Загородня Лариса Несторівна	ПАТ "ФОЛЬКСБАНК"
4. Наумов Сергій Володимирович	АКІБ "УКРСИББАНК"
5. Рязанцев Андрій Вікторович	ПАТ "ПЛЮС БАНК"
6. Тарасовець Микола Павлович	ПАТ "ПОЛІКОМБАНК"
7. Шрамко Юрій Меркурійович	ВАТ "РЕАЛ БАНК"

4. Спеціалісти, експерти банків:

1. Барсуков Анатолій Зіновійович	Директор фінансово-економічного департаменту	ВАТ "ДЕРЖОЩАДБАНК УКРАЇНИ"
2. Суфтіна Тетяна Вікторівна	Начальник управління звітності	АКБ СР "УКРСОЦБАНК"
3. Барабанова Наталія Едуардівна	Заступник головного бухгалтера – начальник управління податкового обліку департаменту бухгалтерії, контролю і звітності	ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ"
4. Березовик Вадим Михайлович	Член Правління по ризиках	АКБ "ФОРУМ"
5. Богданов Василь Михайлович	Начальник управління загальної правової підтримки діяльності банку	АКБ "ФОРУМ"
6. Бордюг Борис Миколайович	Начальник управління стратегічного планування	ПАТ "БТА БАНК"
7. Буглова Олена Володимирівна	Начальник юридичного відділу	ВАТ "РЕАЛ БАНК"
8. Бурлака Ірина Олексіївна	Начальник відділу адміністрування фінансового моніторингу регіональних дирекцій	АБ "УКРГАЗБАНК"
9. Волчкова Лілія Миколаївна	Начальник відділу методології податкового обліку	ВАТ "ДЕРЖОЩАДБАНК УКРАЇНИ"
10. Гаврилов Юрій Володимирович	Начальник управління охорони та перевезення цінностей	АКІБ "УКРСИББАНК"
11. Гайова Тетяна Володимирівна	Начальник планово-фінансового відділу	ВАТ "АГРОКОМБАНК"
12. Ганах Вадим В'ячеславович	Заступник Голови Правління, начальник управління ринків капіталів	ПАТ "КІБ КРЕДІ АГРІКОЛЬ"
13. Дмітрієва Олена Михайлівна	Заступник Голови Правління	АБ "УКРГАЗБАНК"
14. Долюк Тетяна Євгенівна	Начальник відділу ліцензування установ управління регіональної мережі банку	ПАТ "УКРЕКСІМБАНК"
15. Дудко Світлана Борисівна	Керівник департаменту фінансових ризиків	ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"
16. Ергемлідзе Лариса Олександрівна	Начальник управління валютного контролю	ВАТ КБ "ХРЕЩАТИК"
17. Значкова Ольга Ярославівна	Заступник начальника управління бухгалтерії	АКБ СР "УКРСОЦБАНК"
18. Іванченко Ольга Леонідівна	Провідний юрисконсульт відділу правового забезпечення банківської діяльності юридичного управління	ПАТ "УКРЕКСІМБАНК"
19. Калашник Олександр Анатолійович	Начальник управління інкасації і перевезення цінностей	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"
20. Карнаушенко Валерій Павлович	Заступник начальника управління охорони та забезпечення інкасації	ВАТ "ДЕРЖОЩАДБАНК УКРАЇНИ"
21. Кароев Андрій Володимирович	Юрист департаменту стягнення кредитів	ПАТ "АЛЬФА-БАНК"
22. Касьяненко Олександр Федорович	Заступник директора департаменту ризиків	ВАТ "ДЕРЖОЩАДБАНК УКРАЇНИ"
23. Кирпичов Андрій Володимирович	Заступник керівника бізнесу споживчого кредитування з продажів	ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"
24. Кудіна Зоя Павлівна	Начальник управління податкового обліку, методології та звітності	ВАТ "ДЕРЖОЩАДБАНК УКРАЇНИ"
25. Лисак Андрій Валерійович	Провідний спеціаліст фінансової безпеки	ПАТ "КІБ КРЕДІ АГРІКОЛЬ"
26. Лисицький Віктор Іванович	Радник Голови Правління	ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"
27. Макаренко Людмила Олексіївна	Головний бухгалтер	ПАТ "РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ"
28. Малкіна Олена Станіславівна	Заступник начальника управління обліку і звітності – заступник головного бухгалтера банку	ПАТ "УКРЕКСІМБАНК"
29. Маноха Сергій Олександрович	Директор центру казначейства та інституційного бізнесу	АКБ СР "УКРСОЦБАНК"

30. Мельник Дмитро Миколайович	Старший юрисконсульт юридичного відділу	БАТ "РЕАЛ БАНК"
31. Мінін Андрій Леонідович	Директор департаменту ризиків	БАТ "ДЕРЖОЩАДБАНК УКРАЇНИ"
32. Міщенко Світлана Миколаївна	Головний бухгалтер – директор департаменту бухобліку і звітності	ПАТ "КРЕДИТПРОМБАНК"
33. Неумічева Наталія Олександрівна	Начальник відділу документарних операцій	АТ "СВЕДБАНК" (публічне)
34. Нечай Ольга Федорівна	Заступник директора фінансового департаменту	ПАТ "ПРОМІНВЕСТБАНК"
35. Панов Сергій Миколайович	Заступник Голови Правління	АКІБ "УКРСИББАНК"
36. Патрах Таїсія Павлівна	Директор Київської філії	ПАТ "МЕГАБАНК"
37. Петракова Марина Алімівна	Директор Херсонського центрального регіонального відділення	ПАТ "МЕГАБАНК"
38. Петрова Інна Геннадіївна	Начальник юридичного управління	БАТ "БМ БАНК"
39. Потьомська Наталія Анатоліївна	Начальник управління обліку і звітності – головний бухгалтер	ПАТ "УКРЕКСІМБАНК"
40. Радченко Олег Миколайович	Начальник відділу з питань юридичного забезпечення	АКІБ "УКРСИББАНК"
41. Риченко Вадим Станіславович	Заступник начальника управління бек-офісних операцій	ПАТ "УКРЕКСІМБАНК"
42. Романенко Інна Федорівна	Заступник начальника управління з контролю ризиків	ПАТ "УКРЕКСІМБАНК"
43. Самборська Ганна Миколаївна	Начальник договірно-правового відділу	БАТ "УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БАНК"
44. Сергієнко Наталія Олександрівна	Начальник управління податкового обліку	АКБ СР "УКРСОЦБАНК"
45. Синявська Ірина Федорівна	Головний бухгалтер	ПАТ БАНК "ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ"
46. Скиба Валентин Віталійович	Старший юрисконсульт юридичного відділу	БАТ "РЕАЛ БАНК"
47. Тарасов Віктор Миколайович	Начальник відділу інкасації та перевезення цінностей	БАТ "ВТБ БАНК"
48. Трипольський Сергій Євгенович	Начальник головного управління автоматизації банківських технологій	ПАТ "МЕГАБАНК"
49. Турова Ярослава Валеріївна	Начальник управління фінансового моніторингу департаменту нагляду за нормативно-правовою відповідністю та фінансового моніторингу	АКБ СР "УКРСОЦБАНК"
50. Чемерис Євгенія Семенівна	Заступник Голови Правління, фінансовий директор	ПАТ "ІНДЕКС БАНК"
51. Черняк Віталій Васильович	Начальник відділу фінансового моніторингу	ПАТ "ОТП БАНК"
52. Чірікова Ірина Іванівна	Начальник управління інвестиційного бізнесу	БАТ "АГРОКОМБАНК"
53. Шаповал Наталія Валентинівна	Начальник відділу організаційного забезпечення діяльності філій управління розвитку та оптимізації філіїної мережі	БАТ "ДЕРЖОЩАДБАНК УКРАЇНИ"